

De koers voor het sociaal domein in Uithoorn

Uithoorn maken we samen!

Uitwerking transitie en transformatie sociaal domein
in de gemeente Uithoorn

Koersprogramma Sociaal Domein | 2014-2017

Gemeente Uithoorn

Inhoudsopgave

Deel I   Introductie

	Voorwoord	pagina 3
Hoofdstuk 1.	De koers van Uithoorn	pagina 6
Hoofdstuk 2.	De keuzes van Uithoorn	pagina 11
Hoofdstuk 3.	Uithoorn maken we samen!	Pagina 17

Deel II   De koersbeschrijvingen

Hoofdstuk 4.	Van AWBZ naar Wmo	pagina 22
4.1	Visie, ambitie en doelstellingen	pagina 22
4.2	Versterken van de civil society	pagina 24
4.3	Versterken signaleren en doorverwijzen	pagina 25
4.4	Versterken van preventie	pagina 28
4.4	Zorg en ondersteuning	pagina 31
4.5	Drang en dwang	pagina 35
4.6	Financiële ontwikkelingen en organisatie	pagina 37
Hoofdstuk 5.	Jeugd	pagina 39
5.1	Versterken van de civil society	pagina 39
5.2	Versterken signaleren en doorverwijzen	pagina 42
5.3	Versterken van preventie	pagina 46
5.3	Zorg en ondersteuning	pagina 48
5.4	Drang en dwang	pagina 55
5.5	Financiële ontwikkelingen en organisatie	pagina 61
Hoofdstuk 6.	Participatiewet	pagina 67
6.1	Visie, ambitie en doelstellingen	pagina 67
6.2	Versterken van de civil society	pagina 71
6.3	Versterken signaleren en doorverwijzen	pagina 72
6.4	Versterken van preventie	pagina 73
6.5	Zorg en ondersteuning	pagina 74
6.6	Drang en dwang	pagina 79
6.7	Financiële ontwikkelingen en organisatie	pagina 79

Deel III   Bijlagen

Bijlage 1.	Doelgroep analyse Wmo	pagina 82
Bijlage 2.	Wmo: belangrijkste maatregelen Rijk	pagina 86
Bijlage 3.	Hoofdpijnen concept Wmo 2015	pagina 90
Bijlage 4.	Doelgroep analyse Jeugd	pagina 95
Bijlage 5.	Hoofdpijnen Jeugdwet	pagina 97
Bijlage 6.	Doelgroep analyse Participatie	pagina 99
Bijlage 7.	Lijst van gebruikte afkortingen	pagina 104

Voorwoord

Het sociaal domein gaat over het leven van mensen in Uithoorn. Mensen die leven, wonen, werken en actief meedoen. Het gaat over opgroeien, zelfstandig worden en wonen, relaties aangaan, soms relaties verbreken, ouder worden, soms ziek worden en sterven. Over mensen die in de kracht van hun leven staan en aan anderen praktische hulp kunnen bieden.

Het sociaal domein gaat ook over mensen die een beperking hebben en die met steun van anderen een betekenisvol leven kunnen leiden. En over mensen met een beperking die met de juiste ondersteuning op hun beurt weer betekenisvol voor anderen kunnen zijn. Het gaat over mensen die ontslagen worden, nieuw werk zoeken en vinden al dan niet met behulp van anderen. Het gaat ook over kinderen die spelen en naar school gaan. En ook over ouders die hun kinderen begeleiden naar zelfstandigheid.

De komende jaren verandert er veel in dat sociaal domein. De gemeente Uithoorn krijgt er drie belangrijke taken bij. De Participatiewet, de begeleiding en dagbesteding uit de AWBZ en de totale Jeugdzorg. Met deze nieuwe taken krijgt de gemeente de verantwoordelijkheid voor bijna de gehele maatschappelijke ondersteuning van onze inwoners: kinderen, volwassenen en ouderen. Het raakt alle leefgebieden: zorg, welzijn, opvoeding, onderwijs, werk en inkomen en veiligheid.

We beseffen dat de decentralisaties zorgen kunnen oproepen bij betreffende cliëntgroepen. Het is een omvangrijke operatie die veranderingen met zich meebrengt voor alle betrokkenen en voor onze inwoners in het bijzonder. Echter we schuwen de uitdaging niet en grijpen de kans om de decentralisaties in samenhang op te pakken. In een integrale aanpak zien we kansen en voordelen voor onze inwoners. Kansen om zorg en ondersteuning beter toegankelijk, overzichtelijker en effectiever te maken, zodat de juiste hulp op de juiste plek komt.

Met het voorliggende koersprogramma op de uitvoering van de toekomstige taken, bewaken we dat we beleidsmatig op koers blijven en zorgen we voor een samenhangende uitvoering van de verschillende taken. Die samenhang is de basis voor het integraal oppakken van de drie decentralisaties.

Met deze visie beogen we het resultaat te bereiken:

- Dat inwoners/gezinnen bij problemen weten waar ze terecht kunnen
- Dat deze problemen zoveel mogelijk in het eigen netwerk opgelost worden
- Dat professionele ondersteuning wordt geboden, wanneer het binnen het eigen netwerk niet meer lukt
- Dat voorkomen beter is dan genezen
- Dat we iedereen nodig hebben om onze doelstellingen te bereiken

Om de hervormingen in het sociaal domein tot een succes te maken, zoeken wij samen met onze inwoners, partners en buurgemeenten naar innovatieve methoden en nieuwe verbindingen. We willen iedereen bedanken die tot nu toe zijn opmerkingen en suggesties met ons heeft gedeeld. En we hopen het komende jaar nog veel meer ideeën en feedback te krijgen. We hebben elkaar nodig om deze integrale aanpak tot een succes te maken.

Want Uithoorn maken we samen!

Ria Zijlstra
Wethouder Sociaal Domein

DEEL I

De koers van Uithoorn

Inleiding

Het is de ambitie van de gemeente Uithoorn om de inwoners van Uithoorn zo veel mogelijk ruimte te geven om actief mee te doen aan hun eigen leefomgeving. De gemeente Uithoorn zet in op het vergroten van het zelf oplossend vermogen van mensen en de kracht van het sociale verbinden binnen reële mogelijkheden.

Inwoners zijn zelf eigenaar van hun problemen en hun oplossingen. Andere inwoners, maatschappelijke organisaties en gemeente kunnen ondersteuning bieden bij het realiseren van die oplossingen. Problemen en oplossingen bekijken we niet geïsoleerd, maar in samenhang. Deze principes van de Kanteling – en de methodiek die in Uithoorn nu al vorm krijgt – passen we ook toe op de nieuwe taken in het sociaal domein. Om de hervormingen in het sociaal domein tot een succes te maken zoeken wij samen met onze inwoners, partners en buurgemeenten naar innovatieve methoden en nieuwe verbindingen. Het veld is flink in beweging.

Dit ontwerp koersprogramma kwam tot stand door samenwerking binnen en buiten de gemeentelijke organisatie. Een proces waarin een grote groep mensen heeft meegedacht en meegeschreven. Het is ook het resultaat van anderhalf jaar voorbereiding in een onrustige tijd. Van kabinetscrisis tot lenteakkoord, van een nieuw kabinet tot een Sociaal Akkoord en een Zorgakkoord. De wetgeving is nog niet gereed, de informatievoorziening is gering en de discussies over de (invulling van) de decentralisaties vinden nog volop plaats.

Toch schetsen wij in dit programma hoe we samen met onze partners verder bouwen aan een nieuwe sociale infrastructuur. Op basis van dit koersdocument werken we het komende jaar programmatisch met onze partners toe naar de uitvoering per 1 januari 2015 en de jaren daarna.

Leeswijzer

In september 2013 heeft de gemeente Uithoorn haar visie op het sociaal domein vastgesteld. De visie beschrijft waar we op lange termijn naar toe willen. Deze visie is uitgewerkt in drie brede koersbeschrijvingen: Jeugd, Wmo en Participatie. Ze bestrijken het brede beleidsterrein. Want het sociaal domein is meer dan alleen de transities. Het gaat ook om de verbanden die we onderling maken tussen de verschillende beleidsterreinen. Alleen op die manier kunnen we werken aan een integraal sociaal domein.

In deel I presenteert het College haar visie op de veranderingen. We beschrijven welke nieuwe taken op ons af komen en hoe we met de veranderingen aan de slag gaan. We laten zien hoe de nieuwe taken van de gemeente raken aan de bestaande situatie en wat dit betekent voor het sociaal domein. In deel II beschrijven we onze plannen op de lange termijn en doelstellingen en acties die hierbij horen (transformatie). De koersbeschrijvingen worden ingedeeld op basis van de vier onderdelen van de doorgaande zorglijn: preventie, signalering, preventie, ondersteuning en drang & dwang. Voor onderliggende cijfers verwijzen wij u graag naar de bijlagen in deel III.

In dit document spreken we over de gemeente Uithoorn. Dit betreft Uithoorn en De Kwakel.

1. De koers van Uithoorn

Waarom moet het anders?

In de afgelopen jaren zijn veel rapporten en onderzoeken over de rol van de gemeente als 'meest nabije overheid' verschenen. Rijk en gemeenten zijn het met elkaar eens dat overheidstaken bij voorkeur zo dicht mogelijk bij de inwoners moeten worden uitgevoerd. Gemeenten zijn beter in staat om een integraal, samenhangend beleid te voeren, zodat de dienstverlening aan de inwoners kwalitatief beter wordt.

De drie decentralisaties komen niet helemaal onverwachts. De bestaande systemen dreigen vast te lopen en zijn daardoor door de jaren heen onbetaalbaar geworden. Door verkokering en fragmentatie in het huidige stelsel worden onze inwoners geconfronteerd met meerdere regelingen, loketten en hulpverleners.

Tot nu toe wordt de ondersteuning van inwoners door verschillende overheden -Rijk, provincies, gemeenten- en zorgverzekeraars/zorgkantoren aangestuurd en gefinancierd. Voor ieder probleem een product. Voor ieder product een professional. De regeldruk neemt steeds verder toe. Er moet steeds meer verantwoording worden afgelegd. Elke financier stelt daarbij zijn eigen eisen. Professionals zijn steeds meer bezig met het registreren van hun werk dan met de ondersteuning zelf.

In de laatste twintig jaar zijn inwoners bovendien steeds meer gewend geraakt aan het recht op zorg en inkomensondersteuning. Daarbij zijn de eigen mogelijkheden van mensen om de oplossing voor problemen te vinden en de eigen verantwoordelijkheid om dat ook echt te doen op de achtergrond geraakt. Het beroep op de professionele ondersteuning en daarmee de kosten zijn daardoor sterk toegenomen.

Kortom: het moet anders en het kan goedkoper.

Uiteraard wordt er in Uithoorn al hard gewerkt aan het verbeteren van de maatschappelijke ondersteuning van onze inwoners. Wij willen en moeten de maatschappelijke ondersteuning effectiever en efficiënter organiseren. Dat kan ook. Door anders te gaan werken: uitgaan van wat mensen kunnen, van de kracht van sociale netwerken, meer integraal werken, beter gebruik maken van nabije voorzieningen, ruimte geven aan professionals en meer sturen op resultaat. Het gaat niet om het opzetten van een nieuwe structuur, maar om een transformatie: een verandering in houding en gedrag. Deze transformatie is een dynamisch proces dat na 2015 nog enkele jaren zal voortduren.

Wat zijn onze uitgangspunten?

De veranderingen hebben vooral betrekking op inwoners in een kwetsbare positie. We willen daarbij niet uitgaan van de beperkingen die mensen hebben, maar juist van hun mogelijkheden en talenten. Daar zit de bron van zelfredzaamheid en meedoen in de samenleving. De inzet van inwoners voor elkaar en voor de samenleving, eventueel met professionele ondersteuning. Want Uithoorn maken we samen!

Uiteraard realiseren wij ons dat sommige mensen –tijdelijk of blijvend- in een kwetsbare positie zitten. Dan is het soms moeilijk om eigen kracht te ervaren. Ook dat verdient onze aandacht. Onze inspanningen zijn vooral gericht op het versterken van het zelfoplossend vermogen van het individu en van de samenleving in Uithoorn. Mensen nemen zoveel mogelijk verantwoordelijkheid voor hun leven en zijn zo min mogelijk afhankelijk. Van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. We scheppen ruimte voor actieve inwoners, professionals, organisaties en bedrijven. Extra inspanningen vanuit de samenleving ten behoeve van de participatie van kwetsbare inwoners worden gewaardeerd en gestimuleerd.

De tweede opdracht is het organiseren van effectieve ondersteuning voor inwoners van Uithoorn die dat nodig hebben. Het ondersteuningsaanbod wordt niet meer bepaald door de grenzen van de huidige domeinen: we betrekken telkens meerdere dimensies. Niemand is gelijk, dus effectieve ondersteuning is altijd op maat gesneden. We kijken integraal naar wat er nodig is om deze inwoner in deze (gezins)situatie te helpen om mee te kunnen doen in de samenleving.

We willen de ondersteuning aan inwoners ook slimmer, beter en succesvoller organiseren. We willen de negatieve spiraal van een steeds grotere ondersteuningsvraag, steeds hogere kosten en een afnemende effectiviteit van de hulpverlening in de zorg doorbreken. Niet de regels zijn de maatstaf, maar de mate waarin de ondersteuning duurzaam bijdraagt aan de (economische) zelfredzaamheid en participatie en aan het gezond en veilig opgroeien. En de mate waarin mensen daar zelf tevreden over zijn.

De mens staat centraal en heeft zelf de regie. Het gesprek met de inwoner en een persoonlijke ondersteuningsrelatie zijn belangrijk. Inwoners ontvangen de ondersteuning die zij nodig hebben om weer in de samenleving te kunnen participeren. Voor kinderen en hun ouders gaat het om opgroeien en opvoeden. Ondersteuning versterkt de eigen mogelijkheden en de eigen verantwoordelijkheid.

De hierboven beschreven visie overstijgt de grenzen van de afzonderlijke decentralisaties. Niet langer is het domein bepalend –werk, zorg, jeugd- maar de situatie van een persoon op al zijn levensgebieden. Wat is er nodig om deze persoon of dit gezin een stapje vooruit te helpen? Primair hebben inwoners hierin zelf de regie. En vervolgens is elk domein dan van belang: werk en dagbesteding, inkomen, wonen, onderwijs, gezondheid, opvoeding, welzijn, sociale contacten, vrije tijd.

Doelstellingen

Bovenstaande visie is een beknopte vertaling van de "Visie op het sociaal domein gemeente Uithoorn". Op grond hiervan komen we tot de volgende algemene doelstellingen voor de komende jaren:

- Aanboren, behouden en vergroten van de zelfredzaamheid en regie van samenleving en inwoner.
- Organiseren van een integrale, samenhangende en effectieve ondersteuningsstructuur voor inwoners die het (tijdelijk) niet zelfstandig redden.
- Organiseren van andere vormen van toegangsbeoordeling voor het beroep op ondersteuning.
- Ontwikkelen van een integraal systeem van kwaliteitsindicatoren voor het sociaal domein.

Daarmee denken we te kunnen bereiken dat er in de Uithoornse samenleving plaats is voor iedereen, waarin iedereen meetelt en naar eigen vermogen zelfredzaam is en zijn of haar talenten benut (die iedereen bezit!). Waar kinderen gezond en veilig opgroeien en waar een groter beroep wordt gedaan op het zelfoplossend vermogen en de ondersteuning vanuit het eigen netwerk en de eigen sociale omgeving. Waar wel die ondersteuning mogelijk is voor mensen met (tijdelijk) minder eigen kracht en waarbij de inwoner (voor zover mogelijk) zelf de regie blijft houden. Deze ondersteuning is laagdrempelig en integraal, gericht op preventie en heeft als uitgangspunt dat wat iemand wel kan. Eenvoudig waar mogelijk en specialistisch waar nodig.

We vertalen deze doelstelling in meetbare effecten. Hierbij valt te denken aan:

- Een afname van het beroep op duurdere specialistische ondersteuning en meer integrale ondersteuning die in de nuldelijn wordt geregeld, in de wijk, dichtbij de inwoners.
- Minder hulpverleners per huishouden.
- Toename van het aantal inwoners uit Uithoorn dat vrijwilligerswerk doet.
- Meer mensen met een beperking regulier aan het werk.
- Afname van het beroep op bepaalde voorzieningen.

Op het moment dat dit koersdocument wordt vastgesteld, worden per onderdeel in de uitwerking van de koersbeschrijvingen dergelijke indicatoren opgenomen.

Wat gaat er veranderen?

De extra taken die vanuit het Rijk naar ons toekomen, worden beschreven in drie grote wetten. De keuzes die wij als gemeente hebben bij het inrichten van het nieuwe lokale stelsel worden naast wettelijke kaders ook bepaald door de financiële kaders. Wat die precies zijn, is nu nog niet helder. Wij gaan er vanuit dat het Rijk ons met 25 tot 30% kort op de budgetten die nu beschikbaar zijn. Dat is een grote opgave. Omdat er nog geen vastgestelde wetgeving is, kunnen we bij het vormgeven van de nieuwe sociale infrastructuur alleen uitgaan van concept wetteksten en uitgangspunten uit ministeriële beleidsbrieven. Ondanks deze onzekerheid gaan wij door met de voorbereidingen. De periode tot de ingangsdatum is immers kort.

Van AWBZ naar Wmo

Vanaf 1 januari 2015 maakt de extramuraal ondersteuning geen deel meer uit van de AWBZ. In plaats daarvan wordt een deel van de AWBZ-taken (onder andere thuisverpleging) bij zorgverzekeraars belegd en komen er andere taken onder de verantwoordelijkheid van gemeenten te vallen, binnen de nieuwe Wmo en jeugdhulp. Daarbij gaat het om de ondersteuning van mensen die voorheen gebruik maakten van AWBZ-regelingen zoals individuele begeleiding, groepsbegeleiding (ook wel dagbesteding genoemd), persoonlijk verzorging, kortdurend verblijf en vervoer.

Daarnaast wil het kabinet dat mensen langer thuis wonen in plaats van in een instelling (intramuraal) en dat zij in hun eigen omgeving zorg ontvangen. Naar verwachting halveert in de komende jaren het aantal cliënten met een intramurale indicatie. Dit kan grote gevolgen hebben voor de ondersteuningsvraag van onze inwoners:

- Zij doen een groter beroep op hun sociale netwerk.
- Zij doen een groter beroep op welzijnsvoorzieningen en diverse Wmo-voorzieningen, zoals woningaanpassingen en hulp bij het huishouden.
- Zij doen een groter beroep op extramuraal zorg, zoals individuele begeleiding, dagbesteding en persoonlijke verzorging.

Gemeenten worden ook verantwoordelijk voor het aanbod aan groepsbegeleiding en individuele ondersteuning. Naar verwachting wordt daar fors op bezuinigd. Dat vraagt van gemeenten dat zij zich intensiever bezighouden met de coördinatie van vrijwilligerswerk en mantelzorgondersteuning. Samenwerking met andere instanties die ondersteuning bieden, zoals huisartsen en wijkverpleegkundigen is daarbij essentieel.

In de nieuwe Wmo zijn de doelstellingen breder geformuleerd dan voorheen:

- Het bevorderen van sociale samenhang, mantelzorg, vrijwilligerswerk en de veiligheid en leefbaarheid, het voorkomen van huiselijk geweld.
- Het ondersteunen van zelfredzaamheid en participatie van personen met een beperking of met chronische, psychische of psychologische problemen in de eigen woonomgeving.
- Het bieden van opvang.

Het aantal unieke cliënten wordt geschat op ongeveer 419. Deze cliënten doen nu een beroep op de extramuraal AWBZ voorzieningen. Sommige mensen ontvangen zowel begeleiding als persoonlijke verzorging. Door de boven genoemde extramuralisering doen vanaf 2015 meer mensen een beroep op de Wmo.

Nieuwe Jeugdwet

Per 1 januari 2015 wordt de gemeente verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp, preventie, jeugdbescherming (JB) en jeugdreclassering (JR). Taken die voorheen onder de verantwoordelijkheid van verschillende opdrachtgevers vielen: van het Rijk, provincies of stadsregio's, gemeenten, zorgkantoren en zorgverzekeraars. Alleen de verblijfszorg voor jeugdigen met een verstandelijke beperking, die levenslang op zorg blijven aangewezen, blijft in de AWBZ.

Met deze stelselwijziging streeft het kabinet naar een grotere inzet op preventie, tijdige ondersteuning en het versterken van eigen kracht van jeugdigen en hun ouders. Door gemeenten verantwoordelijk te maken voor alle taken op het gebied van jeugdhulp, krijgen zij de mogelijkheid om een samenhangend stelsel te realiseren. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Preventie en vroege signalering van opgroei-, opvoedings- en psychische problemen en stoornissen.
- Demedicaliseren, ontzorgen en normaliseren door onder meer het opvoedkundig klimaat te versterken in gezinnen, wijken, buurten, scholen en voorzieningen als kinderopvang en peuterspeelzalen.
- Het bevorderen van de opvoedvaardigheden van ouders en de sociale omgeving, zodat de ouders zoveel mogelijk in staat worden gesteld om zelf de verantwoordelijkheid voor de opvoeding te dragen.
- Het inschakelen, herstellen en versterken van het eigen probleemoplossend vermogen van de jeugdige, zijn ouders en zijn sociale omgeving (eigen kracht).
- Het bevorderen van de veiligheid van de jeugdige in de opvoedsituatie waarin hij opgroeit.
- Integrale hulp aan gezinnen volgens het uitgangspunt: één gezin, één plan, één regisseur.

Jeugdbescherming en jeugdreclassering

Gemeenten hebben de taak om kinderen, zowel fysiek als geestelijk, veiligheid te bieden wanneer ouders dat niet (voldoende) doen. Dit gebeurt binnen verschillende schakels in de keten, te beginnen bij preventie. Met de nieuwe Jeugdwet wordt de gemeente ook verantwoordelijk opdrachtgever voor taken op het gebied van jeugdbescherming en jeugdreclassering, ook wel gedwongen jeugdhulp genoemd. Deze taken mogen alleen na een besluit door de kinderrechter worden ingezet en worden alleen uitgevoerd door instellingen die daartoe specifiek gecertificeerd zijn. Het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kinder mishandeling komt onder verantwoordelijkheid van de gemeente.

Passend onderwijs: zorgplicht voor alle scholen

Met de invoering van de wet Passend Onderwijs krijgen alle scholen een zorgplicht. Dit houdt in dat het schoolbestuur van de school waar de ouders het kind aanmelden, de verantwoordelijkheid heeft om het kind binnen het samenwerkingsverband een passende onderwijsplek te geven. Ouders hoeven niet langer met hun kind langs meerdere instanties en scholen te gaan om speciale onderwijszorg te regelen. Geen kind mag tussen wal en schip vallen.

De Participatiewet

Het kabinet wil dat alle mensen als volwaardige burgers mee kunnen doen aan onze samenleving. Bij voorkeur via een reguliere baan, maar als dat (nog) een brug te ver is, door op een andere manier te participeren in de samenleving. De Participatiewet wordt het wettelijk kader waarbinnen gemeenten het lokale beleid kunnen maken en uitvoeren. In deze wet worden alle bestaande regelingen voor mensen die zijn aangewezen op ondersteuning, samengevoegd. Daarmee wordt de gemeente, naast de uitvoering van de Wet werk en bijstand (Wwb) en Wet sociale werkvoorziening (Wsw), vanaf 2015 verantwoordelijk voor mensen met een arbeidsbeperking (Wajong). Het instrument loonkostensubsidie wordt geïntroduceerd om werkgevers te stimuleren om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen.

Sociale Werkvoorziening en Wajong

Vanaf 2015 is de instroom in de Wet Sociale werkvoorziening (Wsw) niet meer mogelijk. De rechten van personen die onder de Wsw vallen, blijven gehandhaafd en gemeenten kunnen zelf beschut werk organiseren voor de nieuwe instroom. Het gaat dan om personen die door een verstandelijke en/of psychische beperking een zodanige mate van ondersteuning nodig hebben dat zij geen reguliere baan kunnen hebben. Mensen die op dit moment gebruik van de Wajong (Wet Werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten) maken, worden herkeurd. De Wajong

blijft alleen bestaan voor mensen zonder arbeidspotentieel. Personen met een (gedeeltelijk) arbeidspotentieel die nog niet aan het werk zijn, komen onder de Wwb te vallen.

Sociaal Akkoord

Parallel aan het wetsontwerptraject Participatiewet is het Sociaal Akkoord gesloten. Inmiddels zijn enkele onderdelen van dit Sociaal Akkoord ingebed in het wetsontwerp. Gemeenten krijgen de taak om 35 werkbedrijven binnen de bestaande arbeidsmarktregio's vorm te geven. Dit doen zij in nauwe samenwerking met het Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen (UWV) en de sociale partners. Deze werkbedrijven, die als samenwerkingsorganisatie moeten gaan functioneren, vormen de schakel tussen de werkgever en de mensen met een arbeidsbeperking die aan de slag worden geholpen. Zo gaat het Werkbedrijf zich bezig houden met de indicatiestelling en de wijze waarop dit moet gaan gebeuren.

Een ander resultaat uit het Sociaal Akkoord is dat werkgevers zich (oplopend tot 2026) garant stellen voor 100.000 extra banen voor de groep arbeidsgehandicapten. De overheid doet hetzelfde voor 2500 banen per jaar, oplopend tot 25.000 in 2024. Mochten deze aantallen niet gerealiseerd worden, dan treedt in 2017, na overleg met sociale partners en gemeenten, alsnog een wettelijke quotumregeling in werking. Het kabinet bereidt deze quotumregeling uit voorzorg alvast voor.

2. De keuzes van Uithoorn

Bouwen aan de nieuwe sociale infrastructuur

De inwoners van Uithoorn en hun sociale netwerken vormen de kern van de toekomstige sociale infrastructuur. Zij hebben de regie over hun eigen leven en zijn verantwoordelijk voor zichzelf en de mensen om hen heen. Als inwoners er met behulp van hun eigen netwerk niet zelf uitkomen, zorgen professionals nabij, zoals de huisarts, de school en de wijkagent voor ondersteuning op maat. Als er een bredere aanpak of specialistische inzet nodig is, biedt een sociaal team uitkomst. Tijdelijk als het kan, permanent als het moet. En altijd gericht op het versterken van de zelfredzaamheid van mensen en hun sociale netwerken. De gemeente is partner, financier en bestuurlijk verantwoordelijk maar neemt niet de rol van professionals over.

Vier niveaus van ondersteuning

In de nieuwe sociale infrastructuur maken we onderscheid in zorg en ondersteuning op vier niveaus:

- eigen netwerk, informele zorg en ondersteuning, algemene voorzieningen
- ondersteuning nabij, enkelvoudige- en meervoudige ondersteuning
- specialistische hulp

Bij voorkeur vinden de inwoners zelf hun weg binnen de sociale infrastructuur. Digitale voorzieningen kunnen hen daarbij helpen. Eenvoudige vragen lenen zich vaak goed voor digitale afhandeling. We maken het niet moeilijker dan nodig. Daarnaast verloopt de toegang voor een belangrijk deel via de professionals in de directe woonomgeving. Inwoners worden zoveel mogelijk geholpen in hun directe omgeving geholpen en zo weinig mogelijk doorverwezen. Voor een bredere aanpak kunnen mensen bij het sociaal team terecht. Voor specialistische hulp is een verwijzing van het sociaal team nodig, maar ook de huisarts is gemandateerd tot het doorverwijzen naar specialistische hulp. Waar nodig schalen hulpverleners zonder aarzeling op.

Niveau 0: eigen netwerk, informele zorg en ondersteuning, algemene voorzieningen

Het eerste niveau (vaak ook wel nuldelijk genoemd) vormt de basis van de sociale infrastructuur. Naast de eigen netwerken van mensen zijn er allerlei particuliere initiatieven en vrijwilligersorganisaties in Uithoorn die een belangrijke bijdrage leveren aan onderlinge hulp- en dienstverlening en het versterken van de sociale cohesie. Denk bijvoorbeeld aan de vrijwillige hulpdiensten, buurtteams en ouderenbonden. Ook de ondernemers spelen een belangrijke rol in de gemeente, zowel voor het vinden van werk als arbeidsmatige dagbesteding.

Er is daarnaast een breed aanbod aan algemene voorzieningen beschikbaar. Denk hierbij bijvoorbeeld aan voorzieningen als onderwijs, jeugdgezondheidszorg, welzijnsvoorzieningen, sport en cultuur. Iedere inwoner kan van deze voorzieningen gebruik maken, met of zonder eigen bijdrage. Op dit eerste niveau kunnen problemen vroegtijdig gesignaleerd of zelfs opgelost worden.

Er gaat een sterk preventieve werking vanuit: het beroep op zwaardere (professionele) ondersteuning kan worden verminderd. Het is daarom van belang dat we blijven investeren in de basis van de sociale infrastructuur. Dat geldt vooral voor de informele zorg en ondersteuning.

Niveau 1 & 2: ondersteuning nabij

In situaties waar de basis niet voldoende ondersteuning biedt, moet snel en dichtbij professionele hulp worden ingezet. Deze hulp 'moet in een keer goed zijn'. Dat wil zeggen zo licht als het kan en zo zwaar als nodig. Bij ondersteuning nabij gaat het bijvoorbeeld om ambulante begeleiding of persoonlijke verzorging in de eigen woonomgeving. Als professionals constateren dat er meer ondersteuning voor iemand nodig, halen zij deze hulp erbij. Als er expertise en diagnostiek vanuit specifieke deelgebieden nodig is, zoeken zij deze op.

Bij ondersteuning maken we onderscheid tussen enkelvoudige- en meervoudige (complexe) ondersteuning. Enkelvoudige vragen handelen we eenvoudig af. Waar mogelijk sluiten we aan bij de ontwikkelingen van de e-dienstverlening. Deze vragen kunnen via verschillende partners worden beantwoord. De professionals hebben kennis van alle leefgebieden zoals werk en inkomen, school, opvoeding en gezin en psychosociale problemen. En de professionals zijn op de hoogte van de netwerken en voorzieningen binnen de gemeente Uithoorn en omgeving.

Meervoudige en complexe problemen pakken we integraal op. We werken volgens het principe één huishouden, één plan, één regisseur. Dit doen we door de inzet van het sociaal team. We werken hierin samen met onze partners.

Het sociaal team fungeert als verbinding tussen lichte en zware zorg- en ondersteuningsvragen en het bestaat uit mensen met voldoende expertise om zorgvragen in een breed spectrum te kunnen analyseren en de casusregie op zich te nemen. Het sociaal team heeft als doelstelling om lichte zorgvragen licht te houden en waar mogelijk op te lossen door het bieden van ondersteuning. Het sociaal team is de schakel naar zwaardere tweedelijnszorg.

Niveau 3: specialistische hulp

Niet alle problemen zijn nabij, in de buurt en ambulant op te lossen. Soms hebben inwoners specifieke, specialistische en/of intensieve ondersteuning nodig. Het gaat om voorzieningen die vaak bovenlokaal, regionaal of soms zelfs landelijk zijn georganiseerd, zoals crisisopvang, pleegzorg, jeugdbescherming en maatschappelijke opvang. Ook als deze 'zwaardere' vormen van hulp nodig zijn, blijft het uitgangspunt van nabijheid overeind. Zo gaat bijvoorbeeld pleegzorg of plaatsing in een gezinshuis boven residentiële zorg.

De beslissing of iemand voor specialistische hulp in aanmerking komt, is voorbehouden aan het sociaal team en de huisarts. Vaak zullen zij zich daarbij baseren op het oordeel van deskundigen. Wij willen het beroep op deze specialistische voorzieningen terugdringen door de voorliggende hulp effectiever te organiseren. Daarnaast denken wij dat winst te behalen is door binnen de specialistische ondersteuning te innoveren, bijvoorbeeld door het ontwikkelen van nieuwe arrangementen of door zorg anders in te kopen. Hierbij zoeken wij ook de samenwerking met andere gemeenten en instellingen in de regio op.

In de huidige situatie geven we het meeste geld uit aan de bovenste twee lagen van de piramide, namelijk meervoudige- en specialistische ondersteuning. Dit is in de nabije toekomst niet langer betaalbaar. Het is daarom noodzakelijk dat het beroep op duurdere zorg vermindert en dat deze ondersteuning op een andere manier wordt vormgegeven, bijvoorbeeld door middel van nieuwe arrangementen en meer gebruik van algemene en laagdrempelige voorzieningen.

Tegelijkertijd is het essentieel dat we de brede basis van de samenleving, de zogeheten civil society, zodanig stimuleren, dat deze wordt versterkt. Immers, wanneer we het beroep op ondersteuning willen terugbrengen en een groot beroep doen op de zelfredzaamheid van onze inwoners en hun sociale netwerk, dan is het noodzakelijk dat de gemeente hier ook op investeert. In dit koersprogramma kunt u lezen hoe we dit doen.

Inzet van Sociaal Team

In de afgelopen jaren is in diverse gemeenten geëxperimenteerd met de inzet van sociale teams. Uit deze experimenten blijkt dat de gebiedsgerichte en integrale manier van werken van deze teams in sterke mate kunnen bijdragen aan het realiseren van onze ambities. De maatschappelijke kosten-batenanalyses van het werken met sociale teams wijzen er op dat de noodzakelijke besparingen voor een groot deel te halen zijn door een fundamentele herziening van het stelsel.

Ook de gemeente Uithoorn kiest in de nieuwe sociale infrastructuur voor het werken met een sociaal team. Uit de onderzoeken blijkt dat sociale teams goed gedijen in een 'dorpse cultuur'. Een sociaal team is niet de oplossing voor alle vraagstukken binnen het sociaal domein. Cruciaal voor het succes van een sociaal team is dat zij het vermogen ontwikkelt om kritisch te zijn op de eigen inzet: de juiste ondersteuning weten kiest, niet te veel ondersteuning biedt en op tijd door te verwijzen als dat nodig is. Dat het werken met een sociaal team het beste perspectief biedt om de gewenste transformatie binnen het sociaal domein te bereiken, is voor ons een belangrijk uitgangspunt voor de toekomst.

Het sociaal team is een multidisciplinair team dat gebiedsgericht werkt en inwoners activeert en ondersteunt bij het oplossen van hun problemen op alle levensgebieden: werk, inkomen, opvoeden en opgroeien, zorg etc. Deze multidisciplinaire benadering is essentieel, omdat we juist over de bestaande schotten heen willen kijken en integraal maatwerk willen kunnen bieden: één huishouden, één plan, één regisseur is hierbij het uitgangspunt. Het sociaal team is geen aanvulling op de bestaande werkwijzen, maar vervangt deze. Kortom: nieuw voor oud. Wel bouwen we, zoals gezegd, met de sociale teams voort op de sociale infrastructuur die er al is. Wij willen dubbel werk voorkomen.

De gemeente heeft een regisserende rol in het opzetten van het sociaal team. Dit team richt zich op zware zorg- en ondersteuningsvragen op alle domeinen voor inwoners in de leeftijd van 0-99 jaar. Het team bestaat uit mensen met voldoende expertise om zorgvragen in een breed spectrum te kunnen analyseren en de casusregie op zich te nemen.

Het sociaal team wordt gevormd door breed inzetbare professionals. Zij brengen specifieke kennis en ervaring in, maar denken en kijken generalistisch. Door middel van een integrale intake brengt de professional samen met de inwoner de vraagstukken als een geheel in kaart. Samen maken zij een analyse en worden er vervolgspraken gemaakt over de aanpak, de oplossingen en wie wat doet. Het sociaal team kan zelf hulp- en diensten verlenen, zoals het inzetten van hulpmiddelen (Wmo), ambulante hulp of inkomensondersteuning (Wwb). Naast deze zelfstandige hulpverlenende taak, heeft het team ook een belangrijke rol in het verbinden van de vier niveaus van ondersteuning en alle professionals, vrijwilligers en mantelzorgers in de gemeente.

We weten nog niet alles

Hierboven hebben we onze ambities geschetst voor het werken met een sociaal team. In de komende tijd zoeken we werkende weg de invulling die het beste past bij Uithoorn. We maken daarbij gebruik van de lessen die andere gemeenten in hun experimenten met sociale teams geleerd hebben.

Loket en AMHK

Wanneer inwoners advies willen, kunnen ze zich afhankelijk van de vraag wenden tot verschillende loketten. Voor vragen op het gebied rondom opgroeien en opvoeden is er het Centrum Jeugd en Gezin. Voor vragen op het gebied van ondersteuning is er het Loket Wonen, Welzijn en Zorg. Voor vragen op het gebied van inkomen is er het Loket van Werk en Inkomen. Voor zorg en overlast kan men zich wenden tot het Meldpunt Amstelland. Tegelijkertijd wordt de ontwikkeling van een Klant Contact Centrum verder ingezet en is er de ontwikkeling van de DUO+ samenwerking.

Voor een integrale cliëntondersteuning vindt Uithoorn het van belang dat de frontofficefuncties van genoemde loketten worden gestroomlijnd. Daarom onderzoeken we of we kunnen komen tot een voor de burger duidelijk herkenbaar loket Maatschappelijke Ondersteuning. Hierbij hebben we bijzondere aandacht voor de positionering van de werkgeversbenadering, schuldhulpverlening en voorzieningen in het kader van het armoedebeleid.

De vorming van één loket Maatschappelijke Ondersteuning betekent dat het deel 'zorg en overlast' van het regionaal werkende Meldpunt Amstelland gekanteld wordt naar een lokaal

meldpunt. Het deel Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) en ouderenmishandeling worden geïntegreerd in een meldpunt Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK), dit samen met het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK). Daarmee wordt invulling gegeven aan een nieuwe wettelijke verplichting om deze functies integraal georganiseerd te hebben.

Het AMKH maakt melding van en doet onderzoek naar (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling. Indien nodig schakelt het meldpunt de Raad voor de Kinderbescherming en de politie in en regelt passende hulp.

Veiligheid in het sociaal domein

De gemeente is regievoerder op het veiligheidsbeleid. Vraagstukken rondom jeugd, gezinnen, zorg, leefbaarheid, overlast, verslaving en veiligheid komen vaak als eerste bij de gemeente terecht. Ook in het sociaal domein is veiligheid een randvoorwaarde in alle schakels van de keten: van preventie tot en met de mogelijkheid om in te grijpen. Dat geldt vooral als er sprake is van afhankelijkheid en niet of minder goed voor jezelf kunnen zorgen. Dit speelt per definitie bij kinderen en bij volwassenen met zware verstandelijke, psychische of lichamelijke beperkingen.

De gemeente heeft nu al belangrijke taken op het gebied van veiligheid in het sociaal domein. Voorbeelden zijn:

- Het opleggen door de burgemeester van een tijdelijk huisverbod bij (een vermoeden van) huiselijk geweld of kindermishandeling.
- Het opleggen door de burgemeester van een inbewaringstelling als mensen een gevaar vormen voor zichzelf of hun omgeving.
- Een verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, die professionals houvast biedt hoe om te gaan met signalen.

Op basis van de nieuwe Wmo en Jeugdwet krijgt de gemeente nieuwe taken op het gebied van veiligheid. Hieronder staan de belangrijkste toegelicht.

Nieuwe Jeugdwet

Op basis van de nieuwe Jeugdwet worden gesloten jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering opgelegd door de rechter, maar uitgevoerd onder verantwoordelijk van en gefinancierd door de gemeente. Wij worden verantwoordelijk voor een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod. Het behoort straks ook tot de verantwoordelijkheid van de gemeente om de Raad voor de Kinderbescherming in te schakelen indien een jeugdbeschermingsmaatregel noodzakelijk wordt geacht.

Indien zij dat noodzakelijk acht, kan de burgemeester bovendien de Raad dwingen de rechter een uitspraak te laten doen over een jeugdbeschermingsmaatregel. De uitvoering van de jeugdbescherming en (in geval van strafbare feiten) jeugdreclassering moet worden belegd bij een daartoe gecertificeerde instelling. Met de gemeenten in de veiligheidsregio werken we op termijn toe naar een gecertificeerde instelling die de jeugdreclassering en kinderschermingsmaatregelen uitvoert.

Opschaling bij onveiligheid

De professionals in de nieuwe sociale infrastructuur gaan uit van de eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden van mensen. Als er sprake is van onveiligheid moeten professionals die snel herkennen, direct bespreekbaar maken en hulp erbij halen. Er is geen ruimte voor handelingsverlegenheid. Als de veiligheid van kinderen niet gewaarborgd kan worden, omdat ouders niet mee willen of kunnen werken, dan schalen de professionals op via drang naar dwang. Naast de crisisdiensten, de Raad van de Kinderbescherming en het AMHK is het Veiligheidshuis een belangrijke ketenpartner. In het Veiligheidshuis komen de zorgketen en de strafrechtketen bij elkaar voor een gezamenlijke aanpak van complexe problematiek waarbij sprake is van ernstige overlast en criminaliteit.

Samenhang in 3D

Het is voor de gemeente van belang om te zorgen dat de decentralisaties niet vanuit de kokers naar nieuwe kokers getransporteerd gaan worden. Om daadwerkelijk te komen tot betere ondersteuning aan inwoners die het echt nodig hebben, is het belangrijk om de samenhang te

zien. Het gaat er dan om waar de inwoners centraal gesteld kunnen worden en niet de afzonderlijke wetten of regelingen.

Hieronder een aantal voorbeelden van onderwerpen waarbij de dwarsverbanden evident zijn en we dus de samenhang moeten zoeken:

- Arrangementen vanuit de vraag opstellen: het Rijk stelt nieuwe wetten op. Helaas betreft dit geen integrale wet voor alle taken die overkomen. Daarom zal op lokaal niveau de integraliteit moeten worden aangebracht. Door de vraag van de inwoner centraal te stellen en niet het 'probleem' (wet), komen we tot arrangementen waarin de verschillende onderwerpen als logisch verweven zitten. Een voorbeeld hiervan is het sociaal team, waarbij niet voor ieder leefgebied een andere professional bij een huishouden wordt ingezet.
- Samenwerking Zorgverzekeraars en het Zorgkantoor: door de decentralisaties wordt de samenwerking met de zorgverzekeraars en het zorgkantoor belangrijk. Zij financieren een deel van de ondersteuning die inwoners ontvangen. Preventie is voordelig voor deze partijen. Wellicht zijn zij geïnteresseerd om te investeren in deze preventie.
- Vervoer van doelgroepen: gemeenten zijn nu al verantwoordelijk voor leerlingen-, Wsw- en Wmo-vervoer. Daar komen de vervoerscomponent van de huidige AWBZ-functie begeleiding en vervoer in het kader van Jeugdzorg bij. Ook hier zijn samenwerking en bundeling sleutelwoorden. Bijvoorbeeld: in de uitvoering kan dit betekenen dat verschillende doelgroepen samen in een voertuig reizen.
- Opdrachtgeverschap: binnen de drie decentralisaties spelen veel thema's die raakvlakken hebben met elkaar en met het thema opdrachtgeverschap. Hierbij valt te denken aan: wel of niet aanbesteden, concurrentiestelling, zelf doen of uitbesteden. Ook het uitvoeren van bijvoorbeeld indicaties en het soort indicaties moet teruggebracht en eenvoudiger worden. Het is belangrijk om goed na te denken op welke wijze we het opdrachtgeverschap het beste kunnen vormgeven en op welke manier we de beste prijs-kwaliteit verhouding krijgen

Het vernieuwde sociaal domein moet een samenhangend systeem worden, waarbij de integrale situatie van de inwoner centraal staat.

Samenhang Wmo en Jeugd

Jeugdwet

Tussen de begeleiding en het 'passend onderwijs' is een relatie. Immers, kinderen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking en/of gedragsproblemen hebben extra hulp nodig om regulier onderwijs te volgen, maar ook om hun dagelijks leven te structureren en ondersteunen. De gemeente Uithoorn maakt hier met de samenwerkingsverbanden van het onderwijs afspraken over.

Op de volgende onderwerpen zijn er raakvlakken tussen de nieuwe Wmo en de Jeugdwet:

- Vrijwilligerswerk: ondersteuning van vrijwilligersorganisaties en de pilot 'Actief burgerschap en vrijwillige inzet voor ondersteuningsvragen'. Ook voor jongeren is het van belang dat ze zich ontplooiën met behulp van vrijwilligerswerk.
- Mantelzorg ondersteuning: ondersteuning van jonge mantelzorgers, of ouders met een zorgtaak voor hun kinderen.
- Begeleiding en Persoonlijke verzorging. Voor een deel gaat het hier om jongeren onder de 18 jaar.
- Cliëntondersteuning: ook jongeren en gezinnen kunnen cliëntondersteuning nodig hebben.
- Gezamenlijk frontoffice loketfunctie: de samenvoeging CJG, Loket Wonen, Welzijn en Zorg en Werk & Inkomen naar een loket Maatschappelijke Ondersteuning.
- Sociaal team en signaleringsnetwerken.

Samenhang Wmo en Participatiewet

Participatie

Mensen met een bijstandsuitkering en gedeeltelijk arbeidsongeschikten vinden vaak moeilijk werk. Met de Participatiewet wil het kabinet bereiken dat zoveel mogelijk mensen deelnemen (participeren) in de samenleving. De Participatiewet voegt de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een deel van de Wajong (Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten) samen.

Voor mensen die moeilijk aan werk kunnen komen, blijft er één sociaal vangnet in de vorm van een bijstandsuitkering.

Het sociaal akkoord dat is afgesloten tussen Kabinet en sociale partners heeft grote impact op de Participatiewet. In dat sociaal akkoord is afgesproken dat mensen zonder beperking door de

gemeenten worden geholpen en mensen met een beperking en met arbeidsperspectief via het toekomstig Werkbedrijf. Er komen 35 regionale Werkbedrijven. Het is nog onduidelijk hoe deze Werkbedrijven er uit komen te zien.

Raakvlakken tussen de nieuwe Wmo en de Participatiewet liggen vooral op de gebieden van:

- Vrijwilligerswerk: mensen met een uitkering vergroten hun kansen voor het stijgen op de participatieladder. Hier leggen we ook de verbinding met de pilot 'vrijwillige inzet'. Doel hiervan is te leren hoe in ondersteuning voorzien kan worden met meer zorgvrijwilligers, actief burgerschap en mensen met een uitkering die voorlopig niet aan het werk komen.
- Arbeidsmatige dagbesteding: voor mensen met een uitkering van de gemeente die niet over arbeidsvermogen beschikken, zetten we in op arbeidsmatige dagbesteding. We onderzoeken de mogelijkheden van een verdienmodel.
- Gezamenlijk frontoffice loketfunctie: de samenvoeging CJG, Loket Wonen, Welzijn en Zorg en Werk&Inkomen naar een loket Maatschappelijke Ondersteuning Sociaal team en signaleringsnetwerken. Binnen de Wwb kan vrijwilligerswerk een stapje richting werk zijn. Het kan ook zijn dat iemand wel kansen heeft op werk, maar geen betaalde baan bemachtigt. Dit zijn de groepen die met behoud van uitkering vrijwilligerswerk kunnen verrichten. De Wmo houdt zich bezig met vrijwilligerswerk in het algemeen en in dat koersbesluit wordt op de operationalisatie en doelstelling van vrijwilligerswerk ingegaan.
- Gezamenlijk met de Wmo zal onderzocht worden of er een verdienmodel mogelijk is voor personen (zonder arbeidsvermogen) in de arbeidsmatige dagbesteding.
- Een grote groep personen binnen het uitkeringsbestand van de gemeente Uithoorn is door een lichamelijke, verstandelijke of psychische handicap niet in staat regulier werk te verrichten. Hier zit een overlap met de zorg, zoals bijvoorbeeld de GGZ en het maatschappelijk werk. Onderzocht gaat worden of er slimme verbindingen gemaakt kunnen worden.

Samenhang Participatiewet en Jeugd

Jeugd

Vanuit de participatiewetgeving zien wij de volgende aansluiting bij de doelgroep pijler jeugd:

- Wijzigingen in het onderwijs hebben tot gevolg dat sommige jongeren niet meer in het onderwijssysteem terecht kunnen. Deze jongeren kunnen dan een uitkering aanvragen. Van belang is dat deze jongeren toch een startkwalificatie behalen.
- Bij jongeren die aangewezen zijn op een bijstandsuitkering is vaak sprake van meervoudige problematiek.
- Problemen waar burgers mee te maken hebben spelen zich vaak op meerdere domeinen af. Zo kan onverwachte werkloosheid weerslag hebben op de opvoeding. Alleen de combinatie (samenhang) van tijdelijke inkomensondersteuning toeleiding naar werk en opvoedingsondersteuning kan leiden tot het gewenste resultaat.

3.

Uithoorn maken we samen!

Werken aan een cultuuromslag

Het anders werken in de sociale infrastructuur vraagt om een cultuuromslag en deels om nieuwe competenties van professionals en opdrachtgevers (waaronder de gemeente). Het profiel van de professional in de nieuwe sociale infrastructuur: durven uitgaan van de zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van inwoners, maar ook weten wanneer opschaling naar specialistische hulp nodig is. Een generalistische blik en vraagverheldering. Maatwerk kunnen bieden. Onveiligheid herkennen en bespreekbaar maken. Kostenbewustzijn. Voor opdrachtgevers: durven te vertrouwen, ruimte bieden voor maatwerk en professionaliteit.

Schaken op vele borden

Inwoners en cliënten

Inwoners en cliënten staan centraal in de veranderstrategieën en in het anders organiseren van de hulpverlening en ondersteuning. Het gaat erom dat zij uiteindelijk naar vermogen kunnen meedoen in de maatschappij. Daarom vinden wij het belangrijk om hen te betrekken in dit proces. Een aanpak van cocreatie en samen leren zijn hier van toepassing. Inzet is dat we lerend toewerken naar een nieuw samenspel in het sociaal domein.

Maatschappelijke organisaties

Ook onze maatschappelijke partners (subsidiepartners, vrijwilligersorganisaties, inwonersorganisaties) krijgen in dit proces een belangrijke rol. De rol van de overheid wordt bescheidener, de rol van de maatschappelijke organisaties wordt groter. Ze worden onze partner bij visie- en beleidsontwikkeling. Wellicht komen er als gevolg van de decentralisaties nieuwe spelers in het bestaande samenspel van het sociaal domein in Uithoorn. Dat is wennen maar het belang van de Uithoornse inwoners en de zorg en ondersteuning die zij moeten krijgen gaat voor de individuele organisatiebelangen. Dat is het streven en ook een voorwaarde voor samenwerking met de organisaties in Uithoorn.

Raad en college

Het college wordt vertegenwoordigd door de twee wethouders en de burgemeester die als bestuurlijk opdrachtgever fungeren voor het programma. Het college wordt daarnaast regelmatig bijgepraat en krijgt voorstellen voorgelegd. Het college is verantwoordelijk voor de realisatie van de decentralisaties en de manier waarop dit gebeurt. De gemeenteraad stelt de visie en de beleidskaders voor de decentralisaties vast. Om die reden informeert en consulteert het college de raad over de ontwikkelingen die op de gemeente afkomen. Raadsleden worden uitgenodigd voor bijeenkomsten met organisaties en cliënten.

Regionale samenwerking

Als gemeente zijn we volop aan de slag met de transitie en de transformatie. Hierin werken we ook samen met Diemen, Ouder-Amstel en de Ronde Venen (DUO+). Er zijn in eerste instantie vijf generieke onderwerpen van samenwerking benoemd, te weten: strategiebepaling, inkoop, informatievoorziening, uitvoeringsprocessen en kennisuitwisseling.

In sommige gevallen is deze bovenlokale samenwerking niet voldoende. Bijvoorbeeld omdat het om (zeer) specialistische taken gaat. Of het Rijk heeft bepaald dat bovenregionale samenwerking vereist is. Een voorbeeld hiervan is het vormgeven van de regionale werkkamers in het kader van de Participatiewet. In deze situaties werken we, in DUO+ verband, samen met Amsterdam*.

Den Haag

De politieke besluitvorming in Den Haag verloopt uiterst grillig. Op dit moment gaan Rijk en gemeenten uit van 1 januari 2015 als de invoeringsdatum van de nieuwe wetgeving. De planning is dus krap. Tegelijkertijd is er nog geen wetgeving vastgesteld door de Tweede Kamer

en duurt de onduidelijkheid voort over de precieze invulling van de decentralisaties wat betreft inhoud (welke taken precies), beleidsvrijheid, overgangsrecht en middelen (bezuinigingen). Ondanks deze onzekerheden bepaalt Uithoorn nu de koers, zodat wij, onze partners en onze inwoners weten welke richting we samen op gaan. Zodat wij –in afwachting van Haagse besluitvorming- onze ambities voor een beter sociaal domein kunnen realiseren en in vervolg op dit koersprogramma in de aanloop naar 2015 de benodigde stappen daartoe kunnen zetten.

* Er zijn verschillende samenwerkingsniveau 's met Amsterdam, zoals Stadregio Amsterdam, niveau Groot Amsterdam, Veiligheidsregio, of Metropool regio Amsterdam.

Financiën

In dit koersprogramma zijn voor de 3 decentralisaties inschattingen gemaakt op basis van de huidige informatie die er beschikbaar is. De blijvende onzekerheid over de taken en middelen die overkomen maakt dat deze inschattingen gezien moeten worden als een momentopname. Daarnaast zal het macro budget per 2016 opgaan in een ander objectief verdeelmodel, het zogeheten sociaal deelfonds. Hierdoor kunnen de verdeeleeffecten vanaf 2016 substantieel afwijken.

Bij het vormgeven van de nieuwe taken zal indringend gekeken moeten worden hoe vanuit een slimme combinatie van bestaande budgetten met hetzelfde maatschappelijk effect een efficiency voordeel gehaald kan worden. Daarnaast worden de dwarsverbanden tussen de verschillende beleidsdomeinen gemaakt.

In de komende periode zal duidelijk moeten worden wat de nieuwe taken ons gaan kosten en wat de inkomsten zijn die vanuit het Rijk overkomen. De pilots en projecten, die verderop in dit koersprogramma staan beschreven, alsmede de meicirculaire 2014 zullen hier uitkomst in bieden. Echter, de bezuinigingen van de afgelopen jaren hebben ook een grote (financiële) weerslag gehad op de verschillende budgetten binnen het sociaal domein. Daar waar mogelijk zijn dwarsverbanden in de bestaande budgetten gemaakt en daar waar nodig soms moeilijke keuzes genomen. Eventuele tegenvallers binnen de inkomsten en/of uitgaven voor de nieuwe taken zijn dan ook moeilijk structureel op te vangen binnen de bestaande begroting.

Met de Kadernota 2014 heeft de gemeente Uithoorn al een aantal besluiten genomen. Namelijk het te doen met de middelen die de gemeente Uithoorn er vanuit het Rijk voor krijgt. Ook zijn de risico's, die samenhangen met de decentralisaties, meegenomen in de algemene risicoreserve (de risico's zijn ingeschat op € 2,8 mln.).

Daarnaast is een afzonderlijke reserve gevormd voor de transitiekosten sociaal domein. Hiermee kan de eerste fase van de overgang van de decentralisaties naar de gemeente (financieel) opgevangen worden. Vooral nog is uitgegaan van een bedrag van € 1 mln. Voor de werkzaamheden als gevolg van het vormgeven van de (wettelijke) taken binnen het sociaal domein en de daarmee samenhangende decentralisaties zijn vanuit de (meerjaren)begroting 2013 voor 2014 eenmalig middelen beschikbaar gesteld.

Vervolg

In september 2013 is de visie op het sociaal domein Uithoorn vastgesteld. Op basis daarvan hebben we de afgelopen periode een aantal stappen gezet die geleid hebben tot dit koersprogramma. We hebben eerder aangegeven dat het opnieuw vormgeven van het sociaal domein een langdurig, dynamisch proces is. Transities en transformatie gaan daarbij hand in hand. Op 1 januari 2015 moeten we organisatorisch "ingeregeld" zijn om de nieuwe taken uit te kunnen (laten) voeren. Parallel daaraan werken we aan een nieuwe sociale infrastructuur. Dat is een meerjarig en dynamisch proces waarbij het bouwen van nieuwe structuren gelijk opgaat met een verandering van denken en doen. Ook na 1 januari 2015 zijn er vragen onbeantwoord, sturen we gaandeweg bij en maken we nieuwe keuzes. Stap voor stap werken we zo in de komende jaren (door) aan effectievere en efficiëntere ondersteuning die beter aansluit bij de eigen mogelijkheden van onze inwoners.

Met dit koersprogramma gaan we een volgende fase in: het wordt steeds duidelijker wat de gevolgen zijn van de beoogde hervormingen en welke stappen we de komende periode nog moeten zetten. Hieronder geven we een beschrijving van de activiteiten, pilots (proeftuinen) en projecten die we de afgelopen periode zijn gestart of gaan starten.

Onderwerp	Omschrijving	Start
▪ Het loket Maatschappelijke Ondersteuning	Samenvoeging van de huidige vier loketten Wonen, welzijn en zorg, Werk en inkomen, Centrum voor jeugd en gezin en het Meldpunt Amstelland.	Eerste kwartaal 2014
▪ Het sociaal team	Multidisciplinair team voor de begeleiding van meervoudige/complexere casussen volgens het principe één huishouden, één plan, één regisseur.	Eerste kwartaal 2014
▪ Doelgroepenanalyse	Onderzoek naar de samenloop van voorzieningen per huishouden. De resultaten worden gebruikt voor verdere beleidsmatige keuzes en de inrichting van het sociaal team en het loket Maatschappelijke Ondersteuning.	Eerste kwartaal 2014
▪ Algemene (Wmo) voorzieningen: creëren en innoveren	Pilot "Huis van de Buurt". We gaan onderzoeken of we een aantal huidige AWBZ functies in algemene (Wmo)voorzieningen dichtbij en laagdrempelig kunnen organiseren, die ruimte bieden voor meerdere doelgroepen en activiteiten. Deze pilot is een co-creatie met maatschappelijke partners en vrijwilligersorganisaties.	Eerste kwartaal 2014
▪ Van indiceren naar bewuster verwijzen	Voorloper van de pilot op het sociaal team, waarbij een specifiek gedeelte van de jeugdzorg naar gemeenten is gekomen om mee te oefenen. Partners uit de eerstelijns krijgen directe verwijskracht naar ambulante jeugdhulp, zonder directe tussenkomst van Bureau Jeugdzorg.	Tweede kwartaal 2013
▪ Nieuwe arrangementen jeugd (veiligheid)	Een pilot waarbij we kijken of nieuwe arrangementen (slimme combinaties, andere trajecten) mogelijk zijn in het kader van jeugdwerkloosheid en jeugdveiligheid.	Eerste kwartaal 2013
▪ Communicatie en participatie	Het informeren en realiseren van een daadwerkelijke cultuuromslag (van zorgen voor naar zorgen dat) is de doelstelling van het communicatie- en participatietraject. Als gemeente hebben we in eerste instantie een initiërende rol, dat zich uiteindelijk uitrolt via maatschappelijke partners, vrijwilligersorganisaties en (actieve) burgers.	Tweede kwartaal 2013
▪ Dagbesteding	In regionaal verband werken we mee aan een onderzoek en een businesscase voor het vormgeven van dagbesteding van specifieke/specialistische doelgroepen.	Derde kwartaal 2013
▪ Van AWBZ naar Wmo	Project waarbij we ons voorbereiden op de nieuwe Wmo doelgroep en taken. Het gaat om de inrichting van de uitvoering en het spreken van de huidige personen die begeleiding ontvangen om te kijken naar de mogelijkheden van passende algemene voorzieningen.	Tweede kwartaal 2014
▪ Huishoudelijke verzorging	Project waarbij we ons voorbereiden op de budgetverlaging voor Huishoudelijke verzorging per 1 januari 2015.	Tweede kwartaal 2014
▪ Gecombineerd vervoer	Regionaal vervolgonderzoek naar de mogelijkheden van het combineren van doelgroepenvervoer.	Derde kwartaal 2013
▪ Werkbedrijf	In Groot-Amsterdam wordt in 2014 een regionaal werkbedrijf opgezet met als speerpunten: <ul style="list-style-type: none"> • Inrichten van het proces rond de garantiebannen werkgevers • Overdracht van de Wajong naar de Participatiewet • Bepalen van een methodiek voor loonwaardemeting • Vormgeven van 'verdienmodellen' met een economisch en maatschappelijk rendement 	Eerste kwartaal 2014

	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelen van een 'houtskoolschets' voor het Werkbedrijf 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vrijwillige inzet 	Een pilot gericht op vrijwillige inzet bij ondersteuningsvragen. Hoe kunnen we bij ondersteuningsvragen meer inzetten op zorgvrijwilligers, actief burgerschap en mensen met een uitkering die voorlopig niet aan het werk komen.	Eerste kwartaal 2014
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Loonkostensubsidie 	Met de invoering van de Participatiewet kunnen gemeenten een loonkostensubsidie (LKS) inzetten om werkgevers te motiveren mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. In 2014 gaan we hiermee een proef draaien.	Tweede kwartaal 2014
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Werkgeversbenadering 	Ter voorbereiding op de Participatiewet versterken we de werkgeversbenadering om op die manier banen te creëren voor de doelgroep.	Tweede kwartaal 2014
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aanscherping Wwb 	Project ter voorbereiding op de aangescherpte Wwb (per 1 juli 2014) <ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkeling tegenprestatie (beleid) - Intensivering Armoedebeleid - Huishoudinkomenstoets - Regeling bijzondere bijstand aanpassen 	Eerste kwartaal 2014
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Project jeugdwerkloosheid 	Project jeugdwerkloosheid waarbij voor een jaar een jongerencoach wordt ingehuurd die jongeren die tussen wal en schip dreigen te raken wat betreft werk en opleiding op te vangen. Dit project wordt regionaal aangepakt (gemeente Aalsmeer, Amstelveen, De Ronde Venen en Uithoorn) en betaald van de 'Mirjam Sterk' gelden.	Vierde kwartaal 2013
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Toekomst AM Groep (regio AM gemeenten) 	Keuze scenario's toekomst AM Groep in samenspraak met regio AM gemeenten.	Eerste kwartaal 2014
<ul style="list-style-type: none"> • Toekomst RMC 	Densa adviseurs werkt momenteel een rapport uit betreft de toekomst van RMC in het kader van sociaal domein en het stoppen van de subsidie.	Vierde kwartaal 2013
<ul style="list-style-type: none"> • Social Return 	Verder uitwerken van Social Return.	Derde kwartaal 2013
<ul style="list-style-type: none"> • Inkoop 	Oriëntatie van de gezamenlijke (DUO+) inkoop op het terrein van ambulante jeugdhulp en Wmo maatwerkvoorzieningen.	Derde kwartaal 2014
<ul style="list-style-type: none"> • Inkoopafels jeugdzorg 	Er worden op stadsregionaal niveau drie inkoop tafels ingericht (Provinciale jeugdhulp: residentieel, jeugdzorg plus; Jeugd-GGD en Jeugd LVB). We werken hierin samen met de DUO+ gemeenten.	Eerste kwartaal 2014

De eerste resultaten van bovengenoemde activiteiten, pilots en projecten nemen we mee in het uitvoeringsplan. Hierin worden ook de sturingselementen, bekostiging en organisatie, zoals in de visie op het sociaal domein op hoofdlijnen is beschreven, verder uitgewerkt. Daarnaast volgen de verordeningen op basis van de (definitieve) wetteksten.

DEEL II

Koersbeschrijvingen

4.

Van AWBZ naar Wmo

4.1 Visie, ambitie en doelstellingen

Onze samenleving verandert in een snel tempo. Ook in Uithoorn. We hebben te maken met demografische en sociaaleconomische ontwikkelingen zoals ontgroening en vergrijzing. Mensen worden steeds ouder en vitaler. Door het scheiden van wonen met zorg blijven ouderen met een zwaardere zorgvraag steeds langer zelfstandig wonen. Dat geldt ook voor mensen met een verstandelijke, fysieke of geestelijke beperking.

Wij verwachten van onze inwoners dat zelfredzaam zijn, verantwoordelijkheid nemen over hun leefsituatie en participeren. Nog meer dan voorheen is het van belang dat inwoners kansen op dat gebied willen pakken. Daarnaast verwachten we dat zij bereid zijn zich in te zetten voor elkaar.

Wij verwachten meer van bewoners omdat bepaalde vormen van ondersteuning niet meer standaard door de gemeente worden verstrekt. Bovendien is voor meer Wmo producten en diensten een eigen bijdrage van toepassing. Tegelijk houden we rekening met stapeling van maatregelen en mensen die minder te besteden hebben. In het kader van het armoedebeleid en de maatwerkvoorziening inkomensondersteuning beoordelen we per situatie of mensen voor financiële ondersteuning in aanmerking komen.

Ambitie koersbesluit Wmo

Wij willen dat alle inwoners van Uithoorn zoveel mogelijk zelfredzaam zijn en zelfstandig kunnen wonen en leven, ongeacht hun leefsituatie, leeftijd of beperkingen in hun functioneren. Alle inwoners nemen deel en leveren een bijdrage aan de samenleving

De drie hoofddoelstellingen van het Wmo-beleid zijn daarmee:

1. We streven er naar dat zo veel als mogelijk inwoners zelfredzaam zijn.
2. Inwoners zetten zich voor elkaar in.
3. Kwetsbare burgers zijn in staat mee te blijven doen.

Een nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Staatssecretaris Van Rijn heeft de concept Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 vrij gegeven. Dit is een nieuwe Wmo met daarin verplichtingen voor gemeenten die het gevolg zijn van de decentralisatie van de begeleiding en een klein deel van de persoonlijke verzorging.

De AWBZ functies Begeleiding Groep (dagbesteding), Begeleiding Individueel en Kortdurend Verblijf vervallen per 1 januari 2015 in de AWBZ en worden vanaf dan een gemeentelijke taak onder de Wmo. Ook wordt het beleid van het scheiden van wonen en zorg verder doorgezet. De uitdagingen waarvoor gemeenten staan als gevolg van de decentralisaties zijn groot. We moeten 'meer met minder moeten bereiken voor 'zwaardere' en nieuwe doelgroepen'.

De belangrijkste maatregelen van het Rijk

In onderstaande tabel staan de belangrijkste maatregelen van het Rijk rondom de hervorming langdurige zorg. In bijlage 2 is dit verder uitgewerkt.

		2013	2014	2015	2016
1	Aanpassing huishoudelijke hulp			Huishoudelijke hulp als onderdeel van een breed ondersteuningspakket (60% van budget)	
2	Begeleiding individueel, begeleiding groep en kortdurend verblijf			Bestaande en nieuwe cliënten, incl. vervoer gaat naar de Wmo (75% budget)	
3	Persoonlijke verzorging			Bestaande en nieuwe cliënten gaan naar Wmo voor de (85% budget) als het gaat om mensen met een zintuigelijke, verstandelijke beperking of psychiatrische problematiek	
4	Scheiden wonen met zorg	Voor nieuwe cliënten ouder dan 23 jaar geldt dat ZZP's 1 en 2 VV, VG, GGZ vervalt	Nieuwe cliënten: ZZP 3 VV vervalt	Nieuwe cliënten ZZP 3 VG: 50% naar AWBZ, 50% naar Wmo, ZZP's GGZb naar Zvw, ZZP's GGZc gaan naar Wmo	Nieuwe cliënten ZZP 4 VV: 50% naar AWBZ, 50% naar Wmo ZZP LG 1+3 en ZG 1 gaan naar Wmo
5	Maatwerkvoorziening		Compensatie met Wmo-voorzieningen en inkomenssteun via bijzondere bijstand		
6	Hulpmiddelen			Stimulans tot hergebruik van hulpmiddelen en poolbeheer scootmobielen	
7	MEE			Gemeenten ontvangen middelen voor vormgeven cliëntondersteuning	
8	PGB			Persoonsgebonden budget voor vormen van ondersteuning mogelijk onder bepaalde voorwaarden.	
9	Sociale wijkteams			€ 50 mln structureel	
10	Behandeling	Nadere besluitvorming op basis van CVZ advisering		VG/GGZ BH < 18 jaar naar Wmo	
11	Jeugdzorg			Provinciale Jeugdzorg en AWBZ-LVG/GGZ < 18 jaar naar Jeugdzorgkader	
12	Verpleging			€ 200 mln beschikbaar voor nieuwe aanspraak in Zorgverzekeringswet : 'thuis-verpleging'	

4.2 Versterken van de civil society

Onder de 'civil society' verstaan we de gemeenschappelijke activiteiten van burgers en maatschappelijk middenveld rondom het samen leven. In een goed functionerende civil society bestaat er bij actieve burgers, vrijwilligers, mantelzorgers en het maatschappelijk middenveld de bereidheid om verantwoordelijkheid te nemen voor het met elkaar samen leven. Het gaat dan onder andere om het omzien naar elkaar en bijspringen wanneer nodig. De civil society vormt de basis van onze samenleving. De gemeente Uithoorn verwacht dat een groot deel van de ondersteuningsvragen hierin worden opgelost zonder invloed van de overheid.

Wat willen we bereiken?

Doelen

We willen vooral dat problemen op een duurzame manier in het eigen netwerk worden aangepakt. Dat mensen vooral een beroep op elkaar (kunnen) doen bij zorg en ondersteuning. De gemeente wil dan ook vanuit een beperkt faciliterende en stimulerende rol er voor zorgen dat er vrijwillige inzet is in de Uithoornse samenleving, vooral bij informele zorg en dat mantelzorgers in staat zijn de zorg voor hun naasten te (blijven) leveren.

Van burgerinitiatieven verwachten we dat deze zo snel en zo veel als mogelijk op een zelfstandige wijze verder kunnen. In de aanstaande participatienota wordt aangegeven hoe Uithoorn precies wil omgaan met participatie van onze inwoners bij besluitvormingsprocessen en het bijdragen aan onze samenleving.

Wat gaan we (anders) doen?

Acties

De gemeente heeft straks de verantwoordelijkheid voor de Jeugdzorg, begeleiding, ondersteuning en verzorging van inwoners die dat nodig hebben. Het beroep op de informele netwerken rondom de mensen met een ondersteuningsvraag gaat toenemen: mensen moeten de nodige zorg meer onderling gaan regelen. Ondersteuning van en door vrijwilligers en mantelzorgers wordt daardoor belangrijker. Het wordt een uitdaging voor de gemeente Uithoorn om goed van vrijwillige inzet gebruik te maken bij ondersteunings- en zorgvragen. Structurele extra investeringen zijn nodig om meer gebruik te kunnen maken van vrijwillige inzet als informele hulp. Deze extra investeringen besparen professionele hulp. Slimme mogelijkheden van informele ondersteuning worden verkend door bijvoorbeeld te kijken naar de inzet van (maatschappelijke) stages of intergenerationeel werken (jongeren ondersteunen ouderen of andersom). Internet wordt als laagdrempelig hulpmiddel ingezet om een deel van het aanbod aan vrijwillige informele zorgondersteuning en zorgvraag te matchen.

Aansluiting vindt plaats bij landelijke initiatieven gericht op de stimulering van vrijwillige inzet. Te denken valt aan de campagne van het Oranjefonds om meer maatjes beschikbaar te krijgen via www.ikwordmaatje.nl.

Vrijwilligersorganisaties worden ondersteund en gestimuleerd in het werken met vrijwilligers

- Vanuit een financieel faciliterende rol zet Uithoorn in op de beschikbaarheid van een ondersteuningsfunctie voor vrijwilligersorganisaties. Deze wordt belegd bij Tympan-De Baat.
- Stimuleren en ondersteunen van vrijwillige inzet ("boeien, binden en behouden") en het matchen van vraag en aanbod van vrijwilligers vraagt om een andere benadering. Ondersteuning van vrijwilligersorganisaties wordt meer vraaggericht met een omslag van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. De eigen kracht van vrijwilligersorganisaties wordt verder versterkt. Vrijwilligersorganisaties worden ondersteund in het werken met doelgroepen die doelgericht hoger op de maatschappelijke participatieladder moeten komen. Het gaat dan bijvoorbeeld om mensen met een uitkering die voorlopig niet aan het werk komen. In de opdrachtverlening voor de ondersteuningsfunctie wordt scherper ingezet op het versterken van de eigen kracht van een organisatie of deelnemer.

De gemeente stimuleert de mogelijkheden om bewoners elkaar te laten ondersteunen

- We starten een pilot 'vrijwillige inzet voor ondersteuningsvragen'. Op die manier willen we leren hoe we in ondersteuning kunnen voorzien met meer zorgvrijwilligers, actief burgerschap en mensen met een uitkering die voorlopig niet aan het werk komen.
- Het gebruik van een website, waarbij burgers zelf een match maken tussen vraag en aanbod naar informele ondersteuning, wordt daarbij meegenomen.
- De mogelijkheden voor het gebruik van huishoudelijke verzorging worden beperkt tot de mensen die het echt nodig hebben en zelf niet kunnen betalen. Voor noodsituaties wordt de Algemene Hulp Dienst uitgebreid met een 'EHBO- sop dienst' waarvoor ook mensen met een uitkering kunnen worden ingezet.
- We zetten in op meer ondersteuning in de vorm van maatjesprojecten en lotgenotencontact.

Ondersteuning van mantelzorgers

Er komen meer mantelzorgers en meer mantelzorgers hebben zwaardere zorgtaken. Er zijn ook steeds meer jonge mantelzorgers. We moeten voorkomen dat overbelasting plaatsvindt. Tijdige signalering en adequate ondersteuning zijn dan van belang. Door het toenemende belang van mantelzorgondersteuning is het nodig om hier extra structurele middelen voor beschikbaar te stellen.

Bij de mantelzorgondersteuning willen we meer focus aanbrengen op het optimaal benutten en versterken van het steunsysteem van de mantelzorger waardoor deze meer in de eigen kracht wordt gezet. Een middel om dit te bereiken is bijvoorbeeld de netwerkcoach. Ook wordt aanvullend meer ingezet op respijtzorg door de inzet van vrijwilligers (bijvoorbeeld maatjes) die tijdelijk de zorg overnemen of door kort durend verblijf.

Bij de inzet van subsidies door de gemeente Uithoorn wordt nadrukkelijk gekeken naar de toegevoegde waarde van het versterken van eigen kracht. Dit gebeurt bij alle subsidies, dus ook die op het gebied van vrijwilligers- en mantelzorgondersteuning.

Om ervoor te zorgen dat mantelzorgers niet overbelast raken, worden zij ondersteund bij hun zorgtaken

- De gemeente heeft een faciliterende rol om een ondersteuningsfunctie voor mantelzorg mogelijk te maken. Deze ondersteuningsfunctie wordt met een subsidie gerealiseerd bij Mantelzorg Steunpunt en bevat de basisfuncties zoals deze in samenwerking met VWS, VNG en Mezzo zijn ontwikkeld.
- De focus komt meer te liggen op het versterken van de zelfredzaamheid en het optimaliseren in het benutten van het netwerk van de mantelzorger. Hiervoor worden netwerkcoaches ingezet die als vrijwilligers werkzaam zijn bij het Steunpunt.
- De mogelijkheden van respijtzorg met vrijwillige inzet worden vergroot. Hier is een link met de pilot 'vrijwillige inzet voor ondersteuningsvragen'.
- De functie van kortdurend verblijf wordt gedecentraliseerd naar de Wmo. In regionaal verband regelt Uithoorn de beschikbaarheid hier van.

4.3 Versterken signaleren en doorverwijzen

Het belang van signaleren en doorverwijzen

Met signalering willen we bereiken dat mensen met een potentiële zorg- of ondersteuningsvraag vroegtijdig in beeld zijn. Dan moeten we ervoor zorgen dat inwoners en medewerkers in het veld signalen weten te herkennen. Bovendien moeten zij ook weten bij wie ze moeten zijn als ze denken verontrustende signalen waar te nemen. De gemeente Uithoorn heeft hier met partners in het veld goede afspraken over.

Door de invoering van de wet Meldcode op 1 juli 2013 is de aandacht voor signalering gestegen. Deze wet verplicht specifieke medewerkers binnen bepaalde organisaties actief te handelen bij (verontrustende) signalen. Het versterken van de onderlinge relaties tussen signalerende partijen door het ontsluiten van bestaande netwerken is een belangrijke ambitie voor de komende jaren. Uithoorn heeft een goede schaal om er voor te zorgen dat mensen elkaar kennen en om een fijnmazig sluitend netwerk kunnen creëren.

Er is bijzondere aandacht voor dreigende overbelasting van mantelzorgers, huishoudens met dreigende meervoudige of complexe problematiek, dreigende ontwikkelingsachterstanden bij jongeren, relaties met huiselijk geweld en verslavingsproblematiek.

Wat willen we bereiken?

Doelen

Kwetsbare mensen met problemen op het terrein van zelfredzaamheid en meedoen in de samenleving zijn vroegtijdig in beeld. Dat doen we door het ontsluiten van bestaande netwerken van burgers, vrijwilligers- en professionele organisaties.

Wat gaan we (anders) doen?

Acties

Alle inwoners van Uithoorn zijn in de positie om te signaleren of hun bureaus, familie of bekenden extra aandacht of een vorm van ondersteuning nodig hebben. Als sociale cohesie sterker is, is het gemakkelijker om te kunnen signaleren. Vaak en het liefst lossen mensen onderling met elkaar vragen op. Dat zal niet altijd kunnen. Voor die situaties is het van belang dat inwoners weten waar ze met vragen of zorgen terecht kunnen. Afhankelijk van het type vraag kunnen inwoners op verschillende manieren geholpen worden. Veel mensen googlen en vinden zo een antwoord op hun vraag. Voor informatieve vragen is het dan van belang dat partijen in Uithoorn hun website op orde hebben en de sociale kaart van Uithoorn in beeld is. Zo kunnen mensen op 'eigen kracht' een oplossing vinden voor hun vraag.

Inwoners zijn bereid en in staat om kwetsbare mensen of misstanden (huiselijk geweld of overlast) te signaleren en weten wat ze met deze signalen kunnen doen

- De gemeente Uithoorn stimuleert dat in campagnes voor het brede publiek wordt uitgedragen dat we verwachten dat men een beetje op elkaar let, voor elkaar zorgt en zo nodig elkaar aanspreekt op ongewenst gedrag.
- Vanuit haar rol als netwerkregisseur zorgt de gemeente Uithoorn er voor dat er een goed raadpleegbare sociale kaart van Uithoorn beschikbaar is voor iedereen (burger, vrijwilliger en professionals) zodat inwoners zelf problemen kunnen oplossen. Hiervoor worden ook e-diensten ingezet als www.eigenkrachtwijzer.nl. Deze wijzer helpt met problemen die ze tegenkomen in het dagelijks leven.
- Voor inwoners die vervolgens nog informatie en advies willen is er een duidelijk herkenbaar loket Maatschappelijke Ondersteuning voor informatie, advies en ondersteuning. Dit wordt gevormd door een integratie van de huidige frontoffices van Loket Wonen, Welzijn en Zorg, CJG, Werk & Inkomen en Meldpunt Amstelland (ook nodig bij de functie 'zorg en ondersteuning').

Om een fijnmazig sluitend netwerk te organiseren zijn naast burgers ook de vele vrijwilligers en professionele organisaties in Uithoorn nodig. Denk bijvoorbeeld aan sportverenigingen, huisartsen, kerken, Zonnebloem, Rode Kruis, ouderenbonden, vrijetijdsverenigingen, Eigen Haard, Vita Welzijn en Advies, thuiszorgorganisaties, Ons Tweede Thuis, jeugdzorg partijen en vele anderen. Het is van belang dat deze partijen elkaars werkveld kennen en dat men op de hoogte is van de sociale kaart.

Van alle partijen die de gemeente Uithoorn subsidieert verwachten wij dat deze outreachend werkzaam zijn. Deze organisaties moeten actief op zoek naar signalen van dreigende kwetsbaarheid bij de doelgroep. Uithoorn wil overgaan tot de vorming van een sociaal team dat de opdracht krijgt om de integrale cliëntondersteuning te organiseren voor huishoudens waar sprake is van meervoudige of complexe problematiek.

De medewerkers van dit team signaleren ook achter de voordeur, bijvoorbeeld naar aanleiding van signalen van huurachterstanden. In de thuisituatie wordt dan een duidelijker beeld opgemaakt van welke problemen er spelen en waar met versterking van eigen kracht en het (informele) netwerk oplossingen gevonden kunnen worden en waar (tijdelijk) professionele ondersteuning nodig is. De huidige functie van het steunteam wordt geïntegreerd in het sociaal team.

Organisaties signaleren (potentieel) kwetsbare burgers of misstanden (huiselijk geweld of overlast)

- De gemeente draagt uit dat signalerende partijen (zowel vrijwilligersorganisaties als professionele organisaties) eerst zelf verantwoordelijk zijn voor het vinden en oppakken van signalen. Door de signalerende partij wordt ingezet op het versterken van het eigen netwerk zodat niet direct een doorverwijzing naar (professionele) hulp plaatsvindt.
- De gemeente stimuleert vanuit de rol van netwerkregisseur dat professionals werken op basis van de principes Welzijn Nieuwe Stijl. Belangrijk daarbij zijn 'direct er op af', 'achter de voordeur komen' en 'het versterken van de zelfredzaamheid'. Daarom wordt onder meer ingezet op het afleggen van huisbezoeken bij mensen met een beginnende huurachterstand en wordt bij subsidieafspraken het gebruik van de Zelfredzaamheidsmatrix verplicht.
- Vanuit een stimulerende rol zorgt de gemeente Uithoorn er voor dat vrijwilligers- en professionele organisaties geïnformeerd en getraind worden in het herkennen van signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. We kiezen hier voor een hoger ambitieniveau dan de Wet Meldcode voorschrijft, omdat we het belangrijk vinden te voorkomen dat kinderen en volwassenen (langdurige) schade ondervinden van huiselijk geweld. Het opstellen en gebruik maken van een meldcode wordt opgenomen in de subsidieverplichtingen.

Vanuit de rol van netwerkregisseur versterken we de signaleringsstructuur bij organisaties die werken met potentieel kwetsbare huishoudens

- We organiseren netwerkbijeenkomsten voor vrijwilligers- en professionele organisaties met actuele thema's zodat mensen in het veld elkaar (leren) kennen, men elkaar helpt met deskundigheidsbevordering en (specifieke) opgaves voor Uithoorn duidelijk worden.
- Bestaande netwerken van eerstelijnsorganisaties, vrijwilligersorganisaties en loketten worden verder ontsloten om er voor te zorgen dat lichtere, enkelvoudige signalen over kwetsbare burgers (niet zijnde gezinnen) gedeeld worden. Bijvoorbeeld kwetsbare ouderen, overbelaste mantelzorgers, mensen met een OGGz achtergrond. Deze signaleringsnetwerken zijn voorliggend op het sociale team. Organisaties als eerstelijns, huisartsen (praktijk ondersteuners), Vita welzijn en advies, het Loket Wonen, Welzijn en Zorg, Werk&Inkomen, thuiszorgorganisaties, MEE, GGD, Mantelzorg Steunpunt, GGz Ingeest, Brijder en vrijwilligersorganisaties als het Rode Kruis, De Zonnebloem, Humanitas, kerken e.d. worden met elkaar verbonden in een signaleringsstructuur. Van belang is dat de gegevensuitwisseling op een wijze gebeurt die juridisch geborgd is. De gemeente brengt partijen samen en zet in op het maken van werkafspraken, zo mogelijk vastgelegd in subsidieafspraken. De gemeente stimuleert en monitort de werking van de signaleringsstructuur.
- Om een goede, snelle en adequate behandeling van gevallen van huiselijk geweld en/ of kindermishandeling te realiseren wordt een AMHK ingericht waarbij goede afspraken worden gemaakt over welke taken en verantwoordelijkheden worden belegd op Veiligheidsregio-niveau, (sub)regionaal of lokaal niveau.
- Om de signaleringsfunctie en de afhandeling van meldingen op het gebied van zorg en overlast te verbeteren, worden de nu regionaal georganiseerde functies van het Meldpunt Amstelland gekanteld naar lokaal niveau en geïntegreerd binnen het te vormen loket Maatschappelijke Ondersteuning en het sociaal team. Het gaat om de functies van Meldpunt Zorg en Overlast, Buurtbemiddeling en steunteam.

4.4 Versterken van preventie

Het belang van preventie

Voorkomen is beter dan genezen. Daarom is preventie een belangrijk onderdeel van het sociaal domein en daarmee van de Wmo. Onder preventie verstaan we interventies die eraan bijdragen dat ondersteuningsvragen zoveel als mogelijk voorkomen of uitgesteld worden, zodat een beroep op – dure – professionele ondersteuning zo (lang) mogelijk wordt voorkomen. Preventie draagt bij aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie van kwetsbare groepen en het versterken en bevorderen van de sociale samenhang en veiligheid in kwetsbare wijken. Buurtactiviteiten zijn een voorbeeld van brede preventie. Voor de Wmo worden deze vormen van preventie alleen maar belangrijker wanneer we er voor willen zorgen dat mensen op een zo'n laagdrempelig mogelijke manier aan een netwerk kunnen bouwen en een zinvolle wijze van dagbesteding hebben.

In de nieuwe Wmo wordt gesproken over twee vormen van voorzieningen: algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen. De algemene voorzieningen zijn activiteiten binnen het onderdeel preventie van de doorgaande zorglijn. Hoe beter Uithoorn in staat is om adequate algemene voorzieningen te realiseren, hoe meer dat mogelijkheden biedt tot het besparen op duurdere individuele voorzieningen. Bij het realiseren van algemene voorzieningen wil Uithoorn sturen op zelfwerkzaamheid en het zo veel als mogelijk inzetten van vrijwilligers en mensen met een uitkering. Dit biedt hen kansen voor ontplooiing, het uitbreiden van het eigen netwerk, het klimmen op de participatieladder en een mogelijkheid om een zinvolle bijdrage aan de samenleving te leveren.

We kiezen voor specifieke preventie wanneer we ons effectief willen richten op specifieke doelgroepen die risico lopen in termen van verlies van zelfredzaamheid, non-participatie en gezondheid. Voorbeelden hiervan binnen de Wmo zijn de Belklus, de boodschappendienst en alarmsystemen bij zelfstandig wonende ouderen.

Wat willen we bereiken?

Doelen

Vragen voor zorg en ondersteuning worden binnen het eigen netwerk opgelost, voorkomen of uitgesteld door het bieden van op de vraag gerichte algemene laagdrempelige voorzieningen en interventies welke bijdragen aan het versterken van de zelfredzaamheid en het eigen netwerk.

Wat gaan we (anders) doen?

Acties

Zelfredzaamheid en sociale netwerken worden versterkt door het bieden van activiteiten gericht op ontmoeting en dagstructurering. Deze activiteiten worden door bewoners en vrijwilligers georganiseerd in het kader van de nieuwe taak begeleiding

Om de sociale samenhang en leefbaarheid te stimuleren voeren we een pilot 'Huis van de buurt' uit om de functies van ontmoeting en dagstructurering op een vernieuwende wijze vorm te geven voor het gebied Thamerdal, Zijdelwaard en Europarei. Kern van dit concept is dat vooral inwoners maar ook (vrijwilligers)organisaties, scholen en ondernemers uit de buurt gezamenlijk de activiteiten organiseren voor de mensen van de buurt. Dit sluit aan bij de al in gang gezette beweging om gebruikers van wijksteunpunt Bilderdijkhof zelf verantwoordelijk te maken voor de organisatie en continuïteit van activiteiten.

In de wijken Thamerdal, Zijdelwaard en Europarei zijn vanwege de vergrijzing, de beperkte sociale samenhang en de sociaal economische status van inwoners relatief veel kwetsbare bewoners. In deze wijken wonen ook de meeste mensen welke nu begeleiding en respijtzorg krijgen. Ontmoeting en begeleiding zijn functies welke (kwetsbare) mensen helpen zelfredzaam te blijven.

Onderzoeksvragen zijn:

- Hoe ver reikt de inzet van inwoners en vrijwilligers? Wat kan je van hen verwachten en blijft continuïteit van de voorziening gewaarborgd?
- Wat kunnen vrijwilligersorganisaties als Zonnebloem, Rode Kruis, Humanitas en anderen bijdragen aan het ontwikkelen en in stand houden van het initiatief?
- Kan het initiatief na de aanjaagperiode stand houden op kracht van de buurt?
- Hoe zorg je dat kwetsbare mensen deelnemen aan het Huis van de Buurt?
- Hoe kan dagstructurering als algemene voorziening worden geboden en voor welke doelgroepen kan dat samen?
- Hoe kunnen we besparen op de kosten van vervoer voor begeleiding?
- Is het een goede plek om tijds te signaleren?
- Zijn er mogelijkheden voor intergenerationeel werken?

Partijen die worden betrokken bij de pilot zijn de genoemde vrijwilligersorganisaties, leveranciers van begeleiding (zoals OTT, Heliomare, ROADS, Amstelring en Vita), de praktijkschool, buurtbeheer en anderen.

De gemeente stuurt op basis van het benoemen van de kaders en faciliteert met financiële middelen. De huidige subsidies voor sociaal cultureel werk worden in dit kader herijkt. Subsidie aan sec recreatieve activiteiten wordt niet meer verstrekt.

Mensen met een zorgvraag stellen we in staat om langer zelfstandig te wonen

We staan in Uithoorn voor de opgave om de ondersteuning bij zelfstandig wonen de komende jaren anders in te gaan richten. Belangrijke redenen hiervoor zijn dat mensen zo lang mogelijk in hun eigen omgeving willen blijven wonen, de vergrijzing en het verder doorzetten van het rijksbeleid scheiden wonen met zorg. Alleen hele zware vormen van zorg worden straks nog intramuraal in het kader van de AWBZ geleverd. Alle andere vormen van zorg binnen de sectoren verpleging en verzorging (V&V), geestelijke gezondheidszorg (GGZ) en gehandicaptenzorg (GZ) worden bij zelfstandig wonende mensen geleverd.

Deze uitdaging gaan we in eerste instantie aan met de zorgaanbieders, de zorgverzekeraar, het zorgkantoor en de woningcorporaties die in onze gemeente actief zijn. Tegelijk staat Uithoorn open voor nieuwe innovatieve aanbieders, nieuwe partners die "iets toe kunnen voegen".

- Als regisseur Welzijn zet de gemeente Uithoorn samen met de woningcorporatie, zorgverzekeraar en aanbieders van welzijn en zorg in op het voldoende beschikbaar hebben van geschikte woningen met welzijn en zorg (link met woonvisie). Mensen met een zorgvraag moeten langer zelfstandig wonen omdat intramurale capaciteit wordt afgebouwd¹.
- Samen met onze partners in de stuurgroep 'Uithoorn gezond en wel' werken we een aantal thema's uit die er voor zorgen dat mensen met een zorgvraag langer zelfstandig kunnen wonen. Denk hierbij aan: sociaal team, integraal en gekanteld aanbod van zorg en ondersteuning over de financieringsschotten heen, de decentralisaties, OGGz, aansluiting Wmo, AWBZ en Zorgverzekeringswet, inzet wijkverpleging, nachtzorg, gezondheidspreventie, planning intramurale capaciteit, gegevensuitwisseling.
- Er komen ondersteunende diensten beschikbaar zoals de boodschappendiensten, Belklus of alarmering, hulp bij administratie en wasservice. Deze ondersteunende diensten worden door de markt geleverd en of door particulier initiatief.

De gemeente Uithoorn wil dat allochtone inwoners volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving

Meedoen en integreren hebben een wederkerig effect. Integratie bevordert het meedoen en het meedoen bevordert de integratie. Door middel van taalstimulerings-, participatie- en integratieactiviteiten bevorderen we de deelname van allochtone inwoners aan de samenleving. Het resultaat moet zijn dat allochtone mensen stijgen op de participatieladder en zo veel als mogelijk met behulp van reguliere activiteiten als vrijwilligerswerk of betaald werk zelfredzaam

¹ Dit komt door het rijksbeleid scheiden wonen met zorg

worden, de Nederlandse taal beheersen en fundamentele waarden en normen van de Nederlandse samenleving respecteren.

Vanuit een faciliterende rol subsidieert de gemeente Uithoorn SMI voor het initiatief Villa Kakelbont. Het doel van het project is om vrouwen uit een isolement te halen en hoger op de participatieladder te krijgen. Er wordt ingezet op het zo veel als mogelijk selfsupporting laten functioneren van de groep. De groep vrouwen wordt daartoe 'empowered'. Het doel dat geïsoleerde vrouwen stijgen op de participatieladder is het hoofddoel. Als na 'empowering' blijkt dat dit doel in gevaar komt omdat de continuïteit niet op eigen kracht gerealiseerd kan worden, blijft begeleiding geboden worden.

Problematische verslavingen waaronder alcohol- en druggebruik worden tegengegaan

De Gemeente Uithoorn wil met gerichte preventie verslavingsproblemen verminderen. Verslavingsproblemen kunnen liggen op het gebied van alcohol, drugs, sociale media, gokken e.d. Hiervoor wordt gerichte voorlichting en ambulante hulpverlening voor verslavingsproblemen ingezet. In dit kader verstrekt Uithoorn nu subsidies in Amstelland-verband met behulp van gelabelde middelen die de Amstelland regio ontvangt van Centrumgemeente Amsterdam. Uithoorn wil sterker kunnen sturen op de resultaten van deze subsidies en ze nadrukkelijker kunnen inbedden en verbinden met andere lokale activiteiten. We gaan daarom zelf de OGGZ-subsidies direct aan instellingen verstrekken. Dit met behulp van het Uithoornse aandeel in de OGGZ-middelen die de Amstelland gemeenten ontvangen van Centrumgemeente Amsterdam.

Vanuit haar wettelijke verantwoordelijkheid om verslavingsproblemen te voorkomen, stimuleert de gemeente Uithoorn met inzet van subsidies onder andere de volgende activiteiten:

- Voorlichtingscampagnes en groepsbijeenkomsten voor jongeren, ouders en ouderen. Deze zijn gericht op het voorkomen van overmatig alcohol- en drugsgebruik en andere verslavingen.
- Ondersteuning aan mensen met problematisch alcohol- en/of drugsgebruik door individuele adviesgesprekken, lotgenotencontact, outreachende zorg en ambulante hulpverleningstrajecten.

Risicofactoren op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg worden verkleind

Vanuit haar wettelijke verantwoordelijkheid om risicofactoren op het gebied van de OGGZ te bestrijden, stimuleert de gemeente Uithoorn met inzet van subsidies onder andere de volgende activiteiten:

- Maatjesprojecten voor mensen met een GGZ achtergrond. Inzet vindt zo kort als mogelijk plaats. Daar waar nodig blijft een 'waakvlamcontact' vanwege risico's van terugval. Maatjes werken altijd in afstemming met de overige ondersteuning.
- Ervaringsdeskundigen ondersteunen mensen met psychiatrische problemen (lotgenotencontact).
- Adviesgesprekken, voorlichting en cursussen voor risicogroepen onder jongeren, volwassenen en migranten met psychische problematiek.

Voor zowel de subsidies ter voorkoming van verslavingsproblemen als voor de subsidies ter verkleining van de risicofactoren OGGZ geldt dat we deze middelen gelabeld krijgen van Centrumgemeente Amsterdam en in gezamenlijkheid van de Amstelland gemeenten beschikbaar stellen. Om meer regie op de uitvoering van deze preventieve (O)GGZ activiteiten te krijgen, gaan we deze subsidies zelf verstrekken. Dit biedt de mogelijkheid om partijen in de keten met een meer gebundelde inzet op maat voor Uithoorn de doelen te laten bereiken. Met het oog op de DUO+ ontwikkelingen trekken we hier zo mogelijk op met Ouder Amstel en Diemen.

4.5 Zorg en ondersteuning

Het belang van zorg en ondersteuning

Uithoorn biedt haar inwoners zorg en ondersteuning bij hun zelfredzaamheid en participatie wanneer ze dat niet op eigen kracht en netwerk kunnen en wanneer voorzieningen binnen het onderdeel preventie van de doorgaande zorglijn daarvoor onvoldoende steun biedt.

In de nieuwe Wmo is opgenomen dat gemeenten maatwerkvoorzieningen moeten leveren in combinatie met voorliggende algemene voorzieningen die zelfredzaamheid en participatie van de cliënten ondersteunen. Een maatwerkvoorziening komt in de plaats van het compensatiebeginsel en wordt door de wet gedefinieerd als een op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen:

- Ten behoeve van zelfredzaamheid, daaronder begrepen kortdurend verblijf in een instelling ter ontlasting van de mantelzorger, het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen.
- Ten behoeve van participatie, daaronder begrepen het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen en andere maatregelen.
- Ten behoeve van beschermd wonen en opvang.

Een maatwerkvoorziening kan worden aangemerkt als een voorziening binnen het onderdeel zorg en ondersteuning van de doorgaande zorglijn en bevat individuele voorzieningen.

Wat willen we bereiken?

Doelen

Zorg en ondersteuning wordt op een effectieve en efficiënte manier georganiseerd voor mensen die ook met inzet van het eigen netwerk niet zelfredzaam zijn en waarvoor algemene voorzieningen onvoldoende zijn. De ondersteuning is primair gericht op het herstellen of versterken van de zelfredzaamheid en het eigen netwerk. Zo voorkomen we dat drang en dwang moet worden ingezet.

Wat gaan we (anders) doen?

Acties

De gemeente Uithoorn heeft een wettelijke plicht om maatwerkvoorzieningen (individuele voorzieningen) beschikbaar te stellen ter ondersteuning van huishoudens wanneer het niet op eigen kracht, met eigen netwerk en met algemene voorzieningen lukt. De toegang tot deze maatwerkvoorzieningen wordt door het loket Maatschappelijke Ondersteuning (nu nog Loket Wonen, Welzijn en Zorg) geregeld.

Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente Uithoorn verantwoordelijk voor begeleiding (BG). Deze taak wordt vanuit de AWBZ overgeheveld naar de Wmo met een korting van 25%. In 2015 komt ook de persoonlijke verzorging naar de gemeente Uithoorn voor mensen waarbij de persoonlijke verzorging ligt in het verlengde van begeleiding. Het gaat hier met name om mensen met een zintuiglijke handicap, mensen met een verstandelijke beperking en mensen met psychiatrische problematiek. Er is een korting op het beschikbare budget van 15%.

We zijn al verantwoordelijk voor huishoudelijke verzorging. Met ingang van 1 januari 2015 kort het Rijk 40% op de middelen die wij via het gemeentefonds voor huishoudelijke verzorging ontvangen.

Om de basis op orde te brengen binnen deze financiële taakstellingen, maken we de volgende keuzes²:

---

² Een uitwerking hiervan vindt plaats in een nieuwe Wmo-verordening.

- Persoonlijke verzorging, begeleiding en huishoudelijke verzorging zijn alleen beschikbaar voor mensen die dat niet met behulp van het eigen netwerk kunnen oplossen. Inkomen en vermogen worden betrokken bij de inning van de eigen bijdrage. De groep die alle kosten kan betalen gaat dat ook doen.
- We beoordelen of het begrip gebruikelijke zorg verder aangescherpt kan worden, mits dit niet leidt tot overbelaste mantelzorgers.
- In DUO+ verband, en als mogelijk op een groter schaalniveau met Amsterdam of Stadsregio, gaan we maatwerkvoorzieningen inkopen. We gaan scherp inkopen. De inkoopstrategie komt in een aparte inkoopnota.

Begeleiding

Uithoorn biedt begeleiding (BG) zo veel als mogelijk in de vorm van algemene voorzieningen

Begeleiding (BG) leveren we zo dicht mogelijk bij de mensen. Dit voorkomt dat mensen vervoerd moeten worden. Als er vervoer nodig is naar begeleiding, zijn mensen hiervoor zelf verantwoordelijk. Alleen als eigen oplossingen niet mogelijk zijn voorziet de gemeente hierin. We onderzoeken of er efficiencywinst behaald kan worden door slimme combinaties van vervoer waarvoor de gemeente verantwoordelijk is (leerlingenvervoer, Wmo-vervoer, SW-vervoer, vervoer naar groepsbegeleiding).

Bovendien willen we begeleiding zoveel mogelijk bieden in algemene voorzieningen die geschikt zijn voor meerdere doelgroepen met behulp van vrijwilligers en actieve burgers (Huis van de buurt). Deze laagdrempelige inloopvoorziening is voor zoveel als mogelijk doelgroepen geschikt en kan dienen als respijtzorg. Vrijwilligers worden ingezet voor individuele begeleiding, al dan niet in combinatie met professionele ondersteuning.

De gemeente Uithoorn doet mee aan een pilot in het kader van het regionale project dagbesteding. Voor de doelgroepen 'somatisch' en 'psycho-geriatrisch' worden businesscases uitgewerkt om te beoordelen wat de kantelmogelijkheden zijn en de bijbehorende besparingen. Voor mensen met een uitkering van de gemeente en die niet over arbeidsvermogen beschikken, zetten we in op arbeidsmatige dagbesteding. We onderzoeken de mogelijkheden van een verdienmodel.

Alleen voor groepen die (nog) geen perspectief op werk hebben of de pensioengerechtigde leeftijd hebben én te maken hebben met zware, complexe problematiek, blijven specialistische vormen van begeleiding bestaan. Dit betreft bijvoorbeeld mensen met zware lichamelijke, psychiatrische of verstandelijke beperkingen en de OGGz-doelgroep.

Maatwerkvoorzieningen

Maatwerkvoorzieningen (individuele voorzieningen) stellen we beschikbaar wanneer het niet op eigen kracht, met het eigen netwerk en met algemene voorzieningen lukt

Vanuit de Wmo blijven we maatwerkvoorzieningen (voorheen individuele voorzieningen) verstrekken. Door verruiming van de wettelijke mogelijkheden met de nieuwe Wmo kiezen we er voor om:

- Ook een eigen bijdrage op te leggen bij vervoers- en woonvoorzieningen voor personen onder de 18 jaar. Dit doen we al bij personen boven de 18.
- Een eigen bijdrage op te leggen voor gebruikers van rolstoelen voor alle leeftijden. Dit was wettelijk eerder niet toegestaan.
- Woningaanpassingen waar mogelijk geheel te laten afbetalen. Eerder was hier een wettelijke maximum termijn van 3 jaar.
- Onderzocht wordt of het zinvol is om in DUO+ verband te komen tot de inrichting van een pool van scootmobiels.

Hieronder een aantal voorbeelden van maatwerkvoorzieningen:

- Woonvoorziening
- Vervoersvoorziening
- Rolstoelvoorziening
- Gespecialiseerde begeleiding
- Wmo vervoer
- Gehandicaptenparkeerkaart
- Gehandicaptenparkeerplaats
- Gespecialiseerde begeleiding
- Huishoudelijke verzorging

Voor Huishoudelijke verzorging (HV) geldt dat de verantwoordelijkheid voor het schoonmaken van de eigen woning primair bij de Uithoornse inwoners zelf ligt. Voor mensen die dat (tijdelijk) niet kunnen omdat ze niemand hebben die hen kan helpen én het ook niet kunnen betalen, blijft de gemeente het regelen of betalen. In die situaties gaan we over tot het versterken van het eigen netwerk met als doel dat op termijn de hulp bij het huishouden vanuit het eigen netwerk komt.

Er is een overgangstermijn in 2014 waarbij de volgende keuzes worden gemaakt:

- Voor cliënten geboren (op of) na 1 januari 1930 wordt de ondersteuningsbehoefte beoordeeld. Daarbij wordt nog nadrukkelijker gekeken naar de eigen mogelijkheden dan nu het geval is en de eventuele inzet van algemene voorzieningen. Dit kan betekenen dat de indicatie voor HV als individuele voorziening (zowel ZIN als PGB) vervalt of (on)gewijzigd wordt voortgezet per 1 januari 2015.
- Cliënten geboren voor 1 januari 1930 behouden hun indicatie voor HV als individuele voorziening. Het gaat om de groep cliënten die op 1 januari 2015 een lopende indicatie hebben. Dit betreft zowel indicatie voor ZIN als een PGB. Het aantal beschikbare uren blijft in stand. Deze groep wordt steeds kleiner door natuurlijk verloop.
- Nieuwe cliënten moeten vanaf 1 januari 2015 eerst zelf een oplossing vinden in hun omgeving of als dat niet lukt zich richten tot het loket Maatschappelijke Ontwikkeling.

Beschermd wonen

Het Rijk brengt beschermd wonen onder de verantwoordelijkheid van de nieuwe Wmo. Amsterdam moet dit als Centrumgemeente te verzorgen voor ons gebied. Beschermd wonen biedt mensen met langdurige psychiatrische aandoeningen een combinatie van begeleiding en wonen. In onze regio wordt deze voorziening vooral geboden door het RIBW. De dichtstbijzijnde vestigingen zijn in Amstelveen. In DUO+ verband maken we afspraken met Centrumgemeente Amsterdam over de beschikbaarheid van deze voorziening.

Maatschappelijke opvang

Deze is aanwezig voor mensen, die ondanks alle inspanningen om het te voorkomen, toch dakloos worden. Vanuit Centrumgemeente Amsterdam is maatschappelijke opvang georganiseerd. We zien toe op het maken en naleven van goede afspraken rondom doorverwijzing en monitoring. Tegelijk monitoren we of aangescherpte criteria voor maatschappelijke opvang er in de praktijk toe leiden dat inwoners uit Uithoorn tussen wal en schip vallen. Indien dit het geval is, wordt overwogen om op (sub)regionaal of lokaal niveau een tussenvorm van noodopvang te realiseren.

Cliëntondersteuning

Cliëntondersteuning is aanwezig voor cliënten die niet zelfstandig of met behulp van hun omgeving de juiste keuzes kunnen maken bij het oplossen van problemen. Het dient ter versterking van de regie van de cliënt (en zijn omgeving) om de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen

Bij 'cliëntondersteuning' gaat het om informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie van mensen. Dit leidt tot regieversterking van de cliënt (en zijn omgeving) en bevordert de zelfredzaamheid en participatie. De informatie en het advies houden ook uitgebreide vraagverheldering in alsmede kortdurende en kortcyclische ondersteuning bij het maken van keuzes op diverse levensterreinen. Het gaat om informatie en advies aan mensen die voor een vraag of een situatie staan die zodanig complex is dat de persoon het niet zelf of met zijn omgeving op kan

lossen. De formulering 'algemene ondersteuning' onderscheidt deze vorm van hulp bij zelfredzaamheid en participatie van de maatwerkvoorziening.

Gemeenten zijn wettelijk verplicht tot het bieden van cliëntondersteuning. Uithoorn geeft hieraan invulling door:

- De beschikbaarheid van informatie, advies en ondersteuning vanuit het loket Maatschappelijke Ondersteuning (digitaal, telefonisch en bij de mensen thuis).
- De inzet van ouderenadviseurs en algemeen maatschappelijk werk.
- Vanaf 1 januari 2015 wordt de gemeente Uithoorn ook verantwoordelijk voor de cliëntondersteuning voor verstandelijk, lichamelijk en zintuiglijk gehandicapten. Momenteel voert MEE dit uit.

Cliëntondersteuning wordt herijkt. De belangrijkste uitgangspunten bij de herijking zijn 'onafhankelijk, objectief, deskundig, effectief, efficiënt, kosten en integraliteit'. We onderzoeken wat de mogelijkheden zijn van vrijwillige inzet bij cliëntondersteuning.

Persoon Gebonden Budget (PGB)

In de nieuwe wijze van ondersteunen zoeken we vaker de oplossing in algemene en laagdrempelige vormen van ondersteuning en minder in maatwerkvoorzieningen. Op het moment dat maatwerkvoorzieningen nodig zijn, vindt Uithoorn het belangrijk dat mensen de gelegenheid geboden wordt om zo veel als mogelijk zelf de regie over hun situatie te voeren en daar zo veel als mogelijk verantwoordelijkheid voor te nemen. Een Persoons Gebonden Budget (PGB) is daarvoor een middel. Het biedt cliënten keuzevrijheid. Daarnaast zorgt het voor prikkels op de markt doordat er meer vraagsturing en concurrentie optreedt.

Gemeenten worden met de nieuwe Wmo verplicht om onder bepaalde voorwaarden een persoonsgebonden budget beschikbaar te stellen voor een maatwerkvoorziening.

We verstrekken een persoonsgebonden budget wanneer:

- De klant in staat geacht wordt de bijbehorende taken op verantwoorde wijze uit te voeren.
- De klant zich gemotiveerd op het standpunt stelt dat hij de voorziening niet wenst geleverd te krijgen door een aanbieder.
- De voorzieningen van goede kwaliteit zijn.

e

De gemeente mag de cliënt niet langer een PGB in geld geven, maar alleen in de vorm van trekkingsrecht via de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De SVB keert het geld uit aan de zorgaanbieder. Het Rijk wil hiermee de PGB-fraude tegengaan. In de nieuwe Wmo-verordening wordt de inzet van PGB's verder uitgewerkt.

Nazorg

Waar nodig bieden we nazorg, in de vorm van 'waakvlam contact' om terugval tijdig te signaleren

Binnen het onderdeel zorg en ondersteuning van de doorgaande zorglijn valt ook het onderdeel nazorg. Indien mensen in hun eigen kracht zijn gezet en geen zorg en ondersteuning meer nodig hebben, kan het in situaties mogelijk zijn om een vinger aan de pols te houden in de vorm van een 'waakvlam contact'. Dreigende terugval kan zodoende snel gesignaleerd worden. Dat kan bijvoorbeeld bij mensen met een GGZ achtergrond worden toegepast omdat hier sprake is van een grillig verloop van het ziektebeeld en het risico op terugval reëel is. De inzet van nazorg gebeurt zo veel als mogelijk met de inzet van vrijwilligers.

Nazorg ex-gedetineerden

De doelstellingen van het integraal veiligheidsbeleid zijn in een aparte nota uitgewerkt. Wat raakt aan de bredere doelstellingen van het Uithoornse sociaal domein is de ambitie om de nazorg aan ex-gedetineerden te verbeteren. Het doel is om het aantal recidive onder ex-gedetineerden te verminderen en resocialisering te bevorderen. Daarbij geldt dat de gemeente inzet op het optimaal benutten van de partners: Politie, Openbaar Ministerie en Reclassering, zorginstanties en woningbouwcorporaties. Het landelijk ontwikkelde samenwerkingsprotocol nazorg ex-gedetineerden wordt gevolgd. Op basis van informatie verkregen via Bestuurlijke Informatie Justitiabelen (BIJ) wordt beoordeeld of preventieve maatregelen getroffen moeten worden bij terugkeer van een ex-gedetineerde.

4.6 Drang en dwang

Het belang van drang en dwang

Drang en dwang wordt toegepast in situaties waarbij er een hulpvraag ontbreekt terwijl er wel hulp noodzakelijk is. Dit in verband met risico's van verwaarlozing en afglijden voor de persoon zelf of voor zijn omgeving. Drang gaat vooraf aan dwang. Ze vormen het sluitstuk van de doorgaande zorglijn en daarmee het uiterste middel tot ingrijpen (bemoeizorg). De inzet is om te voorkomen dat het zo ver komt.

Binnen het sociaal domein zien wij een duidelijke relatie met sociale veiligheid. Sociale veiligheid in relatie met het sociaal domein heeft betrekking op het voorkomen van overlast en criminaliteit maar ook op de opvang van slachtoffers van seksueel of huiselijk geweld en de nazorg aan ex-gedetineerden. De inzet van de gemeente Uithoorn is om sociale onveiligheid binnen het huis of in de openbare ruimte te voorkomen.

Wat willen we bereiken?

Doelen

We willen voorkomen dat huishoudens waar een zorgvraag ontbreekt, maar waarbij zorg wel nodig is, afglijden naar een situatie van verwaarlozing, dakloosheid, verslaving, overlastgevend- of crimineel gedrag. Als drang en uiteindelijk dwang echt noodzakelijk is, passen we dit consequent toe.

Wat gaan we (anders) doen?

Huishoudens die dicht bij het punt van afglijden zitten, maar waarbij nog wel een (latente) hulpvraag is, worden aangespoord hun leven op de rit te krijgen. Drang gaat voor op dwang

Acties

Vanuit de rol van netwerkregisseur en facilitator van het aanbod, zet de gemeente in op:

- Een integrale cliëntbenadering via het sociaal team omdat in deze situaties bijna altijd sprake is van meervoudige (complexe) problematiek.
- De beschikbaarheid van eigen kracht conferenties om het eigen netwerk te versterken.
- De inzet van bemoeizorg voor zorgwekkende zorgmijders en gespecialiseerde begeleiding bij ontregelde huishoudens.
- De inzet van Vangnet en advies in crisissituaties waarbij mensen overlast veroorzaken en of zich zelf zwaar verwaarlozen.

De gemeente gaat op zoek naar kosten efficiënte en bewezen effectieve instrumenten waarvan sterke drang uitgaat en dwang voorkomt.

Bij huishoudens waar sprake is van het ontbreken van een hulpvraag en die een gevaar voor zichzelf of voor hun omgeving vormen, wordt dwang toegepast

Vanuit de rol van handhaver van de openbare orde en veiligheid kiest de gemeente uit de volgende mogelijkheden:

- De Wet Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen (BOPZ) wordt gebruikt op het moment dat blijkt dat mensen een gevaar voor zich zelf en of hun omgeving vormen.
- Het instrument Tijdelijk Huisverbod wordt ingezet bij dreiging van huiselijk geweld.
- Onder toezichtstelling en/of uithuisplaatsing als er kinderen in het huishouden aanwezig zijn.
- Sancties opgelegd door het Openbaar Ministerie zoals een taakstraf of schadevergoeding.
- Een gedragsaanwijzing door de officier van justitie door het opleggen van een gebiedsverbod, contactverbod, meldplicht of een verplichting zich te doen begeleiden.
- Aanpakken van (ernstig) overlast gevend gedrag via het Huurrecht.

OGGz

Drang en dwang zijn relatief vaker nodig op het terrein van de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) omdat hier relatief vaak een actieve vrijwillige hulpvraag ontbreekt.

Ten aanzien van de OGGz-doelgroep hanteert Uithoorn de volgende uitgangspunten:

- Overlast wordt zoveel als mogelijk voorkomen.
- Het accent ligt op preventie, met name bij jongeren en bij ouderen als het om alcoholverslaving gaat.
- Mensen die dakloos dreigen te worden zijn in beeld en we voorkomen dat mensen dakloos worden.
- Mensen met psychosociale problematiek, problematisch alcohol- of drugsgebruik of andere verslavingen zijn in beeld.
- We bieden bemoeizorg. Bemoeizorg is het gevraagd en ongevraagd hulp bieden aan mensen met een complexe meervoudige problematiek die hulp nodig hebben, maar deze hulp zelf niet zoeken. Deze manier van zorgverlening is vooral bedoeld voor mensen met ernstige psychiatrische en/of verslavingsproblematiek of mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking. Dit in combinatie met vereenzaming, schulden, dakloosheid of dreigende huisuitzetting, woningvervuiling en verwaarlozing.
- Er zijn opvangplaatsen voor mensen die tóch dakloos worden omdat ze niet op eigen kracht of in hun eigen netwerk in woonruimte hebben weten te voorzien.
- Opvang is beschikbaar mits cliënt meewerkt aan herstel van de eigen kracht, zelfregie en informele netwerken.
- Mensen met een OGGz-achtergrond participeren in de samenleving naar en leveren naar vermogen een bijdrage aan de samenleving.
- Bij criminele activiteiten volgt aangifte.

Bij crisiscasussen op het gebied van de OGGz stellen we speciale taskforce op maat samen die adequaat kan handelen en een duurzame oplossing kan realiseren. Daarbij moet gedacht worden aan situaties waar je als gemeente het liefste ziet dat de rechter oordeelt dat een gedwongen opname noodzakelijk is (BOPZ) maar dit niet doet. Het aantal casussen waarbij dit aan de orde is, is sterk gedaald. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat Uithoorn steeds beter zijn doorgaande zorglijn heeft vormgegeven en vroegtijdig potentiële crisissituaties worden gesignaleerd.

De keten van hulpverlening bij verslaving, verwaarlozing, psychosociale problematiek, huiselijk geweld, kindermishandeling, tijdelijk huisverbod en dakloosheid van volwassenen functioneert niet optimaal. Op Amstelland niveau zijn afspraken gemaakt door gemeenten en ketenpartners om via het platform OGGz te werken aan verbetering van de keten. Dit regionaal werkende platform staat voor Uithoorn te veel op afstand. We kijken daarom naar mogelijkheden om de sturing op de OGGz keten meer lokaal te borgen. Daarbij maken we zoveel mogelijk gebruik van de bestaande overlegstructuur. Uitbreiding van de stuurgroep CJG vormt daarbij een mogelijkheid.

Een andere ontwikkeling die wij regionaal waarnemen is de komst van mensen met een OGGz-problematiek uit Amsterdam naar Uithoorn. De gemeente zal actief monitoren of deze trend doorzet en tot problemen leidt. Mocht dit het geval zijn dan wordt beoordeeld welke instrumenten kunnen worden ingezet om zo effectief mogelijk te voorkomen dat problemen ontstaan.

4.7 Financiële ontwikkelingen en organisatie

Recent (november 2013) heeft de VNG gesprekken met het Kabinet afgebroken over de decentralisatie van taken naar de Wmo. Er is nog steeds geen duidelijkheid over welke taken met welk budget naar de gemeenten komen. Op macro niveau wordt gesproken over een bedrag van € 6 miljard, waarbij nog circa € 2 miljard vanaf gaat als gevolg van de Persoonlijke Verzorging, die voor 95% niet overgaan naar gemeenten. Hiermee is er op macro niveau circa € 4 miljard beschikbaar, waarbij de kortingen op Begeleiding (25%) en Huishoudelijke Verzorging (40%) reeds zijn verwerkt. Vanuit het VNG wordt aangegeven dat het hier om een zeer grove benadering gaat.

Bij het opmaken van dit koersprogramma is de VNG nog in onderhandeling met het Rijk over de taakstellingen van 25% en 40%. Als gevolg van het wegvallen van 95% van de Persoonlijke Verzorging en de daarmee samenhangende budgetten is het voor gemeenten lastig om efficiencywinsten te behalen en slimme combinaties te maken in de uitvoering.

Uithoorn heeft de afgelopen jaren scherp geïndiceerd voor Huishoudelijke Verzorging waardoor we veel geld overhielden. Deze middelen zijn voor andere doeleinden binnen de gemeentebegroting gebruikt. Keuzes moeten worden gemaakt hoe deze korting op te vangen binnen de gemeentebegroting.

Aangenomen mag worden dat de taak begeleiding in ieder geval naar de gemeenten komt. Daarvoor kan ter indicatie de volgende financiële weergave worden gegeven, exclusief uitvoeringskosten. We zijn hierbij uitgegaan van de huidige zorgconsumptie³

Huidige kosten individuele begeleiding Uithoorn (BGI)	€ 1.800.000
Huidige kosten groepsbegeleiding Uithoorn (BGG)	€ 2.000.000
Totaal huidige uitgaven	€ 3.800.000
Taakstellende korting – 25%	€ 950.000
Indicatief beschikbaar voor Uithoorn vanaf 2015	€ 2.850.000

Gezien de grote onzekerheid en langdurige onduidelijkheid vanuit het Rijk over de bedragen die over gaan komen via het sociaal deelfonds is slechts op grote hoofdlijnen, uitgaande van een aantal aannames, een indicatie te geven van het bedrag. Hiermee vormt de gemeente Uithoorn geen uitzondering ten opzichte van de andere gemeenten in het land.

³ Bron: Vektis

In de begroting is op dit moment circa € 5,2 miljoen opgenomen aan bestaande middelen en taken met betrekking tot Wmo. Dit is inclusief de uitvoeringskosten (uren), Huishoudelijke verzorging en inkomsten vanuit het Rijk. Een grove inschatting van de extra middelen, inclusief kortingen (ook op bestaande taken) die vanuit het Rijk worden overgeheveld laat het volgende beeld zien:

Onderdeel	Nieuwe middelen				Taakstelling bezuiniging vanuit Rijk				Totaal beschikbaar obv huidige informatie			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
WMO totaal	6.933	6.933	6.933	6.933	-2.517	-2.517	-2.517	-2.517	4.416	4.416	4.416	4.416
WMO integratieuitkering Huishoudelijke Verzorging 40 % korting					-784	-784	-784	-784	-784	-784	-784	-784
Begeleiding.besc hermd wonen, budget MEE, geld voor de opvolger Mantelzorgcompliment, budget als 'opvolger' van de Wtcg/CER en uitvoeringskosten 25% korting	6.933	6.933	6.933	6.933	-1.733	-1.733	-1.733	-1.733	5.200	5.200	5.200	5.200

In bovenstaande tabel zijn de volgende aannames opgenomen:

- Uitgaande van het macro-budget van € 4 mld (inclusief kortingen).
- Algemeen aandeel in de Algemene Uitkering is 0,13% van het totaal. Gezien het feit dat de verdeelsystematiek Wmo niet bekend is, is het Uithoornse aandeel gebaseerd op 0.13% van het macrobudget. (€ 4 mld. x 0,13% = € 5.2 mln. incl. kortingen).
- Aandeel Huishoudelijke Verzorging is gebaseerd op 82% van de integratie Wmo-uitkering 2014.
- Korting waarmee rekening is gehouden betreft 40% Huishoudelijke Verzorging en 25% voor Begeleiding. VNG is nog in gesprek met het Rijk voor aanzienlijk lagere kortingspercentages (zie brief VNG van 22 november 2013 "Reactie op brief Hervorming Langdurige Zorg").

Vervolg

Met deze versie van de koersbeschrijving Wmo starten we het participatietraject. Dit traject heeft twee doelen. Het eerste doel is het krijgen van specifieke input op het koersprogramma. De Wmo-raad en de cliëntenraad Wwb hebben hierin een belangrijke rol. Ook willen we toetsen of de koersprogramma haalbaar is in de praktijk en waar we rekening mee moeten houden bij het inrichten van de uitvoering. Dit bespreken we graag met cliënten(vertegenwoordigers), maatschappelijke partners en vrijwilligersorganisaties.

Na vaststelling van de koersbeschrijving Wmo volgen de volgende bestuurlijke producten:

- Een inkoopnota voor de gezamenlijke DUO+ gemeenten over wat en hoe de maatwerkproducten in te kopen.
- Een Wmo-verordening. Een nieuwe Wmo-verordening wordt vastgesteld waarin rekening wordt gehouden met de nieuwe taken begeleiding en persoonlijke verzorging. Een voorbeeld Wmo-verordening van VNG is in april 2014 beschikbaar gebaseerd op de concept wet. De verwachte besluitvorming door college en raad is tweede kwartaal 2014.
- Een implementatieplan waarin de benodigde maatregelen zijn opgenomen die er voor moeten zorgen dat het loket goed voorbereid is op de nieuwe taken.

5. Jeugdwet

5.1 De brede basis: het belang van een pedagogische civil society

De pedagogische civil society wordt ook wel geduid als 'opvoeden doe je met z'n allen'. In deze maatschappij voelen meerdere partijen zich verantwoordelijk voor het opvoeden en opgroeien van de kinderen. Ouders worden in hun taak als opvoeder bijgestaan door buurtbewoners, leraren of professionals op de verenigingen.

Pedagogische civil society

Onder de 'pedagogische civil society' wordt verstaan: gemeenschappelijke activiteiten van burgers rondom het grootbrengen van kinderen. In een goed functionerende pedagogische civil society bestaat er bij burgers de bereidheid om in de eigen sociale netwerken en in het publieke domein de verantwoordelijkheid rond het opgroeien en opvoeden van kinderen te delen. Ouders, jongeren en buurtbewoners, maar ook familieleden, leraren, sportcoaches, kortom: burgers, zijn op zo'n manier onderling betrokken dat het bevorderend is voor het opvoeden en opgroeien van kinderen en jeugdigen⁴.

---

⁴ Bron: Nederlands jeugd instituut

De pedagogische civil society is er voor en door iedereen die direct of indirect betrokken is bij opvoeden, opgroeien en gezondheid van de jeugd:

- Het gezin, familie en de vriendenkring. Familieleden en vrienden fungeren als luisterend oor en als sociaal vangnet in tijden van nood.
- Andere betrokkenen zoals burens, leraar en of andere ouders. Hier kunnen gezinnen terecht voor vragen of een stukje sociale controle in de wijk.
- Vrijwilligers, professionals en diverse organisaties. Voor hen zijn begeleidende en faciliterende taken weggelegd.

De pedagogische civil society speelt een belangrijke rol bij het ontzorgen en ontmedicaliseren van opvoed- en opgroevragen. Vragen van ouders en kinderen horen niet vanzelfsprekend binnen de professionele ondersteuning thuis, maar worden eerst in de eigen omgeving gesproken en mogelijk opgelost. Voor ouders moet de drempel zo laag mogelijk zijn om opvoedvragen te kunnen bespreken in hun eigen omgeving.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Kinderen en jongeren kunnen veilig en optimaal opgroeien in Uithoorn

- Kinderen en jongeren kunnen bij hun ouders, binnen het eigen netwerk, bij hun leraar, bij de coach van de sportvereniging, maar ook daarbuiten terecht met hun vragen rondom opgroeien. De gemeente draagt uit dat jongeren en de samenleving hier in principe zelf verantwoordelijk voor zijn.
- De gemeente heeft daarnaast een faciliterende rol en aanjaagfunctie om het basisnetwerk rondom kinderen en jongeren te versterken.

Kinderen groeien op tot evenwichtige en zelfredzame burgers die participeren in de maatschappij. Ieder kind heeft talent; het ontplooiën en ontwikkelen van talenten stimuleert opgroeien tot zelfstandige, evenwichtige en zelfredzame burgers, die tijdig hulp en ondersteuning kunnen vragen en bieden

- Kinderen en jongeren worden in de gelegenheid gesteld om zelf activiteiten te organiseren zodat zij hun talenten kunnen ontplooiën. De gemeente heeft hierin een faciliterende en aanjagende rol.
- Het stimuleren van ouderparticipatie.

Ouders kunnen binnen hun eigen netwerk en de directe omgeving en/of bij de (pedagogische)basisvoorzieningen in de gemeente Uithoorn terecht met vragen rondom opgroeien en opvoeden. Hierdoor wordt er bijgedragen aan het ontzorgen en ontmedicaliseren van zorgvragen

- De gemeente Uithoorn draagt uit dat ouders en de samenleving hier binnen de eigen netwerken in principe zelf verantwoordelijk voor zijn.
- De gemeente Uithoorn heeft een faciliterende rol en aanjaagfunctie om het netwerk en de steunstructuren rondom het gezin te versterken, teneinde ouders in hun eigen opvoedkracht te zetten.

Wat gaan we (anders) doen?

Ontmoeting in buurten en rondom scholen

Om de brede basis te versterken zetten we in op het faciliteren van de ontmoeting in de buurten. Dit doen we onder andere door te investeren in een plezierige openbare ruimte, zoals de aanleg van speelvelden en tuintjes waardoor kinderen en ouders elkaar in de buurt ontmoeten. Maar ook digitale initiatieven kunnen rekenen op onze sympathie.

Ook regisseert en faciliteert de gemeente Uithoorn het leggen van verbindingen tussen onderwijs, kinder- en peuteropvang, naast andere partijen door:

- Sociaal werkers in de buurten activiteiten te laten organiseren die gekoppeld zijn aan de scholen in de buurt.
- De komst van brede scholen en integrale kindcentra te faciliteren en stimuleren.

Talentontwikkeling

Kinderen en jongeren worden in de gelegenheid gesteld om zelf activiteiten te organiseren zodat zij worden uitgedaagd om hun talenten te kunnen ontplooien. De gemeente heeft hierin een faciliterende en stimulerende rol door sociale werkers (zoals jongerenwerkers en combinatiefunctionarissen) hierop in te zetten.

Deskundigheid

In een goed functionerende brede basis kunnen ouders en kinderen met vragen rondom opgroeien en opvoeden terecht bij de pedagogische basisvoorzieningen in de buurt. Het is de verantwoordelijkheid van de organisaties zelf dat hun medewerkers die deel uit maken van de pedagogische basisvoorzieningen voldoende expertise hebben. De gemeente zal in gesprek gaan met de organisaties die deel uit maken van de pedagogische basisvoorzieningen om te kijken of het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) hierin kan ondersteunen.

Vrijwillige inzet

Vrijwilligers vormen een belangrijk onderdeel van de pedagogische civil society. Daar waar ouders (tijdelijk) niet in staat zijn om het zelf te doen, kan ondersteuning in en rondom het gezin door vrijwilligers worden gedaan. Zoals bijvoorbeeld administratieve thuishulp. Deze vrijwillige inzet heeft de voorkeur boven de professionele inzet, indien de ondersteuningsvraag zich daarvoor leent. Vrijwilligers zijn in staat de hulp laagdrempelig en dicht bij het gezin aan te bieden. De gemeente zal de vrijwillige inzet stimuleren door:

- Starten van een pilot 'Vrijwillige inzet' waarin geëxperimenteerd wordt met nieuwe vormen van informele zorg.
- Tympaan-De Baat krijgt de opdracht om nieuwe doelgroepen vrijwilligers te werven en te ondersteunen.
- Hulpverleners/ dienstverleners de opdracht te geven om gebruik te maken van inzet door vrijwilligers.

Voor vrijwilligers, professionals en diverse andere organisaties zijn begeleidende en faciliterende taken weggelegd.

Betrokkenheid

De betrokkenheid van ouders bij het opvoeden en opgroeien van hun kind(eren) is van groot belang bij het veilig en optimaal laten opgroeien van kinderen. Deze betrokkenheid vindt niet alleen thuis plaats, maar ook bij peuter/ kinderopvang, op school en bij (sport)verenigingen. De gemeente gaat met deze partijen in gesprek over hoe de ouderparticipatie vergroot kan worden.

- Het gezin, de familie en de vriendenkring. Familieleden en vrienden fungeren als luisterend oor en als sociaal vangnet in tijden van nood.
- Andere betrokkenen zoals burens, leraar en andere ouders. Hier kunnen gezinnen terecht voor vragen of een stukje sociale controle in de wijk.

5.2 Versterken signaleren en doorverwijzen

Het belang van goede signalering

Met een groot deel van de Uithoornse jeugd gaat het gelukkig goed en dat willen we hier dan ook benadrukken. Onder goed verstaan we dat kinderen en gezinnen zonder hulp of ondersteuning zelfredzaam zijn of met het collectieve vrij beschikbare aanbod afdoende ondersteuning zelf kunnen regelen. Zoals de gemeente Oss mooi inzichtelijk maakte tijdens een bijeenkomst over positief jeugdbeleid: 80% is positief jeugdbeleid en moet ook zo worden benaderd, zonder enige vorm van probleemdenken.

Daarnaast is het natuurlijk belangrijk dat kinderen en hun ouders op het moment dat het wat minder goed gaat, niet direct in de zwaardere (de bovenste) lagen van de zorgpiramide terecht komen.

Gezinnen die in staat zijn om een beginnend probleem binnen de brede basis op te pakken, komen minder snel in grotere problemen en stress. Soms kunnen problemen ook verergeren, omdat er te zware hulpverlening wordt ingezet op wat oorspronkelijk nog een klein probleem was en klein had kunnen blijven. Om te voorkomen dat gezinnen en kinderen meer hulp en ondersteuning nodig hebben, is tijdig signaleren van groot belang.

Signaleren

Onder signaleren wordt verstaan wanneer professionals of burgers tijdig opmerken dat het niet goed gaat met een kind en/of het gezin. Naast het zien dat het niet goed gaat verstaan we onder signaleren ook het handelen, dat kan zijn het bespreekbaar maken bij het kind en het gezin, doorverwijzen of de omgeving inschakelen

Signaleren kan in de ogen van de gemeente op verschillende plekken gebeuren, denk aan de buurt zelf, op school, op het kinderdagverblijf of de peuteropvang en bij de sportvereniging. Op al die plekken zijn meerdere professionals en vrijwilligers actief, die niet per definitie alert zijn of bezig zijn met het signaleren van problemen. We moeten ons beseffen dat dat een groot goed is, want zoals gezegd is één klein probleem niet gelijk de voorbode van een hoop ellende. Het anders kijken naar problemen en het inzien dat een kind best een keer 'met zijn blote knie op de straat mag vallen', zonder dat je daar als ouder gelijk op wordt aangekeken ('kinder mishandeling'), moeten we **altijd** versterken.

Wanneer het probleem toch van dusdanige aard blijkt te zijn dat het functioneren van het kind of van het gezin stevig, of langer in het slop raakt, worden het voor deze professionals en vrijwilligers wel belangrijk om iets te ondernemen met dat signaal. Kinderen en gezinnen met problemen of een ondersteuningsvraag die tijdig worden gesignaleerd, vergroten de kans dat hun problemen niet escaleren. Een kind en het gezin kunnen eventueel met kortdurende hulp in staat worden gesteld om hun ondersteuning zelf te organiseren binnen hun eigen netwerk. Op het moment dat zwaardere, professionele hulp en ondersteuning nodig is, is vroeg signaleren cruciaal voor het voorkomen van erger.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Kinderen en jongeren met lichte problematiek, dat wil zeggen een achterstand op het terrein van zelfredzaamheid en meedoen⁵, worden vroegtijdig gesignaleerd. Indien mogelijk wordt door de signalerende partij extra inzet gepleegd of het eigen netwerk van het kind en het gezin wordt ingeschakeld

- De gemeente Uithoorn draagt uit dat ouders en de signalerende partijen (zoals het onderwijs, kinderdagverblijven) eerst zelf verantwoordelijk zijn om het signaal op te pakken

⁵ Onder kwetsbare kinderen verstaan we kinderen bij wie zich problemen voordoen waardoor de lichamelijke, psychische, sociale of cognitieve ontwikkeling wordt bedreigd, waardoor zij een gevaar voor zichzelf of hun omgeving zijn of zelf gevaar lopen, of (vroegtijdig) buiten de maatschappij dreigen te vallen. Concreet kun je denken aan kinderen met: een handicap, een chronische ziekte, emotionele of gedragsproblemen, een ontwikkelingsachterstand of een problematische thuissituatie. De centrale vraag bij deze kinderen moet zijn "wat is nodig", in plaats van wat is het probleem.

en extra aandacht aan het kind of de jongere te geven, zonder dat er direct een doorverwijzing naar (professionele) hulp plaatsvindt.

- Wij verplichten (jeugd)partners dat zij hun signalerende en doorverwijzende rol op zich nemen. Dit sluit naadloos aan bij de gedachte van preventie en het voorkomen van zorg- en ondersteuningsvragen.
- We stimuleren de warme overdracht van peuter/kinderopvang naar het basisonderwijs en van het basisonderwijs naar voortgezet onderwijs.

Kinderen en jongeren bij wie zich problemen voordoen waardoor de lichamelijke, psychische, sociale of cognitieve ontwikkeling (mogelijk structureel) wordt bedreigd (*), zijn zo vroeg als mogelijk in beeld

- Als gemeente hebben we een faciliterende rol en aanjaagfunctie om de bewustwording bij (jeugd)partners te vergroten dat ze een verantwoordelijkheid hebben in de signalering en eventuele doorverwijzing van kinderen met problemen. Partijen die een rol spelen in deze signalering zijn bijvoorbeeld de jeugdgezondheidszorg, de school, de kinderopvang, het CJG, het sociaal team of verenigingen in Uithoorn.
- We zien het als onze prioriteit en voelen ons medeverantwoordelijk voor het versterken van de signaleringsstructuur in organisaties die specifiek gericht zijn op het jonge kind (0-12 jaar).
- We voelen ons medeverantwoordelijk voor het versterken van de signaleringsstructuur in organisaties die werken met kinderen en jongeren van 12 tot 23 jaar.

Acties

Wat gaan we (anders) doen?

Bestaande structuren van signalering moeten verder worden versterkt, zodat de vervolgactie op basis van een signaal optimaal wordt ingevuld. Daarnaast is het van belang dat signalerende partijen hun kennis en deskundigheid van de achtergronden van een signaal voortdurend vergroten, zodat kan worden ingeschat wat de zwaarte van het signaal is

Er zijn in de gemeente Uithoorn voldoende partijen en structuren waar signalen op dit moment binnenkomen en waar actie op wordt ondernomen. De uitdaging voor de komende periode wordt de manier waarop wordt omgegaan met dat signaal. Dat kunnen alle betrokkenen zelf doen indien ze zelf de gevraagde ondersteuning kunnen bieden, maar ze dienen door te verwijzen of te melden indien de ondersteuningsvraag complexer of meervoudig is. Dit doorverwijzen of melden kan op verschillende plekken: bij de zorgstructuur op school, bij het CJG, bij het Sociaal Team, bij de huisarts of direct naar bij hulpverlenende partij.

De afgelopen jaren is flink geïnvesteerd in signaleringsstructuren. De komende tijd wordt er geïnvesteerd op het versterken van de bestaande structuren en de verbinding onderling, zodat er een invulling kan worden gegeven aan de doelstelling dat elk signaal op de juiste manier wordt opgepakt. Hieronder staan een aantal voorbeelden hoe de gemeente dat voor ogen heeft.

Signaleren in de buurten

Buurtbewoners

Buurtbewoners zijn een belangrijke signalerende partij. Zij kunnen hun zorgen om ouders of kinderen zelf bespreekbaar maken of hulp bieden. Indien het niet mogelijk is contact te maken met de ouders of de kinderen kan er een melding worden gedaan bij het loket Maatschappelijke Ondersteuning of als er sprake is van vermoedens van kindermishandeling bij het Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (in het onderdeel zorg en ondersteuning meer hierover).

Combinatiefunctionarissen en buurtsportcoach

De combinatiefunctionarissen en de buurtsportcoach hebben als taak om activiteiten onder schooltijd en naschools te organiseren. Daarbij is het van belang kwetsbare kinderen te betrekken en te activeren. Doordat deze werkers nauw betrokken zijn bij de kinderen op de basisscholen en in de buurten moeten ze kinderen waar zorgen om zijn signaleren en ervoor zorgen ervoor dat er opschaling plaatsvindt naar de zorgstructuur op school of het sociaal team.

(Sport)verenigingen en kerkelijke organisaties

De (sport)verenigingen en kerken in de gemeente Uithoorn maken voor veel kinderen een belangrijk deel uit van hun leven. Daarom is het van belang dat medewerkers die werkzaam zijn bij deze organisaties, weten dat zij de signalen dat het niet goed gaat met het kind kunnen doorzetten aan professionals van het maatschappelijk werk en/of het CJG.

Jongerenwerk

Het ambulante jongerenwerk heeft een taak in het signaleren van kinderen en jongeren waar zorgen om zijn. De jongerenwerker lost enkelvoudige simpele vragen zelf op of verwijst door naar andere partners. Als de problemen meervoudig of complex lijken te zijn, wordt altijd opgeschaald naar het sociaal team.

Specialistisch jongerenwerk

Het specialistisch jongerenwerk heeft een rol in het signaleren van risicosignalen van jongeren voor (toekomstig) overlastgevend en/of delinquent gedrag en het leggen van contact met deze (groepen) jongeren. Hierbij worden grenzen gesteld en tegelijkertijd wordt dit als opening gebruikt om jongeren te bereiken en met hen te werken aan een duurzame gedragsverandering op het gebied van school, werk, vrije tijd, gezonde- en sociale leefstijl. Indien nodig en mogelijk leiden zij toe naar passende hulp. Hoewel de specialistisch jongerenwerker zelf in principe geen intensieve hulpverlening biedt, is het puur doorverwijzen naar een andere organisatie die dit wel biedt voor de betreffende doelgroep vaak niet effectief. Van het specialistisch jongerenwerk wordt in die situaties verwacht dat, in afstemming met de gemeente, de jongere (aanvullend) wordt begeleid op bepaalde leefgebieden.

Politie

In het kader van jeugdveiligheid is naast de signalerende functie met betrekking tot risicosignalen voor delinquent gedrag door eerder genoemde partijen, de signalerende functie van politie van groot belang. De politie heeft daarnaast een belangrijke rol in het signaleren van kinderen, jongeren en gezinnen waar zorgen om zijn.

De aansluiting met het sociaal team

De signalerende partijen moeten achterhalen of de ondersteuningsvraag van ouders en kinderen meervoudig en/of complex is. Indien dat het geval is, of wanneer er ernstige twijfel bestaat of dat het geval is, moet het signaal ingebracht worden bij het sociaal team.

Signaleren op de scholen

Passend onderwijs: de leraar en de interne zorgstructuur

De zorgstructuur op basisscholen en het voortgezet onderwijs moet nauw aansluiten op het CJG en het sociaal team. De gemeente ziet het als haar rol om door middel van het voeren van overleg met het onderwijs deze verbinding tot stand te brengen door eigen professionals (leerplicht, pedagogisch adviseur en schoolmaatschappelijk werk) na overleg in te zetten binnen de zorgstructuur van de scholen.

Het onderwijs en de gemeente staan gezamenlijk voor een grote opgave met de wetswijziging op het passend onderwijs en de nieuwe jeugdwet. Meer kinderen met bepaalde vormen van beperkingen zullen gewoon aan het regulier onderwijs deel gaan nemen. Docenten en mentoren op de scholen werken dagelijks met alle kinderen uit Uithoorn en zij zijn dan ook vaak de eerste en belangrijkste graadmeter van een signaal dat het minder goed gaat met het kind. Dat kan aan leerresultaten liggen, maar ook aan problematisch gedrag in en rond de school. Het inschatten van de ernst van dat signaal en daar in de klas allereerst mee leren om te gaan als docent is een belangrijke en lastige stap in dit hele proces, want niet alle signalen duiden gelijk op een grootschalig probleem waar zorg voor moet worden ingezet.

Aan de andere kant van deze spagaat zien we een docent die oprechte zorgen heeft over een kind, of het gezin, en daar over aan de bel trekt bij de mentor, de intern begeleider of de zorgcoördinator van de school. En juist dat vroege signaal van de leraar kan het verschil maken in het voorkomen van erger.

Linksom of rechtsom zien wij als gemeente het onderwijs als cruciale signaleringspartner binnen de veranderingen van het jeugddomein, inclusief het passend onderwijs. Wij zullen verder ingaan op deze relatie bij het onderdeel zorg en ondersteuning.

Leerplicht en het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voor Vroegtijdig Schoolverlaten (RMC)

Binnen leerplicht en de RMC regio komen signalen binnen over verzuim van leerlingen die de leerplichtleeftijd al hebben overschreden en die onder de kwalificatieplicht vallen of zelfs al ouder dan 18 jaar zijn. Er kunnen verschillende oorzaken zijn voor verzuim, maar het is van belang dat Uithoorn verder gaat inzetten op de achtergronden van dit verzuim en de gevolgen ervan voor vroegtijdig schoolverlaten.

In relatie met het koersbesluit Participatiewet en de daar genoemde principes moeten we kijken naar de aantallen jongeren die onder de 23 jaar voortijdig buiten boord vallen en wat het RMC en de gemeente in begeleiding kan betekenen om deze jongeren weer op het 'rechte pad' te krijgen. De gemeente is wettelijk in ieder geval bijzonder terughoudend met het verstrekken van uitkeringen voor deze doelgroep, alhoewel het ook hier van belang is om te bekijken wat de achtergrond van de aanvrager is. Wanneer het gaat om een tienermoeder/vader en de problemen die daaromheen ontstaan, is een andere insteek nodig. Maatwerk is voor deze jongeren van groot belang, net als een ondersteuner vanuit het RMC of de gemeente die gelooft in de kwaliteiten van deze jongere, zich deels verantwoordelijk voelt voor hem of haar en daar ook op kan begeleiden.

Signaleren bij pedagogische basisvoorzieningen

Kinder- en peuteropvang

De peuter- en kinderopvang heeft een belangrijke rol in het signaleren en herkennen van situaties waarin het niet goed gaat met een kind of de thuissituatie. Het is belangrijk dat medewerkers op de peuter/kinderopvang met ouders in gesprek kunnen als ze zorgen hebben of kunnen doorverwijzen indien ze zelf geen ondersteuning kunnen bieden. Uithoorn vindt signalen bij het jonge kind sowieso een speerpunt, want hoe eerder een relevant signaal kan worden opgepakt met de juiste ondersteuning, hoe erger de problemen in een later stadium kunnen worden voorkomen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het herkennen van (licht) verstandelijke (LVB) of fysieke beperkingen bij ouders en/of het kind.

Het consultatiebureau en de Jeugdgezondheidszorg

Het consultatiebureau heeft in Uithoorn een zeer groot bereik, waardoor zij een belangrijke signalerende partner zijn en ook blijven. Alle consultaties leveren een specifieke hoeveelheid informatie op, die achteraf soms van grote waarde blijkt te zijn als eerste signaal. Het consultatiebureau werkt op dit moment al nauw samen met het CJG en andere organisaties (zoals de verwijzingsindex Matchpoint) waardoor signalen snel opgepakt kunnen worden, dit zal in de toekomst zo blijven.

Signaleren bij eerstelijns zorgpartners

De huisarts en de praktijkondersteuner vanuit de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ)

De huisarts is een cruciale schakel in het geheel van signaleren. Zowel ouders en kinderen komen in de eerste jaren vroegtijdig bij de huisarts door fysiek of geestelijk ongemak. De huisarts en de praktijkondersteuner hebben daarmee in een vroeg stadium de mogelijkheid om in te schatten of er meer achter dit probleem zit, of dat het een geïsoleerd en licht geval betreft.

De huisartsen werken op dit moment nauw samen met de gemeente om in 2014 tot concrete afspraken te komen wanneer een signaal tot een doorverwijzing naar de GGZ of het sociaal team leidt. Om dit proces te ondersteunen zijn de partners voornemens om een afgevaardigde vanuit de huisartsenpraktijk met kennis over de GGZ, dicht tegen het sociaal team te positioneren.

Deskundigheidsbevordering

(Vrijwilligers)organisaties die veel te maken hebben met kinderen en hun ouders moeten in staat zijn om het gesprek met ouders en hun kinderen aan te gaan als er zorgen of vragen zijn. Daarom wordt door het CJG en andere partners deskundigheidsbevordering georganiseerd:

- Hoe je het gesprek kunt aangaan met ouders (gesprekstechnieken).
- Hoe je het eigen netwerk van ouders versterkt, zodat zij in staat zijn om zelf de lichte problemen op te lossen.
- Hoe je signaleert dat het niet goed gaat met een kind, of dat er sprake is van een achterstand en/of beperking.

Ook worden verenigingen die actief zijn met jonge kinderen door het CJG benaderd voor informatievoorziening van bijvoorbeeld de Wet meldcode en/of deskundigheidsbevordering op het gebied van signalering van de vrijwilligers en professionals die werkzaam zijn in deze organisaties.

5.3 Versterken van preventie

Het belang van preventie

Voorkomen is beter dan genezen en preventie is daarom onderdeel van het sociaal domein en het jeugddomein. Preventie draagt bij aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie van kwetsbare kinderen en ouders. Inzet op preventie kan voorkomen dat ondersteuningsvragen verergeren of dat kinderen en ouders de regie op hun eigen leven verliezen.

Preventie
Onder preventie verstaan we interventies die eraan bijdragen dat ondersteuningsvragen zoveel als mogelijk voorkomen of uitgesteld worden, zodat een beroep op – dure – professionele ondersteuning zo (lang) mogelijk wordt voorkomen.

Preventie-interventies of activiteiten worden niet zomaar ingezet. Er moet sprake zijn van een vraag die voortkomt uit signalen zoals hiervoor is beschreven. Denk hierbij aan voorlichtingsactiviteiten op scholen naar aanleiding van opvoedvragen over pubers, of vragen die spelen voor een specifieke doelgroep, zoals de opvoedspreekuren in buurthuizen.

De gemeente kiest daarmee bewust voor het inzetten van selectieve preventie-activiteiten. Algemene preventie die gericht is op alle inwoners zonder dat daar een specifiek probleem of vraag aan ten grondslag ligt, wordt niet ondersteund. Door preventie specifiek in te zetten wordt het effect uiteindelijk vergroot, omdat er direct op het probleem of de doelgroep in kan worden gezet. Naast dit inhoudelijke argument, betreft het ook een financiële overweging, want algehele preventie is over het algemeen kostbaarder dan selectieve preventie.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Vragen over zorg en ondersteuning van kinderen, jongeren en/of ouders worden voorkomen of opgelost door het bieden van vraaggerichte en laagdrempelige voorzieningen en interventies die bijdragen aan het versterken van de eigen kracht en het netwerk

Binnen de preventie is er specifiek aandacht voor de volgende doelgroepen:

- *Kinderen met een taalachterstand*
Het voorkomen van taalachterstanden zodat kinderen een minimale achterstand hebben als ze naar de basisschool gaan.
- *Thuiszitters op het basisonderwijs*
De gemeente accepteert in Uithoorn geen thuiszitters op het basisonderwijs en zal daar samen met het onderwijs op inzetten.
- *Vroegtijdig schoolverlaters*
Het is van groot belang dat vroegtijdig schoolverlaters zo spoedig mogelijk in beeld zijn om te voorkomen dat ze zonder kwalificatie van school gaan, dan wel dat ze zo snel als mogelijk passend werk weten te vinden.
- *Jongeren zonder baan (of andere dagbesteding)*
Jongeren die geen baan hebben (of andere dagbesteding zoals school) vormen een belangrijke doelgroep.
- *(O)GGZ doelgroep*
Hetzelfde geldt voor kinderen van ouders die behoren tot de (O)GGZ doelgroep. De kinderen van deze ouders zijn mogelijk extra kwetsbaar.

- *Kinderen die opgroeien in een gezin met armoede, specifiek ook vanuit een (bekende) sociaaleconomische achterstandspositie.*
Deze kinderen zijn vaak extra kwetsbaar en hebben extra aandacht nodig om ervoor te zorgen dat zij voldoende basis meekrijgen in hun leven.

Acties

Wat gaan we (anders) doen?

Taalachterstanden

Om taalachterstanden te verminderen en/of te voorkomen worden er interventies en activiteiten ingezet, waaronder VVE voorzieningen, de voorleesexpress, de schakelklas, boekstart, taal- en opvoedingsondersteuning en logopedie.

Aansluiting Leerplicht, RMC en CJG

De aansluiting tussen leerplicht, RMC en CJG is van belang bij het voorkomen van thuiszitters en vroegtijdige schoolverlaters. Vaak speelt er zorg gerelateerde problematiek als kinderen thuis komen te zitten van school. De organisatorische aansluiting tussen deze drie partijen moet vanaf 2014 nog beter vorm worden gegeven.

Voorlichting

Het CJG geeft voorlichting over een specifiek vraagstuk vanuit kinderen, jongeren of ouders. In eerste instantie wordt altijd gekeken of er voorliggende aanbod is van andere partners.

Netwerk scholen, gemeente, bedrijven/organisaties

Om jeugdwerkloosheid te kunnen bestrijden is de samenwerking tussen scholen, gemeente en lokale bedrijven en organisaties van groot belang. Vanuit de gemeente wordt het overleg tussen deze partijen gestimuleerd om de kloof tussen school en werk te verkleinen.

Preventie lichte hulp

Hulp- en ondersteuning die gericht is op een kortdurend contact. Met behulp van lichte interventies kan de jongere en/of het gezin weer zelf de regie voeren over hun eigen leven. Zoals groepstrainingen gericht op echtscheidingen, sociale vaardigheidstraining, opvoedadvies en opvoedspreekuren. Waar mogelijk wordt er naar een eigen bijdrage gevraagd. Preventie-activiteiten op scholen worden in samenwerking met scholen op basis van cofinanciering georganiseerd. Leerproblemen zijn soms de achtergrond van gedragsproblemen, daarom wordt ingezet op schoolmaatschappelijk werk en trainingen (onder andere door weerbaarheidstrainingen).

Het ambulante jongerenwerk spreekt met kinderen en jongeren over hun (lichte) problemen en biedt een luisterend oor en eventueel advies. Daarnaast zetten zij activiteiten in om de eigen kracht van kinderen en jongeren te vergroten, waarmee meer zelfvertrouwen wordt gecreëerd.

Armoedebestrijding

Kinderen die opgroeien in een gezin waar sprake is van armoede, worden ondersteund door verschillende fondsen, zoals het Jeugdfonds (voor sport en culturele activiteiten), Stichting Urgente noden (voor incidentele/uitzonderlijke kosten) en het declaratiefonds jongeren (ouders met een kleine beurs om deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten).

5.4 Zorg en ondersteuning

Wanneer er meer om de hoek komt kijken

In het leven van een kind zijn er momenten in zijn of haar opgroeperiode dat zij kwetsbaarder zijn. De pedagogische civil society en preventieprogramma's om deze fases zo kort mogelijk te houden en de basis te versterken, zijn niet in alle gevallen in staat om de problemen die hierbij om de hoek komen kijken op te lossen. Kwetsbare kinderen die door de problemen van ouders of de uitdagingen die de omgeving hen biedt in de knel komen, hebben op dat moment meer uitgebreide zorg en ondersteuning nodig.

Het is in deze fase belangrijk dat kinderen de juiste ondersteuning krijgen: niet te licht, maar zeker ook niet te zwaar. De blijvende vraag die gemeente, professionals en ouders zichzelf moeten stellen is of ons eigen beeld van een perfect kind niet moet worden bijgesteld in plaats van andersom. Niet elke hulpvraag hoeft namelijk te worden opgelost met een uitgebreid zorgprogramma. Gechargeerd gesteld, zou de eerste actie van een professionele hulpverlener die in een gezin komt moeten zijn om op zijn handen te gaan zitten en te observeren, in plaats van gelijk te vertellen wat er niet deugt bij de 'familie Janssen'.

Het probleemgericht denken zit in de genen van elke hulpverlener, beleidsmaker en politicus. Alles wat niet klopt moeten we aanpakken. Wanneer u bijvoorbeeld de tekst in deze paragraaf leest wordt er grotendeels in het oplossen van problemen gedacht. Het is de kunst in de transformatie van het hele sociale domein voor álle partijen, om meer te kijken naar de mogelijkheden, krachten en positieve elementen die binnen een gezin aanwezig zijn, dan alléén te focussen op het dominante probleem. Dat kan worden samengevat in vraaggericht kijken en werken.

De andere kant van de medaille is dat niet alles zomaar vanzelf oplost. Want hoeveel we ook kijken naar de kracht van het gezin, kinderen en ouders hebben soms ondersteuning nodig, al is het maar in een zeer tijdelijke vorm. Precies voldoende om de vraag van het gezin op te vangen en het een zetje in de rug te geven op weg naar meer en beter.

In bepaalde gevallen moet er wellicht ook al worden gekeken naar het systeem rond het kind, want de invloed van de problemen van ouders op de problemen van het kind is soms aanwezig. Om deze inschatting op een juiste manier te kunnen maken is een correcte analyse van groot belang.

Analyse

Onder het analyseren van de problemen van een kind en het systeem daaromheen, wordt verstaan dat een professional een beeld krijgt van het hele gezin en alle van invloed zijnde partijen en mogelijke problemen hierbinnen.

Dat kan middels de techniek van **triage**: het bespreken van dit hele gezinssysteem vanuit meerdere invalshoeken en disciplines (niet alleen een psycholoog, maar ook iemand met de expertise vanuit de licht verstandelijk beperkte hoek etc.)

Daarnaast is een goede wijze van interviewen van de gezinsleden belangrijk voor het op tafel krijgen van de zorgvragen en het daarop laten aansluiten van de correcte ondersteuning.

In de oude manier van denken wilde het nog wel eens voorkomen dat er een analyse van één kind werd gemaakt voor elk probleem op zichzelf: een indicatie van het CIZ voor dagbesteding van een kind met een LVB (licht verstandelijke beperking), een verwijzing van de huisarts voor een gesprek met een psycholoog en een indicatie van Bureau Jeugdzorg om de moeder te ondersteunen bij het opvoeden van haar kind. Al deze analyses werden vervolgens apart van elkaar gemaakt en vervolgens ook apart van elkaar weer afgesloten. Zonder overdracht of nazorg, omdat geen enkele organisatie zich écht verantwoordelijk voelde (of mocht voelen) voor het gezin, want de ondersteuning moest stop worden gezet omdat het traject en de financiering van hogerhand was afgerond.

De gemeente Uithoorn wil deze oude manier van denken loslaten, samen met de professionals op de werkvloer en de organisaties die actief zijn in het hele jeugddomein. De doelstellingen die wij hiermee beogen zijn als volgt.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Enkelvoudige zorg en ondersteuning zal door professionals uit de eerstelijns (denk aan de huisarts, de schoolmaatschappelijk werker), in overleg met de ouders en het kind, worden ingezet middels een doorverwijzing naar de betreffende enkelvoudige zorg. Hiermee wordt er een belangrijke bureaucratische hobbel weggenomen en kan zorg ook snel en licht worden ingezet, op basis van de eerste analyse van een professional.

Het CJG is als netwerkorganisatie verantwoordelijk voor het correct doorverwijzen, op basis van de juiste signalen en op basis van de eerste analyse. De gemeente is regievoerder van het CJG en spreekt partijen dus aan op de manier van doorverwijzen. De gemeente is tevens budgethouder van alle in te zetten vormen van zorg en zal partijen dus ook aanspreken op het overschrijden van het desbetreffende budget.

De gemeente ziet het daarnaast als haar prioriteit en verantwoordelijkheid om de regisserende rol te nemen in het opzetten van een sociaal team. Dit sociaal team fungeert als verbinding tussen lichte en zware zorg- en ondersteuningsvragen en het bestaat uit mensen met voldoende expertise om zorgvragen in een breed spectrum te kunnen analyseren en de casusregie op zich te nemen.

Meervoudige en complexe zorg kan niet in eenvoud en geïsoleerd worden ingezet. Het sociaal team zal worden ingezet bij deze vormen van ondersteuning, waar op meerdere leefgebieden zorgvragen zijn. Op die manier kan zorg gecoördineerd en effectief worden ingezet, op basis van de vraag van het kind en de ouders

Het sociaal team is bedoeld om de schakel naar zwaardere en complexere zorg te vormen, of wanneer er meerdere vormen van zorg naast elkaar moeten worden ingezet. Het team zal dan ook sociaal domeinbreed gaan werken, zoals is beschreven in de inleiding van dit koersbesluit.

In het sociaal team zal het grootste gedeelte van de analyse plaatsvinden, op basis van de signalen van alle partners. De reden hiervoor is dat sommige ondersteuningsvragen niet in de eerstelijns kunnen worden opgepakt of geanalyseerd, omdat de problematiek dusdanig specifiek is dat het lastig is om de vinger erachter te krijgen. Kinderen met een licht verstandelijke beperking zijn hier altijd een treffend voorbeeld van: een maatschappelijk werker die een gezin ondersteunt krijgt niet altijd vat op een kind vanwege deze soms lastige gedragsproblematiek. Een uitgebreidere analyse is dan nodig om te bekijken wat de vervolgstappen zouden kunnen zijn.

Tot slot we willen bewustwording bij alle partijen bereiken over de in te zetten zorg en de financiën die daarmee gepaard gaan. Eindeloos lichte enkelvoudige zorg inzetten terwijl het niet effectief blijkt te zijn, omdat de oorzaak anders van aard is, willen we kost wat kost voorkomen. Het sociaal team kan op een dergelijk moment worden ingezet voor het maken van een nieuwe analyse

Acties

Wat gaan we (anders) doen?

De vorm van zorg en ondersteuning moet altijd aansluiten bij de zorgvraag van het kind en de ouders en moet leiden tot het vooraf afgesproken verminderen of wegnemen van de zorgvraag. Het inventariseren van de eigen kracht en kwaliteiten van het gezin en het kind staat daarin centraal

- Zorg en ondersteuning kan in beginsel nooit worden ingezet zonder dat de ouders en/of het kind hier een stem in hebben gehad. Of het nu om een enkelvoudige vorm van ondersteuning gaat of dat het sociaal team wordt ingezet: er zal altijd éérs met de ouders en/of het kind moeten worden gesproken om die vraag op tafel te krijgen, zodat de oplossing ook een gezamenlijke oplossing kan zijn. Het principe van eigen kracht speelt hierin ook een belangrijke rol, want soms kunnen ouders en het netwerk daaromheen meer dan een professional vooraf zou inschatten.

- Het inzetten van een Persoons Gebonden Budget (al dan niet gelimiteerd in hoogte en bij een aantal specifieke aanbieders) is een middel om dit proces te ondersteunen.
- Er moet altijd een terugkoppeling of evaluatie zijn met het gezin, de zorgleverancier en/of het sociaal team over de effectiviteit van het ingezette traject. Heeft de ingezette zorg en ondersteuning ook daadwerkelijk geholpen? Is de zorg effectief geweest?

We zetten altijd één contactpersoon voor één gezin in, met één overkoepelend plan

- Wanneer het probleem licht en enkelvoudig is, kan een jongere en het gezin toe met het contact dat wordt gelegd via de professional die het traject uitvoert. Wanneer er regie moet worden belegd vanwege meervoudige problematiek en meerdere hulpverleners, wordt er vanuit het sociaal team één contactpersoon aangewezen die samen met het gezin de ondersteuning gaat coördineren.
- De medewerker van het sociaal team die vanuit de analyse en het gesprek met het gezin verantwoordelijk wordt voor de inzet van hulp in dat gezin, is daarmee ook de regisseur van alle andere mogelijke hulp- en dienstverleningsvormen in het gezin, zoals werk & inkomen, Wmo voorzieningen, eerstelijns trajecten: de regisseur houdt altijd het overzicht en zorgt voor een terugkoppeling naar het gezin. De regisseur voelt zich daarmee ook verantwoordelijk voor het wel en wee van dat gezin, al dan niet op een moment in de toekomst wanneer de problemen bij dit gezin terug zouden komen.

De jeugdhulp (jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg en zorg voor licht verstandelijk beperkten) moet zo doelmatig als mogelijk worden ingezet

- Er moet worden gezocht naar een optimale aansluiting met de overige domeinen, inclusief de volwassenenzorg – sociaal domein brede trajecten zijn de insteek waar nodig.
- Ambulante trajecten hebben de voorkeur boven dagbehandeling en residentiële trajecten (in die volgorde). Belangrijk blijft wel om de zorgvraag in de gaten te houden, welke ondersteuning is het meest effectief? De thuissituatie zou leidend moeten zijn en die vraag moet in het sociaal team worden beantwoord.
- De afschaling van professionele ondersteuning zou zo snel als mogelijk vorm moeten krijgen. Dit kan door de inzet van eigen kracht door het netwerk in te zetten, het betrekken van de woningcorporatie bij het bouwen van intramurale voorzieningen, een nauwere samenwerking tussen het onderwijs, de aanbieders en de gemeente.
- Er wordt zoveel als mogelijk met evidence based methoden gewerkt om de effectiviteit van de jeugdhulp te kunnen monitoren.

Toelichting

De verschillende vormen van zorg en ondersteuning

Prestatie-indicatoren

In de nieuwe Jeugdwet is opgenomen dat de bureaus jeugdzorg en het CIZ niet meer verantwoordelijk worden voor de indicatiestelling, maar dat gemeenten dat zelf op zich nemen. Via het sociaal team in Uithoorn wordt aan een burger een beschikking afgegeven voor de te ontvangen hulp.

Om in te kunnen schatten of de hulp effectief is geweest, is het van belang om samen met de burger en de aanbieder afspraken te maken over de te leveren prestatie. Deze stap zal in samenwerking met de jeugdhulppartners worden gezet, maar Uithoorn volgt hierin de lijn die is ingezet door Jeugdzorg Nederland, de GGZ en LVB sectoren. Dat betekent dat er in ieder geval wordt gekeken naar de prestatie-indicatoren. Bijvoorbeeld of het afgesproken doel is bereikt, of de cliënt tevreden is over de ingezette hulp en of de cliënt zich veilig gevoeld tijdens de behandeling, of de problematiek daadwerkelijk is verminderd, of er een vervolgtraject is geweest en wat de zwaarte daarvan is.

Ambulante jeugdhulp

Ambulante jeugdhulp is een containerbegrip voor al die vormen van ondersteuning waarbij een werker op de locatie van het kind en/of de ouders, of op locatie van de instelling, werkt aan het oplossen van een bepaald vraagstuk. Dat kan zijn: hulp bij opvoed- en opgroei problemen (individueel voor het kind, de ouders, of juist in groepen), ambulante jeugdhulp bij het jonge kind tot 4 jaar op kinderdagverblijven, begeleiding van het kind na het terugkeren in de samenleving na een gesloten jeugdzorgplaatsing, het begeleiden van pleegzorgouders in het leren omgaan met een kind met een bepaalde beperking, of voor de begeleiding of behandeling van dat kind zelf. En zo verder.

De gemeente Uithoorn gelooft dat ambulante hulp in de toekomst vaker en effectiever kan worden ingezet om combinaties te maken in de ondersteuning en hulpverlening in een gezin.

Meer, omdat residentiële/intramurale voorzieningen onder druk staan vanwege de hoge bekostiging en daarnaast omdat ambulante jeugdhulp dicht bij de natuurlijke omgeving van het gezin en het kind staat.

Effectiever, omdat ambulante jeugdhulp in de toekomst niet meer versnipperd en langs elkaar mag worden ingezet. Wanneer één regisseur het overzicht heeft als gezinsmanager in een gezin, kan er voor worden gekozen om een GGZ specialist in te zetten voor de behandeling van een stoornis bij een kind én daarnaast ambulante jeugdhulp voor ondersteuning van de ouders in het leren omgaan met deze stoornis van hun kind, denk aan relatief zware vormen van autisme. Deze zogenaamde multifocale insteek is van groot belang voor de inhoudelijke verbetering van de ondersteuning aan een gezin.

Passend onderwijs

Zoals eerder is gebleken, kan jeugdhulp op dit moment nog relatief licht en preventief worden ingezet vanuit eerstelijnsvoorzieningen zoals het jeugdmaatschappelijk werk of het schoolmaatschappelijk werk. Vanwege de grotere invloed die het onderwijs zal krijgen in deze vorm van ondersteuning, zal er een herijking op de vraagstukken die hier spelen moeten plaatsvinden in samenwerking met de onderwijspartijen.

Scholen zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning van leerlingen met leerproblemen, omdat hun taak primair ligt bij het geven van goed onderwijs. Docenten zullen daarnaast echter moeten leren omgaan met bepaalde gedragsafwijkingen van leerlingen, zeker wanneer dat de leerprestatie in de weg staat. Elke school zal in een bepaalde vorm een intern zorgteam installeren waar leerlingen met deze ondersteuningsbehoefte worden besproken. De ouders en kinderen zijn waar mogelijk altijd bij deze gesprekken aanwezig.

Het is van belang om de basisvoorzieningen van het onderwijs goed in te zetten in samenhang met de verantwoordelijkheden van de gemeente in het kader van de Jeugdwet. De contacten tussen het zorgteam op school, de schoolmaatschappelijk werker en pedagogisch adviseur vanuit het CJG en het sociaal team moeten een afstemming krijgen. Het mag niet zo zijn dat een kind (veel) te vroeg naar het sociaal team wordt overgeheveld, dan wel (veel) te laat. In alle gevallen geldt dat schoolgerelateerde problematiek leidend is voor het bespreken in een ondersteuningsteam, denk aan de zorgvragen die spelen achter schoolverzuim en de kennis van het CJG hierover. Op het moment dat er meer aan de hand lijkt te zijn in het gezin, is het van belang om een gezin breder te kunnen ondersteunen en vanuit meer leefdomeinen. Een bespreking in het sociaal team lijkt op dat moment de voor de hand te liggen vervolgstap.

De winst die de gemeente voor ogen heeft in deze samenwerking is de wisselwerking tussen het onderwijs en de aanvullende jeugdhulp. Het onderwijs zal meer kinderen en ouders spreken over de vragen die zij hebben in de ondersteuning van hun kind en zal daardoor gerichter kunnen handelen. Wanneer de school deze begeleiding optimaal inzet, kunnen vragen en toekomstige problemen in de dop worden doorgenomen in de natuurlijke omgeving van het onderwijs. Een genormaliseerd contact tussen ouder, kind en leraar is de basis van een gezond werkend systeem.

De gemeente Uithoorn ziet meer mogelijkheden dan alleen aan de voorkant. Ook wanneer er hulp wordt ingezet bij een gezin, of wanneer de hulp is afgerond, dient het onderwijs een belangrijke rol te blijven spelen in het monitoren van het kind. Bekwame docenten die handelingsgericht werken zullen er voor zorgen dat het kind minder snel terugvalt in oud gedrag. Wanneer dit toch gebeurt zijn de lijnen kort en kan snel worden bekeken met de oorspronkelijke hulpverlener en het kind zelf waarom dit gebeurt.

Dat dit geen geringe opgave voor het onderwijs en de docenten is beseft de gemeente zich. Handelingsgericht werken en kijken naar de mogelijke beperkingen van 28 leerlingen in één klas, de kwaliteit van doceren hoog houden, voldoen aan alle inspectie eisen, spreken met ouders en leerlingen in de soms beperkte tijd die er is en deskundigheid blijven ontwikkelen. Zowel de gemeente als het onderwijs streven naar het beste, maar zullen moeten beseffen dat de implementatie van deze zaken niet van vandaag op morgen zijn gerealiseerd. Het vastleggen van de stip aan de horizon in ieder geval wel.

Een voorbeeld: dyslexiezorg

Dyslexiezorg bevindt zich op dit moment nog in de zorgverzekeringswet. Met een zogenaamde dyslexieverklaring kan een kind meer tijd krijgen voor het maken van toetsen. Het aantal dyslexieverklaringen is de afgelopen jaren sterk gestegen: volgens landelijke cijfers heeft circa 12% van alle leerlingen een dergelijke verklaring, terwijl volgens onderzoek slechts 3 tot 4% van de leerlingen statistisch gezien daadwerkelijk een dyslexie stoornis heeft.

Een van de verklaringen wordt gezocht in het feit dat er financieel gezien een mogelijkheid werd geboden door de overheid om een vergoeding te krijgen voor dyslexie begeleiding. Een andere is dat de druk op ouders om hun kind goed te laten presteren op school, ertoe leidde dat kinderen vanuit andere motieven een stempel met dyslexie kregen opgedrukt. Uitvoerig onderzoek is nodig om tot deze diagnose te komen, terwijl dat in de praktijk niet altijd gebeurt. De kern bij deze kinderen ligt volgens experts dan ook eerder in het niveau van het onderwijs en mogelijk een zeer lichte vorm van dyslexie gecombineerd met leer- en concentratieproblemen. Goed onderwijs, een uitstekende begeleiding vanuit school of het instromen op een schoolniveau lager voor de leerling zijn vaak betere oplossingen voor dit vraagstuk. Daarnaast zijn de financiële middelen om ál deze leerlingen individuele dyslexie begeleiding te bieden niet meer voorhanden.

De wetswijziging op het passend onderwijs zou ervoor moeten zorgen dat leraren (nog) meer oog krijgen voor deze leerlingen. Dyslexieverklaringen zullen altijd nodig blijven indien het kind daadwerkelijk een stoornis heeft, maar een meer reële kijk op dit (onderwijs)probleem vanuit de school in contact met de ouders lijkt effectiever te zijn. Daarmee sluit dit voorbeeld aan bij de gedachte van het passend onderwijs.

Om de samenwerking met het onderwijs en de gemeente te verduidelijken, worden ook hier een aantal algemene doelen benoemd waar op zal worden ingezet de komende beleidsperiode:

- Doeltreffende aanpak van problemen.
- Docenten ervaren minder handelingsverlegenheid.
- Vermindering van problematisch gedrag van in het interne zorgteam (het gaat hier om het ondersteuningsteam of ZAT) besproken leerlingen.
- Verbeteren van welbevinden van in het zorgteam besproken leerlingen.
- Verbeteren van leerprestaties van in het zorgteam besproken leerlingen.
- Vermindering van zorgwekkend verzuim van in het zorgteam besproken leerlingen.
- Vermindering van voortijdig schoolverlaten van in het zorgteam besproken leerlingen.
- Actieve betrokkenheid van ouders van in het zorgteam besproken leerlingen.
- Vermindering van aantal thuiszitters na interventie van het zorgteam.

Jeugdhulp en de geestelijke gezondheidszorg

Ambulante jeugdhulp kan op gedragsproblematiek van het kind worden ingezet voortvloeiend vanuit een gebrek aan opvoedvaardigheden van de ouders en waar zij niet meer uitkomen, maar ook vanuit een beperking die het kind ondervindt, zoals een psychologische stoornis. De geestelijke gezondheidszorg (GGZ) sector was niet daverend enthousiast over de transitie jeugdzorg, omdat zij voorzag dat kinderen niet de juiste ondersteuning zouden krijgen op basis van onjuiste en onkundige analyse en diagnose.

De gemeente Uithoorn is van mening dat juist voor de GGZ sector een wereld valt te winnen in het breder benaderen van kinderen en het gezin waarin zij opgroeien. Psychologische problematiek kan enkelvoudig zijn, een autistische stoornis van een kind hoeft natuurlijk niet per definitie een breder probleem te betekenen. Er is echter volgens onderzoek van Achmea en de Stadsregio Amsterdam, in de gemeente Amsterdam onderzocht dat bij meer dan de helft van de

jeugdzorg problematiek óók sprake is van gecombineerde GGZ en/of verstandelijke beperking problematiek bij het kind en in het gezin.⁶ Volgens Uithoorn kunnen de gescheiden werelden van jeugdzorg, GGZ en de zorg voor (licht) verstandelijk beperkte kinderen juist bij deze gezinnen worden doorbroken met de mogelijkheden van de nieuwe Jeugdwet.

De signalerende functie van deze lichte ambulante hulp is voor de gemeente Uithoorn dan ook een cruciaal punt, omdat de professionals die actief zijn in dit veld op de scheidslijn staan tussen lichte en mogelijk zware hulp. De aansluiting van GGZ psychologen, jeugdmaatschappelijk werk en overige ambulante hulpverleners met het sociaal team is van groot belang. Juist in deze fase kan een licht probleem, waar sociaal domein breed naar wordt gekeken, in samenhang worden aangepakt waardoor het probleem ook echt licht blijft. Bij het enkelvoudig oplossen, niet signaleren en niet opschalen naar het sociaal team kan de problematiek erger worden en op een bepaald moment als zware zorg opkomen in een andere setting.

Een van de belangrijkste partijen in deze samenwerking tussen jeugdzorg en GGZ betreft de huisarts. Binnen de nieuwe Jeugdwet behoudt de (kinder)huisarts de mogelijkheid om direct door te verwijzen naar de jeugd GGZ. Zoals eerder aangegeven in het gedeelte over signaleren, zal de gemeente met de huisartsen afspraken moeten maken over de manier van doorverwijzen, om er zo voor te zorgen dat wanneer er meer problemen spelen in een gezin de ondersteuning en zorg op elkaar aansluit. Deze basis jeugd GGZ (dat komt concreet neer op een aantal gesprekken met een psycholoog) zal daarom dicht tegen het sociaal team worden gepositioneerd. Elke ouder en elk kind houden daarnaast uiteraard de vrijheid om op eigen kosten gebruik te maken van een vrijgevestigde psycholoog.

De kern bij deze momenteel vrij toegankelijke voorzieningen is dat het deels aansluit bij preventie en 'behandeling'. Wanneer de problematiek nog licht is en de jongere door een aantal gesprekken met een psycholoog, of de ouders met een jeugdhulp begeleider, net dat zetje in de rug krijgen kan deze vorm van ondersteuning uitstekend aansluiten bij de vraag van het gezin. Hiervoor hoeven geen grote en zware trajecten te worden ingezet door de gemeente. Wanneer de problematiek bij de psycholoog toch zwaarder blijkt te zijn, is opschaling via het sociaal team echter van belang. Zo kan de psycholoog tot de diagnose komen dat het kind een bepaalde stoornis heeft, waarvoor een kort, middel of lang behandeltraject nodig is. Na het bespreken hiervan met het kind en de ouders en de terugkoppeling in het sociaal team om de integraliteit van het zorgtraject te borgen ("is het alleen een stoornis of speelt er meer?"), zal er vervolgens een BIG geregistreerde GGZ specialist worden ingezet voor de behandeling. Ook wordt er afgesproken wie de mogelijke nazorg voor zijn rekening neemt in het geval dat het kind een terugslag zou krijgen gedurende of na afloop van het traject.

Jeugdhulp en LVB

De problematiek van LVB kinderen is een vaak onderschat probleem. Veel kinderen (of de ouders zelf) worden op een te laat moment gediagnosticeerd met een licht verstandelijke beperking (IQ tussen de 50/55 en de 70). Deze beperking kan vaak een verklaring zijn voor het probleem in de opvoeding, of het ontstaan van psychologische problemen die ontstaat door stress en het niet (h)erkennen van deze achtergrond.

Het herkennen van een LVB achtergrond van kinderen en ouders blijft dan ook altijd een speerpunt van de gemeente Uithoorn. Dit kan worden bereikt door een blijvende deskundigheidsbevordering van zowel eerstelijnsorganisaties, als scholen, als professionals in het sociaal team die een analyse zullen moeten maken van kinderen en gezinnen.

De ambulante functies die de gemeente krijgt zijn zowel behandeling als begeleiding van gezinnen met LVB problematiek. Voor wat betreft de behandeling is het zoals net beschreven bij de GGZ problematiek, van groot belang dat behandeling niet op zichzelf maar zogenaamd 'multifocaal' (breder bekeken) plaatsvindt in het gezin indien nodig.

De begeleiding is een functie die in samenwerking met de aanbieders van LVB zorg moet worden onderzocht op nieuwe invullingen. Zo stellen wij ons de vraag of individuele begeleiding altijd nodig is, of dat een groepsaanbod een reëel alternatief is. Ook vrijwillige initiatieven vanuit de Uithoornse samenleving kunnen hierin mogelijk worden betrokken. Deze insteek sluit aan bij de uitgangspunten van het koersbesluit Wmo en zal vanuit dit koersbesluit gezamenlijk worden opgepakt en beschreven in het koersbesluit Wmo.

---

⁶ Zoals de Pilot Multifocale zorg, met gemeenten, partners uit de GGZ en zorgverzekeraars en het zorgkantoor.

De eigen kracht van het gezin en het netwerk daaromheen

Om een invulling te geven aan de doelstelling om een vorm van zorg en ondersteuning te vinden die aansluit bij de vraag van het kind en het gezin, zal de gemeente Uithoorn verder gaan inzetten op Eigen Kracht conferenties. Deze conferenties zijn een bijeenkomst van alle leden van het netwerk binnen en rond het gezin, om in kaart te brengen wat deze mensen zouden kunnen bijdragen aan de ondersteuning van het gezin. Dit hoeft namelijk niet per definitie een professionele vorm van zorg te zijn, soms kan de oom of tante, of de buurvrouw, of wie dan ook die betrokken is bij het gezin, een bijdrage leveren die veel dichterbij de vraag komt dan welke professional ook zou kunnen invullen.

Dagbehandeling – specifiek van het jonge kind

Op dit moment wordt er nog door verschillende zorgaanbieders uit de tweedelijnde een vorm van zorg ingezet die dagbehandeling met zich meebrengt. Deze behandeling vindt bij het jonge kind plaats tijdens standaard kinderdagverblijven en bij oudere kinderen in de vorm van naschoolse groepsbehandelingen.

Bepaalde gedragsproblemen zijn echter niet altijd op te pakken in een regulier kinderdagverblijf, waardoor een regionaal gedeelde locatie van dagbehandeling noodzakelijk is en blijft. Uithoorn, de regiogemeenten en de partners van dagbehandeling zoals MOC 't Kabouterhuis, zijn reeds met elkaar in overleg om zoveel mogelijk ambulante begeleiding in te zetten. Deze vorm staat dichterbij het kind en de ouders hun natuurlijke omgeving in het kinderdagverblijf of het basisonderwijs en heeft daarom altijd de voorkeur. In samenwerking met het kinderdagverblijf, de peuterspeelzaal en het onderwijs wordt gekeken hoe de begeleiding praktisch kan worden georganiseerd binnen hun locatie.

De gemeente Uithoorn vindt het belangrijk dat ouders altijd bij de ondersteuning van hun kind worden betrokken, dat wil zeggen dat ouders gedurende deze periode intensief worden begeleid over de achtergrond van hun kind en de wijze waarop zij hun kind zouden moeten begeleiden gelet op de beperking, achterstand of gedragsprobleem.

De focus ligt voor de gemeente Uithoorn op het jonge kind, omdat deze inzet gericht op zowel het kind als op de ouders, een duurzame verandering in een zo vroeg mogelijk stadium kan bewerkstelligen. Daarnaast kan het snel duidelijk worden of een kind en de ouders langduriger ondersteuning nodig hebben, gelet op hetgeen het kind nodig heeft.

AMHK en crisishulp

Het steunpunt huiselijk geweld en het algemeen meldpunt kindermishandeling worden vanaf 1 januari 2014 gefuseerd tot het AMHK. Deze functie biedt ondersteuning aan inwoners van een gemeente om hun zorgen kenbaar te maken op deze gebieden. Daarnaast kunnen mensen advies inwinnen bij het AMHK hoe om te gaan met kindermishandeling en huiselijk geweld.

Het AMHK zal aan de achterkant een directe verbinding hebben met het sociaal team, vanwege de acties die zouden kunnen voortkomen uit een melding die wordt gedaan bij het AMHK door een inwoner. Meldingen moeten worden beoordeeld op de veiligheid van het kind, want bij ernstige zorgen moet er volgens de wet binnen twee uur kunnen worden gehandeld in een gezin (lees: het kind tijdelijk ergens anders onderbrengen, bij voorkeur bij familie of een bekend netwerk. Dit is echter niet altijd mogelijk). Dit is de crisisdienst die een regionale functie zal gaan vervullen in Amsterdam-Amstelland.

Wanneer er geen sprake is van een acute crisis, maar van een sluimerend probleem dat door de signaalfunctie van het AMHK aan de oppervlakte komt, zal er door het AMHK een analyse worden gemaakt van de veiligheid van het kind. Dit onderzoek moet in nauwe samenwerking plaatsvinden met het sociaal team, omdat het kind en het gezin daar hopelijk al bekend zijn. De gemeente Uithoorn vindt het belangrijk dat indien er drang en/of dwang maatregelen uit de melding dreigen gaan voort te vloeien, hier in een vroeg stadium samenwerking tussen het AMHK en Bureau Jeugdzorg plaatsvindt om vroege ondersteuning mogelijk te maken.

De gemeente Uithoorn denkt dat een integrale crisisdienst in ieder geval synergiewinst op kan leveren wanneer deze voor alle jongeren geldt, of dat nu een jeugdzorg, jeugd GGZ of jeugd LVB achtergrond betreft. De specifieke expertise vanuit deze domeinen dient dan wel goed geborgd te zijn, denk aan de GGZ expertise wanneer het gaat om suïcidaliteit en trauma's.

Vervoersvormen

De gemeente zal slimme manieren moeten gaan zoeken om besparingen te realiseren. Het gaat hier in eerste instantie dus niet om bezuinigen, maar om het effectiever combineren van vervoersstromen. Denk hierbij aan leerlingenvervoer, ouderenvervoer of andere vormen van zorgvervoer voor behandeling en begeleiding. Er zal hierin aansluiting worden gezocht met het ondersteuningsplan van het basis- en voortgezet onderwijs.

5.5 Drang en dwang

Het verschil tussen lichte hulp en zware zorg

Zoals u hiervoor hebt kunnen lezen zit er een verschil binnen het jeugdhulpstelsel tussen zware zorg en lichte hulp, die ogenschijnlijk hetzelfde lijkt maar gebaseerd is op een totaal andere vraag van het kind en het gezin. Neem ambulante hulp: deze varieert van lichte eerstelijns-ondersteuning met preventieve aard, van wat zwaardere vormen bij concrete opgroei-problemen en stoornissen van een kind, tot de zwaarste vormen van zorg in combinatie met een eerder uitgesproken dwang- en drangmaatregel. Hierbij hebben bijvoorbeeld de (pleeg)ouders zeer gerichte ondersteuning nodig in de begeleiding van hun (pleeg)kind. Dit hoofdstuk gaat in op de zwaarste vormen van zorg en ondersteuning die gezinnen vragen, of die gezinnen moeten opgelegd krijgen vanuit de overheid wanneer zij in gebreke blijven in de opvoeding van hun kinderen. In deze fase staat de veiligheid van het kind centraal.

Inzet van zware zorg

Over de inzet van zware vormen van zorg is over het algemeen weinig discussie, ook niet in Uithoorn. Kinderen die uitgebreide problemen hebben rondom hun verstandelijke beperking, een relatief zware psychische aandoening en/of kinderen waarvan de veiligheid in het geding is, dienen zo goed als mogelijk geholpen te worden. Deze kinderen en gezinnen hebben er recht op dat zij gerichte en soms verplichte ondersteuning ontvangen. Daar wijken we niet van af. De verbetering in het stelsel zit bij de zware zorg meer in de werkwijze en samenhang: betrekken we de jongere en het gezin eigenlijk wel voldoende bij de oplossing van het probleem? Voert een hulpverlener gewoon zijn eigen traject uit om zijn cliënt na succesvolle afronding daarvan los te laten, of zorgt hij voor een koppeling met het lokale veld om een zachte landing voor de jongere en het gezin te bewerkstelligen.

Hier kunnen we in samenhang en samenwerking concreet verbeteringen in aanbrengen, want de doorgaande zorglijst stopt simpelweg niet bij het afronden van een behandeling.

Moeten bepaalde kinderen bijvoorbeeld per definitie intramurale zorg ontvangen, of kunnen we dat met ambulante begeleiding aangevuld met dagbehandeling ook dichterbij huis organiseren (beter voor het kind en goedkoper)? Moet elk kind een individueel traject krijgen aangeboden, of kunnen we dat ook in groepen organiseren?

De scheiding tussen lichte jeugdhulp en zware jeugdzorg en hoe dit effectiever vorm te geven is een uitdaging waar het sociaal team gericht op zal moeten gaan inspelen. De kern is dat de 5% in de top van piramide ook daadwerkelijk de top van de piramide blijft en op het juiste moment wordt ingezet. Kinderen en gezinnen die eigenlijk in de lichtere vormen van ondersteuning (de 15%) zorg zouden moeten krijgen inschalen in de zwaarste vormen is net zo risicovol als andersom: problemen worden niet opgelost en sluiten niet aan bij de vraag van het gezin en het kind.

Doelen

Wat willen we bereiken?

In de ogen van de gemeente hebben de ouders altijd de eindverantwoordelijkheid om zorg te dragen dat de veiligheid van het kind nooit in het geding komt. Wanneer ouders hier tijdelijk of structureel geen invulling aan kunnen geven, heeft de gemeente de verantwoordelijkheid om op te komen voor het belang van het kind en zal er moeten worden ingegrepen.

Kinderen in Uithoorn waarvan de veiligheid in het geding is, zullen altijd de zorg en ondersteuning krijgen die zij verdienen, desnoods in een gedwongen kader

Acties

Wat gaan we (anders) doen?

- Het sociaal team en alle partners werken met een veiligheidsmatrix voor de veiligheid van het kind, zodat er met één taal kan worden gesproken en gemeten (zoals het LIRIK instrument: Licht Instrument Risico Taxatie Kindveiligheid).
- Drangmaatregelen komen in Uithoorn vóór dwang (in het civiel kader) en zouden waar kan in samenwerking met het gezin moeten worden ingezet om onder toezicht stellingen (OTS) en/of uithuisplaatsingen (UHP) te voorkomen. Wanneer ouders in een vroeg stadium

meewerken, kan dit de veiligheid van het kind beter borgen in de setting die voor het kind het beste is (in principe is dat thuis bij de eigen ouders).

- Dwang wordt ingezet op het moment dat een negatieve spiraal in het gezin moet worden doorbroken en/of wanneer de veiligheid van het kind (acuut) in gevaar is, dat kan een OTS zijn of een (tijdelijke) UHP. Vanuit het strafrecht gaat het bijvoorbeeld om een jeugdreclasseringmaatregel.

Drangmaatregelen moeten zo doelmatig als mogelijk worden ingezet, zodat het aantal dwangmaatregelen zo laag als mogelijk kan worden gehouden

- Problemen op meerdere leefgebieden binnen een gezin moeten gericht worden aangepakt op basis van 1 plan voor het hele gezin, zoals reeds is toegelicht.
  - de regisseur analyseert met collega's van het sociaal team, zoals het aansluitteam van Bureau Jeugdzorg, AMHK, het veiligheidshuis en/of de Raad voor de Kinderbescherming, wanneer er sprake is van op- of afschaling van de problematiek.
  - bij het opleggen van een strafrechtelijke maatregel moet de gezinssituatie in beeld worden gebracht indien er vermoedens zijn dat de veiligheid van het kind in gevaar is.
- Intramuraal voorzieningen zijn nodig, maar indien het kan moet een kind zoveel mogelijk in een 'natuurlijke' setting opgroeien. Pleegzorg heeft hier prioriteit. Gezinshuizen zijn een uitstekend alternatief.
- Wanneer er wordt gekozen voor een residentiële opvangvoorziening, moet er zo snel als mogelijk worden gezocht naar een snelle uitstroom. Dit kan worden bewerkstelligd door:
  - een terugkeer naar een gezinssituatie of een zelfstandige woonruimte.
  - nauwe samenwerking met het onderwijs zodat de jongere zo snel mogelijk kan terugkeren in het reguliere onderwijs.
  - de instelling heeft de verantwoordelijkheid om de afschaling naar het sociaal team te regelen waar mogelijke lichtere vormen van ondersteuning kunnen worden ingezet.
- De afbouw van residentiële voorzieningen zal in samenspraak met de regiogemeenten en de aanbieders van deze zorg plaatsvinden. Dit is een proces van jaren en zal zorgvuldig moeten gebeuren, want het vinden van een nieuwe balans tussen wat écht nodig is aan (nood)plekken en wat de vraag is, zeker gelet op de beschikbare financiën, zal tijd vergen.
- We bevorderen een sluitende aanpak voor de jongeren en het gezin in het kader van de keten zorg en veilig, zoals de aansluiting tussen het veiligheidshuis en het sociaal team.

Toelichting

De samenhang tussen drang en dwang

Bureau jeugdzorg agglomeratie Amsterdam (BJAA) is de organisatie die twee jaar geleden is gestart met de werkwijze van het Gezinsgericht Generiek Werken (GGW). Ook de William Schrikker Groep (WSG) heeft met de pilot Doorontwikkeling Delta stappen gezet op dit terrein vanuit hun LVB expertise⁷. De kern van deze methodes betreft het systeemgericht kijken naar een gezin en alle achtergronden die meespelen in de problematiek van de jongere. Daarnaast is de doelstelling om gezinnen zolang als mogelijk vrijwillig te laten meewerken in de begeleiding die zij krijgen. Dit is geen vanzelfsprekendheid, want niet alle ouders zijn ertoe in staat om vrijwillig mee te werken. Daarnaast was de tendens van de overheid en dus ook van BJAA om eerder te snel in te grijpen en gezinnen aan te melden bij de Raad voor de Kinderbescherming en dus de Kinderrechter, dan andersom.

De kern van deze visie betreft het idee dat wanneer ouders en hun kinderen meewerken in de begeleiding die zij krijgen, er een proces heeft plaatsgevonden van inzicht en (al dan niet gedeeltelijk) zelfreflectie. De ouders en soms ook de kinderen zelf, beseffen dat zij op een doodlopende weg zitten en ondersteuning nodig hebben om uit hun dal te komen. Wanneer iemand open staat voor hulp en daarmee dus erkent dat er een probleem is, is al aardig onderweg naar een oplossing.

Gezinswerkers van het sociaal team zullen zoveel mogelijk proberen om samen met het gezin te bekijken waar gerichte ondersteuning van meerwaarde is. Deze gezinnen blijven daarmee zolang mogelijk vrijwillig hulp accepteren. Deze inzet heeft natuurlijk een opgaande schaal: ambulante hulp accepteren is één ding, zodra er drang vanuit een werker nodig is om de ouders te overtuigen, of zelf te laten inzien dat er meer nodig is, is twee.

⁷ Waar in dit stuk BJAA wordt genoemd, zal tevens op de WSG worden geduid. Het onderscheid is dat binnen gezinnen met een LVB achtergrond de WSG zal worden ingezet vanuit hun specifieke expertise op dit terrein. Hoe de concrete afspraken tussen BJAA en de WSG eruit komen te zien is op het moment van schrijven nog onderwerp van gesprek.

De scheidslijn tussen drang en dwangmaatregelen is een bijzonder gevoelig onderwerp en vereist specifieke expertise van gezinswerkers. Het sociaal team zal hier maar tot op zekere hoogte in kunnen handelen. Op een gegeven moment is de problematiek van een gezin dusdanig, dat een gezinswerker van BJAA nodig is om iets te doorbreken. Dat kan vanuit de expertise van BJAA zijn, maar ook vanuit de gedachte dat BJAA juridisch meer doorzettingsmacht heeft dan een lid van het sociaal team. Dit doorbreken zal zoveel als mogelijk met de gezinswerker uit het sociaal team gebeuren, want deze gezinswerker heeft als oorspronkelijk regisseur een samenwerking met het gezin opgebouwd.

Een ander voorbeeld betreft de insteek vanuit de zogenaamde FACT teams, die multifocaal zijn georganiseerd (Brijder, Jeugdriagg, BJAA, Spirit, Lijn 5) en specifiek inzetten op bemoeizorg. Wanneer gezinnen met kinderen moeilijk te motiveren zijn om mee te denken en om zorg te ontvangen en wanneer er sprake is van specifieke problemen waar we geen vinger achter kunnen krijgen, dan is specifieke actie nodig om dit patroon te doorbreken. Het FACT team kan hierin voorzien op dat moment.

Het maken van een analyse wanneer en hoe de drangmaatregelen er verder uitzien, wordt gedaan binnen het sociaal team waar het BJAA team van gezinswerkers actief is in Uithoorn en bijvoorbeeld het FACT team naadloos op zal aansluiten. Op die manier kan de expertise van het werken met drang aan twee kanten worden toegepast.

Dwangmaatregelen

In Nederland kan geen enkel kind of geen enkele ouder worden gedwongen om een behandeling te ondergaan, of een kind uit huis te plaatsen, zónder machtiging van de kinderrechter op basis van het civielrecht (jeugdbescherming – 'JB'). Daarnaast kan er door een strafrechter op basis van het strafrecht een maatregel worden opgelegd (jeugdreclassering – 'JR').

Deze maatregelen zullen (helaas) altijd nodig blijven als middel om vastzittende problematiek te doorbreken, waarbij de veiligheid van het kind in het gevaar is. De gezinswerker van BJAA zal met gezinnen waarbij drang niet meer effectief is dit zogenaamde dwangtraject ingaan. De gemeente Uithoorn is van mening dat de Raad voor de Kinderbescherming (RvK) in een zo vroeg als wenselijk stadium wordt betrokken bij de advisering over het vervolgtraject. De RvK heeft een onafhankelijke positie en kan dus vanuit deze onafhankelijkheid altijd zo neutraal mogelijk adviseren en oordelen wat de beste vervolgstappen zijn voor een gezin en het kind.

Dwangmaatregelen leiden er in het uiterste geval toe dat de kinderrechter, op basis van het dossier van het sociaal team, de gezinswerker van BJAA en de RvK, de volgende JB maatregel opleggen. Deze bepalingen blijven van kracht binnen de nieuwe Jeugdwet:

- Het kind en het gezin kan onder toezicht worden gesteld (OTS) van een gezinsvoogd van BJAA (bij drang betreft het een gezinswerker, bij dwang wordt het een gezinsvoogd). Redenen zijn over het algemeen langdurig verzuim op school, verwaarlozing en/of pedagogische onmacht van ouders. Het gezag over het kind blijft in deze situatie bij de ouders, maar de aanwijzingen die de gezinsvoogd geeft, moeten worden opgevolgd.
- Het kind kan uit huis wordt geplaatst en voorlopig onder toezicht worden gesteld, wanneer blijkt dat de ouders (al dan niet tijdelijk) niet meer in staat zijn om de opvoeding op zich te nemen. Dit kan bij familie of iemand uit het netwerk plaatsvinden, maar ook in een (tijdelijk) pleeggezin.
- Wanneer de ouders structureel niet meer in staat zijn om de opvoeding op zich te nemen, of wanneer er sprake zou kunnen zijn van ernstige (psychische) mishandeling, kan de kinderrechter de ouders uit hun ouderlijk gezag ontheffen. Dit gezag verschuift dan naar de gezinsvoogd van BJAA, naar een familielid dat zorgt draagt voor het kind of naar pleegouders.
- De laatste maatregel die de kinderrechter op kan leggen is een plaatsing in een instelling voor gesloten jeugdzorg. Dat is een instelling waar de jongere 24/7 moet verblijven, omdat hij een gevaar voor zichzelf of zijn omgeving kan zijn. Dit duidt meestal op ernstige psychische problematiek, al dan niet in combinatie met een licht verstandelijke beperking en een achtergrond van problemen bij de opvoeding.

Wanneer een kind (tijdelijk) uit huis wordt geplaatst komen residentiële voorzieningen of pleegzorg in beeld. Daarnaast is er vanuit de jeugdreclassering een combinatie van intensieve begeleiding en controle voor jongeren die veroordeeld zijn of verdacht worden van een strafbaar feit. Als een leerplichtambtenaar proces verbaal opmaakt bijvoorbeeld wegens schoolverzuim kan jeugdreclassering ook toegepast worden. Het is van belang om correct in te schatten wanneer een jeugdreclasseringmaatregel in samenhang met de gezinssituatie moet worden ingezet. Soms kan een dergelijke maatregel een signaal zijn om drang in te zetten

vanuit het gezinsgericht werken, omdat de achtergrond van het strafbare feit voortkomt uit de problematische gezinssituatie.

Tot slot bestaat er vanuit de psychiatrie een gedwongen opname op basis van het gevaar dat een jongere voor zichzelf of voor zijn omgeving zorgt. De burgemeester beslist in dit geval of een jeugdige gedwongen opgenomen moet worden met een zogenaamde 'in bewaring stelling' (IBS), iets dat in de praktijk door het sociaal team zal worden voorbereid. De burgemeester neemt die beslissing nadat een psychiater die niet bij de behandeling is betrokken een geneeskundige verklaring heeft opgesteld nadat hij de jeugdige heeft onderzocht. Een gedwongen opname is alleen mogelijk wanneer een psychiater vermoedt dat de jeugdige én lijdt aan een psychiatrische stoornis én deze psychiatrische stoornis een onmiddellijk gevaar voor hem zelf of voor iemand anders oplevert. Het gevaar kan alleen door opname in een kinder- en jeugdpsychiatrisch ziekenhuis worden weggenomen of voorkomen. Deze IBS wordt vervolgens getoetst door de officier van justitie, die het geheel vervolgens voorlegt aan de rechter, die uiteindelijk besluit of de opname wordt bewerkstelligd.

Voor de gemeente Uithoorn staat het buiten kijf dat bovenstaande maatregelen, zeker die vanuit het civielrecht en het IBS, zware maatregelen betreffen die niet zomaar gemaakt moeten of kunnen worden. Uitgebreide analyse door het sociaal team zelf en het interne team van BJAA, gekoppeld aan diagnose over de achtergrond van de problematiek van het kind, moet zijn vooraf gegaan voordat een dergelijke maatregel wordt opgelegd. De ambitie van Uithoorn is dat gezinnen en kinderen dusdanig vroeg in beeld zijn, dat bij de gezinnen waar deze problematiek mogelijk zou kunnen spelen, het sociaal team en BJAA altijd éérs hebben kunnen inzetten op drangmaatregelen.

Wanneer de gezinnen in beeld zijn kan er pas worden gehandeld. Wanneer de gezinnen niet in beeld zijn en te laat 'eruit knallen', zijn ernstige maatregelen in het dwangkader soms nog de enige oplossing. Die maatregelen zijn niet alleen ontwrichtend voor het gezin en het kind, maar ook voor de buurt waarin het kind opgroeide en in de laatste plaats ook voor de gemeentelijke financiën. Er zal daarna wel altijd moeten worden geëvalueerd of dit niet hadden kunnen worden voorkomen.

Wij hebben de extreme uitingen van justitiële- en overheidsbemoeienis in het drang- en dwangkader bewust aan het einde van dit koersdocument vermeld, omdat het de doelstelling is dat door het optuigen van de hele doorgaande zorglijn er in de toekomst zo min mogelijk gezinnen en kinderen in deze situatie belanden.

Residentiële vormen van zorg

Wanneer een kind tijdelijk uit huis moet worden geplaatst, hetzij onder dwang van een rechterlijk besluit, dan wel doordat het voor de behandeling van een kind beter is om even uit huis te gaan en het dus vrijwillig gebeurt, moeten er intramurale opvang- en behandelmogelijkheden zijn. In de stadsregio Amsterdam zijn er een aantal grote aanbieders van deze vormen van zorg en behandeling, waaronder Spirit (jeugdzorg), De Bascule (GGZ zorg) en Lijn 5 (LVB zorg).

Deze vormen van zorg zijn zeer kostbaar en worden voor een groot verzorgingsgebied tegelijk geregeld, omdat het financieel en inhoudelijk niet wenselijk is om in elke gemeente een aparte voorziening te bouwen (zie ook het volgende hoofdstuk). Kinderen met een LVB beperking die intramurale behandeling krijgen, kunnen bijvoorbeeld op de locatie van Lijn 5 in Uithoorn terecht. Dit betreft ook kinderen uit de omliggende gemeenten.

Intramurale voorzieningen zoals hierboven genoemd zullen altijd nodig blijven, omdat er nu eenmaal kinderen zijn die een speciale behandeling nodig hebben om hun problemen of stoornis grondig aan te pakken. Voor sommige kinderen geldt dat zij geen andere plek hebben dan zo'n instelling, bijvoorbeeld omdat er geen pleeggezin beschikbaar is voor hen. Spirit heeft voor die kinderen gezinstehuizen opgestart.

De insteek van de gemeente Uithoorn is dat intramurale voorzieningen alleen worden ingezet voor die kinderen die het echt nodig hebben. Het plaatsen van een kind in een vreemde omgeving, soms ver weg van zijn eigen woonomgeving, is niet iets dat het welzijn van kinderen per definitie bevordert. Wanneer er met drang, dagbehandeling en ambulante hulp een passende oplossing kan worden gevonden, moet dat altijd de voorkeur hebben. Voor die kinderen waar deze insteek niet wenselijk of passend is, vindt de gemeente dat het verblijf zo kort mogelijk moet duren. Bij kinderen met een kwetsbare achtergrond waar een pleeggezin geen optie is, zou altijd een gezinstehuis constructie moeten worden gevonden.

Pleegzorg

In de ogen van de gemeente Uithoorn is pleegzorg de beste vorm voor het opvangen van kinderen die een andere plek nodig hebben in hun leven. Pleeggezinnen leveren over het algemeen⁸ de meest natuurlijke setting voor het opgroeien van een kind, ten opzichte van een kunstmatige gecreëerde opvoedomgeving in een 24h-instelling. Ambulante begeleiding van de pleegouders, of behandeling van het kind voor de specifieke problemen in combinatie met pleegzorg is altijd een sterk programma. Evaluaties van kinderen die op latere leeftijd terugkijken op deze moeilijke episode in hun leven, wijzen ook uit dat pleegouders een bijzonder grote (positieve) invloed hebben gehad op de verstoorde ontwikkeling van het kind tot het 18^e levensjaar.

Het grote probleem bij pleegzorg zijn de beschikbare pleeggezinnen en de matching tussen het kind en het pleeggezin. De gemeente Uithoorn wil sterk inzetten op een grotere pool van pleeggezinnen binnen de gemeentegrenzen. Pleegzorg is geen Uithoorns fenomeen, alle omliggende gemeenten zullen hier met elkaar stappen in moeten ondernemen, maar wij kunnen meer doen om de civil society van Uithoorn te activeren op dit gebied.

Een sterke pleegzorgorganisatie is nodig om de komende jaren de werving en matching van pleegouders en pleegkinderen verder gestalte te geven. Deze component heeft dus zeker een regionale insteek.

Daarnaast is het van belang om, al dan niet lokaal of in DUO verband, de begeleiding van pleegouders scherp te organiseren. Pleegouders kunnen het niet alleen, zij hebben begeleiding nodig over hoe om te gaan met hun pleegkind, hoe het netwerk van het kind erbij te betrekken en hoe de omgang met de biologische ouders in stand te houden en op welke manier. Dat laatste is zeker van groot belang wanneer de voogdij van het kind nog bij de ouders ligt. De pleegzorgbegeleider van het gezin zal hier in nauw contact met de voogd van BJAA en/of het sociaal team moeten optrekken. Nazorg en een vinger aan de pols contact met het 'oude' gezin is van groot belang, iets waar het sociaal team met al haar voelsprietten in de Uithoornse samenleving van grote toegevoegde waarde kan zijn.

Gesloten jeugdzorg

In 2012 hadden we in Uithoorn maar liefst 6 kinderen die in de gesloten instelling De Koppeling in Amsterdam Zuid-Oost verbleven. Deze vorm van zorg is een van de meest intensieve en zware vormen, omdat het kind verplicht moet verblijven in deze instelling en verplicht onder behandeling staat van zijn of haar problematiek. De Koppeling is een van de instellingen waar een intensieve samenwerking plaatsvindt tussen de LVG, GGZ en Jeugdzorg sectoren, om gecombineerde problematiek van het kind gecombineerd in te kunnen zetten.

Deze vorm van jeugdzorg wordt zoals eerder beschreven in dit hoofdstuk door de kinderrechter ingezet en de gemeente heeft hier simpelweg aan te voldoen. De gemeente Uithoorn gelooft dat plaatsingen in deze zogenaamde jeugdzorg plus voorziening ook hier soms noodzakelijk zijn. Wat van belang is voor ons is de samenwerking met deze organisaties, specifiek over de terugkeer van deze kinderen in de Uithoornse samenleving. Er valt nog een wereld te winnen in het gezamenlijk opzetten van een 'zachte landing', want na 6 maanden gesloten jeugdzorg is het kind niet in staat om alles zomaar weer even helemaal zelf te kunnen. Nazorg, vinger aan de pols: cruciaal om de plaatsing in een jeugdzorg plus instelling te laten slagen op de lange termijn, zie ook het voorbeeld op de volgende pagina.

Jeugdveiligheid

Jeugdveiligheid is één van de drie speerpunten uit het Integraal Veiligheidsbeleid 2012-2015 van de gemeente Uithoorn. Jeugdveiligheid gaat over de aanpak van jeugdoverlast- en criminaliteit. Het gaat zowel over de aanpak op individueel als op groepsniveau. Het motto hierbij is 'maatwerk, regievoering en borging.' De afstemming wordt bewaakt tussen de aanpak van overlast en het inzetten op individuele problematische jongeren. Zo bestaat de groepsaanpak (aanpak van hinderlijke, overlastgevende of criminele jeugdgroep) uit een individugerichte, domeingerichte en groepsgerichte aanpak. Bij de individuele aanpak van jongeren zijn naast een goede informatiepositie, een effectieve aansluiting op lokale netwerken, zoals het sociaal team, en de aansluiting tussen de lokale en regionale inzet/instrumenten, zoals het Veiligheidshuis en daarin geclusterde netwerken, van groot belang.

Met deze aansluiting wordt de verbinding tussen de ketens 'zorg' en 'veilig' geborgd. Juist op dit grensvlak speelt de afweging in drang- en dwangmaatregelen die in een breder kader kunnen

---

⁸ De gemeente Uithoorn is zich ervan bewust dat er bij pleeggezinnen ook een hoop dingen fout kunnen gaan, gelet op de recente gevallen van kindermisbruik en de publicatie van het Samson-rapport. Wij kiezen er echter voor om deze gevallen te bestrijden en het instituut van pleegzorg op zichzelf sterk overeind te laten. Bestrijding kan door een scherpe intake, juiste matching, continue evaluatie en monitoring en begeleiding van de ouders van de betreffende pleegzorgorganisatie.

worden gezocht, denk aan de koppeling met de inzet van een uitkering en leerplicht. Indien deze lijn moet worden doorgetrokken richting het justitiële kader, kan bij een strafrechtelijke aanleiding gemeentelijke informatie over een jongere en het gezin worden meegenomen bij een integrale afweging wat de meest passende reactie is. Er kan bijvoorbeeld aanleiding zijn om de Raad voor de Kinderbescherming te verzoeken de strafadvisering te verbreden waarbij ook de gezinssituatie wordt meegenomen.

Vanuit de regiefunctie vanuit jeugdveiligheid zal regelmatig worden afgestemd met het onderdeel jeugdreclassering in het BJAA-team, bijvoorbeeld in het kader van de schorsingsgesprekken en de bepaling van bijzondere voorwaarden op en binnen het veiligheidshuis.

Een voorbeeld: gesloten jeugdzorg en het onderwijs

Het betreft hier de samenwerking tussen de gesloten jeugdzorg en het onderwijs. Wanneer een jongere wordt geplaatst in een gesloten jeugdzorginstelling, wordt dit kind voor langdurige tijd uit de samenleving gehaald en intensief behandeld. Bij het afronden van de behandeling en het sluiten van het dossier bij de kinderrechter, zal de jongere de draad in de samenleving weer moeten oppakken. Onderwijs is hier cruciaal in. Er zal contact moeten worden gezocht met de oude school van de jongere, om te zien of hij terug kan naar deze school. Er zijn redenen denkbaar waarom dat wel of niet goed zou zijn, of andere problemen waardoor het lastig is voor de school om de jongere terug te nemen. Contact tussen beide partijen, door bemiddeling van het sociaal team, is in ieder geval van belang om de stap naar de samenleving zacht te laten landen. Die zachte landing kan gepaard gaan met ambulante hulpverlening van ouders, docent of kind zelf, in het leren omgaan met de dagelijkse gang van zaken in de klas en het blijvend hanteren van het kind zijn gedragsbeperkingen.

Het sociaal team en/of BJAA die in principe eerder contact hebben gehad met het gezin en het kind in het voortraject tot plaatsing, nemen ook hier de verantwoordelijkheid bij dit gezin.

5.6 Financiën en organisatie

Kwaliteit van zorg

De gemeente Uithoorn wil voldoen aan alle kwaliteitseisen die de inspectie voor de jeugdzorg en de gezondheidszorg stellen aan de inzet van jeugdhulp. Als eindverantwoordelijke voor de in te zetten ondersteuning, zal de gemeente eisen stellen aan de jeugdhulpaanbieders inzake de verantwoordelijkheidstoedeling (professionalisering van de jeugdhulp). Deze criteria zullen in lijn zijn met de criteria gesteld in de Jeugdwet (paragraaf 5.1) en met het volgende uitgangspunt:

Instellingen dienen te werken met in het Kwaliteitsregister Jeugd of in het BIG-register geregistreerde professionals, tenzij zij aannemelijk kunnen maken dat werktoedeling aan anderen niet leidt tot kwaliteitsverlies dan wel dat het noodzakelijk is anderen dat werk toe te delen (comply or explain)⁹. In de toekomst kiest de gemeente Uithoorn voor scenario 3, waarbij in samenwerking met het jeugddomein invulling zal worden gegeven aan het begrip jeugdhulp en vanuit dat perspectief zal professionalisering en kwaliteitsbevordering verder worden ontwikkeld.

Wat verandert er voor ouders en kinderen?

Rechtspositie

In de oude Jeugdwet werd er een indicatie afgegeven door Bureau Jeugdzorg en/of het CIZ wanneer het ging om de inzet van jeugdzorg, dan wel dat er een recht op zorg via de zorgverzekering kon worden opgeëist. In de nieuwe Jeugdwet zal er vanuit de gemeente een beschikking worden afgegeven op basis van een lokale verordening, waarin staat vermeld hoe de zorg eruit zal gaan zien voor een specifiek gezin.

Verder moet de positie van ouders worden vermeld, wat betekent dat er altijd contact moet worden gelegd met de ouders en kinderen, voordat er wordt besloten tot hulp en ondersteuning. Dit moet worden vastgelegd, zodat hulpverleners nergens kunnen beslissen hulp in te zetten zonder dat ze gevraagd en besproken hebben wat de vraag is. De doelstelling van de transitie jeugdzorg is een vereenvoudigde vorm van ondersteuning, waarin ouders en kinderen daadwerkelijk worden gehoord in hun zorg- en/of ondersteuningsvraag.

Vertrouwenspersoon

Om ouders en kinderen de kans te geven om bij een onafhankelijke partij om advies, hulp of bijstand te vragen, voorziet de wet dat elke gemeente een vertrouwenspersoon via de

⁹ Professionalisering in het nieuwe jeugdstelsel, Andersson Elffers Felix, in opdracht van ministerie van VWS, oktober 2013

instellingen kenbaar maakt waar burgers terecht kunnen. De vertrouwenspersoon zal op dit moment middels een landelijke financiering worden georganiseerd. Het is de taak van de gemeente Uithoorn om duidelijk te communiceren hoe burgers terecht kunnen bij deze vertrouwenspersoon.

Privacy

Een belangrijk onderdeel van de transitie jeugdzorg is de wijze waarop de privacy van onze inwoners wordt geborgd. Bij grote stelselveranderingen als deze, moet ook opnieuw worden herijkt hoe de gemeente omgaat met dit onderwerp. Uithoorn staat een realistisch privacyprotocol voor ogen, zoals dat momenteel ook is vastgelegd in het CJG Convenant. In dat convenant is opgenomen dat aan ouders altijd in een zo vroeg mogelijk stadium zal worden uitgelegd waarom het van belang is dat informatie kan worden gedeeld. Het begrip hiervoor is de eerste stap in het verkrijgen van toestemming om gegevens te delen tussen organisaties en is de meest open vorm om privacy voor alle partijen zo zorgvuldig mogelijk te duiden.

Concrete voorbeelden zijn bijvoorbeeld de gegevensoverdracht van kinderdagverblijven naar het primair onderwijs, wanneer het kind en de ouders reeds een bepaalde vorm van ondersteuning hebben ontvangen op het kinderdagverblijf. Het is voor de basisschoolleerkracht belangrijk om te weten dat het kind mogelijk een bepaalde vorm van begeleiding in de klas nodig heeft.

Privacy is echter ook een belangrijk onderdeel bij gezinnen waar terughoudend of zelfs afwijzend wordt gereageerd op het vrijwillig delen van informatie. Wanneer er zorgen zijn over het kind en de wijze waarop de ouders omgaan met het kind, betreden we juridisch gezien als gemeente een grijs gebied wanneer het gaat over het delen van informatie. De lijn in Uithoorn is dat we zorgvuldig omgaan met deze gevallen en dat we er alles aan moeten doen om de ouders ervan te overtuigen informatie te delen, want wanneer instanties niet van elkaar weten dat ze actief zijn in het gezin kan er ook geen regie worden gevoerd met dat gezin over alle hulp die wordt ingezet.

Wanneer de ernst van de situatie om direct ingrijpen vraagt, omdat bijvoorbeeld de veiligheid van het kind ergens in dit proces in het geding is, dan gaat dit laatste altijd vóór de privacy van het gezin. De gemeente Uithoorn heeft vastgelegd in het CJG Convenant dat in dat geval de gemeente een rechtsgang met vertrouwen tegemoet ziet, omdat er in onze visie niets belangrijker is dan de veiligheid van het kind.

Wat verandert er voor professionals?

De doelstellingen van de transitie jeugdzorg zijn een vermindering van bureaucratie en doorbreken van schotten tussen zorgvormen waar samenwerking noodzakelijk is. De meeste organisaties beseffen dat zij zich niet meer alleen kunnen richten op hun eigen organisatie en het zorgtraject dat daarmee gepaard gaat. Gezinsgericht werken is de kern van de nieuwe werkwijze voor de professionals die in het sociaal team zullen worden ingezet. Het vroegtijdig betrekken van de gezinsleden zelf, het spreken met hen over de vragen die zij hebben en over de zorg die zij wensen in te zetten, is een verandering in werken.

De gemeente Uithoorn vraagt van professionals dat zij zich niet verschuilen achter een protocol, of een financieringstraject, of een aangenomen behandeling en afsluiting van het dossier. Wij vragen professionals om zich verantwoordelijk te voelen voor het welzijn van het gezin. Wij vragen om een betrokkenheid die verder gaat dan een uurtje – factuurtje, ook al is de behandeling nog niet geopend of als deze al is gesloten. Het is aan de gemeente en de instellingen om een organisatie te bedenken die aansluit bij deze wens.

Wat verandert er voor de gemeente?

Rol college en gemeenteraad

Het college van Uithoorn is straks het verantwoordelijke orgaan voor de inzet van jeugdhulp en voor de effectiviteit daarvan. Het college zal daarin worden gecontroleerd door de gemeenteraad op de uitvoering en op de ingezette beleidslijn. De beleidskeuzes worden daarin voorgelegd aan de gemeenteraad. Voor een nadere uitwerking van de verantwoordelijkheden van het college en de raad op basis van de jeugdwet verwijzen wij u naar de bijlage.

Vervolgdocumenten die voor de transitie van belang zijn

Op basis van de beleidslijn die wordt gepresenteerd in dit koersdocument, zal de gemeente uiterlijk eind 2014 voor de jaren 2015 en 2016 een gemeentelijk uitvoeringsplan (GUP) dienen op te stellen. Voor het jaar 2014 heeft de gemeente dit reeds gedaan, omdat het hier ging over een aantal zorgvormen waar wij nu verantwoordelijk voor zijn middels een aantal pilots, zoals bewuster verwijzen naar (voorheen geïndiceerde) ambulante jeugdhulp.

Het GUP moet vanaf 2014 onder andere de verordening bevatten op basis waarvan de jeugdhulp kan worden ingezet, maar ook een weergave van de beoogde resultaten die het college van Uithoorn voorstaat met de inzet van jeugdhulp en hoe dit wordt bekostigd.

Regionale samenwerking

Vanwege het feit dat de transitie jeugdzorg, specifiek de zwaardere tweedelijnszorg, een omvangrijk geheel is zoals blijkt uit dit document, heeft Uithoorn een gerichte samenwerking voor ogen binnen de regio. Voor de verschillende vormen van zorg zijn verschillende groottes qua samenwerkingsverband vereist. De precieze wijze van inkoop wordt op dit moment nog vormgegeven, maar de samenwerkingsvorm (lokaal, DUO+, veiligheidsregio AA of bovenregionaal) staat zo goed als vast.

Zorgsoort	Beschikbaarheid	Inkooporganisatie
Inrichting 1 ^{ste} lijn - Eventuele lokale inzet JB (GGW) - Eventuele eerstelijns psychologische zorg in lokaal team	Lokaal	Lokaal
Ambulante zorg	Lokaal	DUO(+)
Crisis	Regionaal	Veiligheidsregio AA (Amsterdam-Amstelland)
AMHK	Regionaal	Veiligheidsregio AA
Jeugdbescherming en jeugdreclassering	DUO/Regionaal	Veiligheidsregio AA
JZ Pleegzorg	Regionaal	Bovenregionaal
JZ Dagbehandeling	Regionaal	Bovenregionaal
JZ Residentieel	Regionaal	Bovenregionaal
JeugdzorgPlus	Regionaal	Bovenregionaal
AWBZ extramuraal	Regionaal	Bovenregionaal
AWBZ intramuraal	Regionaal	Bovenregionaal
Zvw generalistische zorg	Regionaal	Bovenregionaal
Zvw specialistische zorg	Regionaal	Bovenregionaal
Landelijke specialistische functies	Landelijk	Landelijk

Organisatie van Jeugdbescherming en Jeugdreclassering

Uithoorn werkt op het onderdeel jeugdbescherming en jeugdreclassering nauw samen met de veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland (Amstelveen-Aalsmeer-Ouder Amstel-Diemen-Uithoorn). In deze regio is men tot het principebesluit gekomen om in ieder geval voor de periode 2015-2017 met BJAA zaken te doen over het uitvoeren van de JB, JR en drangmaatregelen in het kader van GGW. Met de WSG is deze afspraak gemaakt voor de periode 2015-2016.¹⁰

Dat betekent dat in de eerste twee jaren (en meest belangrijke fase) van de transitie de gecertificeerde instellingen van JB en JR op dit moment al bekend zijn. BJAA en de WSG zullen in Uithoorn een lokaal team op gaan zetten waar alle casussen in Uithoorn op het vlak van JB en JR zullen worden belegd. De afstemming tussen het sociaal team en dit team van BJAA kan in 2014 al vorm gaan krijgen in op- en afschaling, op basis van de uitgangspunten en doelstellingen die in de voorgaande paragrafen zijn benoemd.

De gemeente vindt het van belang om deze informatie hier te delen, omdat het taken zijn die direct ingrijpen op de zwaarste en meest gevoelige vormen van zorg en de toeleiding daarnaar toe. De continuïteit van zorg is voor alle kinderen en alle vormen van belang, maar specifiek voor deze doelgroep.

¹⁰ De uitzondering hierop is dat de gemeenten Amstelveen-Aalsmeer voor BJAA en WSG een periode van respectievelijk 2015-2016 en alleen 2015 zijn overeengekomen.

Financiën

Op dit moment is het nog niet mogelijk om een definitief uitgebreid overzicht te presenteren hoe het volledige jeugd domein gaat worden gefinancierd. De belangrijkste reden betreft de onduidelijkheid vanuit het Rijk over de budgetten vanaf 2015. In de decembercirculaire 2013 is weliswaar een nieuwe berekening opgenomen, echter in de circulaire wordt nog steeds gesproken over een "tussentijdse raming". Daarnaast is de berekening nog gebaseerd op een historisch model, terwijl vanaf 2016 geleidelijk aan op basis van een objectief verdeelmodel verdeeld gaat worden. De VNG is bij deze nieuwe verdeelsystematiek betrokken. Het streven is om gemeenten over de stand van zaken omtrent het objectieve verdeelmodel in de meicirculaire 2014 te informeren.

Daarnaast kan er een globaal overzicht worden gegeven van de kosten die vallen binnen het jeugd domein, op basis van de huidige cijfers die bekend zijn.

Voor de werkzaamheden als gevolg van het vormgeven van de (wettelijke) taken binnen het Sociaal Domein en de daarmee samenhangende decentralisaties zijn vanuit de (meerjaren)begroting 2013 voor 2014 eenmalig middelen beschikbaar gesteld.

Verwachte uitgaven CJG, preventief jeugd beleid en eerstelijnszorg in 2015

- CJG begroting: circa € 150.000
- School- en jeugdmaatschappelijk werk: circa € 87.000
- Jeugd- en jongerenwerk: circa € 175.000
- Preventief jeugd beleid: circa € 25.000

Extra posten

- Aanvullende kinderopvang voor jeugdzorg cliënten: € 25.000
- Vervoerskosten voor jeugdzorg: nog onbekend

Verwachte uitgaven tweedelijnszorg in 2015, gebaseerd op gebruik 2011/2012

De hieronder staande tabel geeft een eerste indicatie van de te verwachten zorgconsumptie aan tweedelijnszorg in het jaar 2015, inclusief de bezuiniging van circa 5% die wordt gehanteerd in dat jaar. De rijksoverheid hanteert op dit moment een bezuinigingsregime van circa 5% in 2015, 10% in 2016 en 15% in 2017. Deze percentages zijn op dit moment nog niet definitief, omdat op het moment van schrijven de nieuwe jeugdwet en de bijbehorende bedragen nog niet zijn goedgekeurd door het parlement.

			Budget 2015 incl. budgetkorting van 4% door het Rijk (€)
Financieringsstroom	Zorgtype	Zorgproduct	
AWBZ (cijfers 2012)	Extramuraal	Begeleiding groepsverband	€ 304.186
		Begeleiding individueel	€ 75.498
		Behandeling groepsverband	€ 135.194
		Ondersteunende begeleiding dagprogramma	€ -
		Persoonlijke verzorging	€ 11.972
		Verblijf Tijdelijk	€ 13.519
		Vervoer	€ 52.192
	Intramuraal	Langdurige zorg GGZ	€ -
		Langdurige zorg LVG	€ 822.810
		Langdurige zorg VG	€ -
		Langdurige zorg ZG	€ -
	PGB	PGB	€ 994.229
	Overig	Overig	€ 68.568

ZVW (cijfers 2011)	Eerstelijns psychologische zorg	Eerstelijns psychologische zorg	€ -
	Generalistische zorg	Behandeling Kort	€ 89.138
		Diagnostiek Kort	€ 27.427
	Specialistische zorg	Behandeling Lang	€ 534.827
		Behandeling Middel	€ 425.119
		Crisisinterventie	€ 13.714
		Diagnostiek Kort	€ -
		Diagnostiek Middel	€ 41.141
		Verblijf Kort	€ 15.635
		Verblijf Lang	€ 243.415
		Verblijf Middel	€ -
	Overig	Overig	€ 102.851
Jeugdzorg plus (cijfers 2012)			
	Jeugdzorg plus	€ 774.813	
	Overig	€ -	

Provinciale Jeugdzorg (cijfers 2012)		BJAA GGW drang	€ 335.981
		BJAA overige toegangstaken	€ -
		Jeugdbescherming/jeugdreclassering	€ 342.838
		Meldpunt kindermishandeling	€ 61.292
		JZ Ambulant	€ 408.614
		JZ Crisis	€ 81.723
		JZ Dagbehandeling	€ 205.703
		JZ Pleegzorg	€ 287.984
		JZ Residentieel	€ 274.270
		JZ Landelijk werkend (WSG/Hoenderloo)	€ -
		JZ Landelijk werkend Pleegzorg	€ -
		Overig	€ 102.851
Totaal			€ 6.847.501

In de begroting is op dit moment circa € 2,7 miljoen opgenomen aan bestaande middelen en taken met betrekking tot Jeugd, inclusief de uitvoeringskosten (uren). In onderstaande tabel staat het totaal aan middelen die we vanuit het Rijk daarnaast nog gaan ontvangen (gebaseerd op de decembercirculaire 2013 en op basis van historisch verdeelmodel).

Onderdeel	Nieuwe middelen				Taakstelling bezuiniging vanuit Rijk				Totaal beschikbaar obv huidige informatie			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Jeugd Totaal	6.117	6.117	6.117	6.117	-201	-502	-753	-753	5.916	5.615	5.363	5.363
Meicirculaire 2013	4.868	4.868	4.868	4.868	-168	-421	-632	-632	4.700	4.447	4.236	4.236
Extra vanuit nieuwe berekening Decembercirculaire 2013	1.249	1.249	1.249	1.249	-32	-81	-122	-122	1.216	1.168	1.127	1.127

Voor de nieuwe taken komt er in 2015 voor € 0,9 mln. minder aan middelen over van het Rijk dan de huidige inschatting aan kosten (5,9 mln. -/- 6,8 mln.) Dit tekort loopt op tot circa € 1,5 mln. in 2018. Bij het vormgeven van de nieuwe taken zal indringend gekeken moeten worden hoe vanuit een slimme combinatie van bestaande budgetten met hetzelfde maatschappelijk effect een efficiencyvoordeel gehaald kan worden en hoe er dwarsverbanden tussen de verschillende beleidsdomeinen gemaakt kan worden.

Daarnaast is er een risico dat de bedragen welke in de decembercirculaire staan genoemd tussentijds door het Rijk nog worden aangepast. Relatief kleine aanpassingen op macro niveau kunnen op lokaal niveau grote consequenties hebben. Ter vergelijking, de aanpassing van de decembercirculaire 2013 ten opzichte van de meicirculaire 2013 voor Jeugd bedroeg voor de gemeente Uithoorn circa € 1,25 mln. (stijging van 25,6%), terwijl op macroniveau de toename "slechts" 5,5% bedroeg.

De inkomsten en de bijbehorende risico's

Voor het eerste meetmodel wordt het historisch gebruik gemeten van een bepaald kalenderjaar en daar ontstaat mogelijk een probleem. Het is namelijk een lastig meetinstrument, want voor een kleine gemeente is de kans dat het zorggebruik fluctueert tussen de jaren door bijzonder groot. Een voorbeeld is de functie van residentiële zorg, waar een kostenpost van circa 275.000 euro is opgenomen.

Ter vergelijking: in het jaar 2011 bedroeg deze kostenpost ruim 600.000 euro: een daling van 325.000 in één jaar tijd. Bij een stijging van deze percentages in 2015, terwijl het budget in 2015 zal worden gebaseerd op 2012 (met de lagere zorgconsumptie), zijn de financiële gevolgen aanzienlijk. De gemeente Uithoorn zal vanwege dit risico en totdat de objectieve verdeelsleutel is vastgesteld, moeten werken met algemene financiële buffers op de begroting buiten het jeugdbudget om.

Om deze risico's beheersbaar te houden zal er binnen de regio Amsterdam-Amstelland, maar in ieder geval binnen de DUO(+) gemeenten, worden gezocht naar een construct waarbij tegenvallers kunnen worden gedeeld door een vorm van risicoafdekking.

6. De Participatiewet

6.1 Visie, ambitie en doelstellingen

Ons huidige stelsel van voorzieningen is te complex, heeft onbedoelde bijeffecten en past niet bij de huidige arbeidsmarkt. Bij ongewijzigd beleid stijgen de kosten van deze voorzieningen en dreigt het maatschappelijk en politiek draagvlak voor het stelsel te verdwijnen.

In de afgelopen periode zijn al belangrijke verbeteringen in het sociale stelsel aangebracht. En toch is het bestaande stelsel nog steeds te weinig activerend. Het zorgt ervoor dat een grote groep mensen die al dan niet met begeleiding wel kan werken in een reguliere baan, niet aan de slag komt of uitsluitend in een beschutte werkomgeving actief is. De eigen kracht en de mogelijkheden van mensen worden zo onvoldoende benut, waardoor een te grote groep mensen onnodig niet werkt of niet in een reguliere baan werkt. Dit is niet alleen sociaal ongewenst, maar ook economisch en financieel onhoudbaar.

De verandering in de Participatiewet gaat gepaard met een forse bezuiniging. Deze bedraagt landelijk 1,8 miljard. Dit betekent dat met minder geld een grotere en moeilijkere doelgroep geholpen moet worden. In dit koersdocument beperken wij ons tot de invoering van de nieuwe Participatiewet. Dit betekent dat niet specifiek ingezoomd wordt op o.a. armoedebeleid en schuldhulpverlening. Hiertoe zijn andere beleidsnotities opgesteld.

Samenvoeging

De Participatiewet leidt tot een samenvoeging van de Wet werk en Bijstand (WWB), de Wet Sociale voorzieningen (Wsw) en - een deel van- de huidige wet en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong). De doelgroepen WWB en Wsw zijn al bekend bij de gemeente. Wel gaat er in de Wsw een wijziging plaatsvinden. De doelgroep voormalig Wajong is een nieuwe doelgroep waar de gemeente mee te maken krijgt.

Op dit moment van schrijven ligt er nog steeds geen officieel wetsvoorstel. Wel zijn de contouren van de Participatiewet naar de Tweede Kamer gestuurd¹¹ en is er een concept wetsvoorstel in roulatie waarin de 'Invoeringswet Wet werken naar Vermogen' inmiddels is vervangen door de 'Invoeringswet Participatiewet'¹². Dit concept wetsvoorstel biedt voornamelijk voldoende houvast voor het invullen van het koersbesluit.

Wat verandert er?

Hieronder staan maatregelen waarvan het de bedoeling was/is dat zij per 1 juli 2014 ingaan. Door de toenemende werkloosheid zijn gemeenten druk met het behandelen van nieuwe aanvragen om bijstand en mensen op een lastige arbeidsmarkt naar werk te begeleiden. Tweemaal nieuwe wetgeving invoeren (en communiceren) geeft een extra belasting (verordeningen/beleidsregels aanpassen, voorlichting aan de burger, ICT aanpassingen). Divosa heeft het kabinet en de tweede kamer gevraagd om de Maatregelen WWB en de participatiewet gelijktijdig in te voeren op 1 januari 2015. De doelgroep WWB gaat over in de Participatiewet.

Bij de Maatregelen WWB gaat het om de volgende maatregelen:

- **De huishouduitkeringstoets (oftewel kostendelersnorm).**
Deze toets voorkomt dat binnen een huishouden sprake kan zijn van een stapeling van uitkeringen.
- **Invoeren Wetsvoorstel Maatregelen WWB**
Om het activerende karakter van de bijstand te vergroten, geldt de arbeids- en re-integratieplicht. Er mogen geen categoriale ontheffingen gegeven worden.
Als iemand niet voldoet aan de sollicitatieplicht wordt de uitkeringsontvanger drie maanden uitgesloten van het recht op bijstand.
- **Tegenprestatie**
Iedereen die een uitkering ontvangt wordt verplicht een tegenprestatie te verrichten. Ook de gemeente Uithoorn wil maatschappelijke participatie bevorderen en heeft ook geen bezwaar tegen de invoering van een tegenprestatie. Maar niet iedere bijstandsgerechtigde zal een tegenprestatie kunnen leveren. Bovendien zal het opnemen van een verplichting betekenen dat met alle cliënten afspraken moeten worden gemaakt met dito controle en handhaving. Bij de invoering van de Participatiewet krijgen gemeenten meer werk, maar minder middelen. De tegenprestatie kost veel ambtelijke capaciteit die niet kan worden ingezet op begeleiding naar werk. Een zorgvuldige invulling van de tegenprestatie is daarom noodzakelijk. In 2014 wordt op de tegenprestatie teruggekomen.
- **Wijzigingen in de doelgroep Wajong**
De huidige Wajong regeling stimuleert onvoldoende dat deze doelgroep gaat werken bij reguliere werkgevers. Eind 2012 waren er landelijk 277.000 Wajongers. Bij ongewijzigd beleid wordt de instroom 16.000 per jaar. Met de invoering van de Participatiewet wordt de toegang tot de Wajong beperkt tot personen die volledig arbeidsongeschikt zijn. De (rijks)prognose is dat na invoering van de participatiewet nog slechts 6.000 (volledig arbeidsongeschikte) Wajongers zullen instromen in de Wajong. Personen die nu een Wajong uitkering hebben, worden door het UWV herkeurd en gecontroleerd op arbeidsvermogen. Indien de Wajongers arbeidsvermogen hebben, stromen zij na een periode van 6 maanden (overgangperiode) door naar de Participatiewet. Personen stromen gefaseerd over in de periode van 1 juli 2015 tot 1 juli 2018.

¹¹ Contouren Participatiewet, brief staatssecretaris aan de Tweede Kamer, 21 december 2013

¹² Vierde nota van Wijziging: Invoeringswet Participatiewet.

- **Wijzigingen in de Wsw**

De huidige Wsw biedt landelijk werk aan meer dan 100.000 personen met een arbeidsbeperking. De huidige Wsw regeling stimuleert onvoldoende dat deze groep gaat werken bij reguliere werkgevers. Daarbij vindt het Rijk de kosten van deze regeling te hoog. Er gaat teveel geld naar een te kleine groep, met als gevolg dat andere personen (met en zonder arbeidsbeperking) aan de kant blijven staan.

De Wsw wordt vanaf 2015 afgebouwd. Er komen dan geen nieuwe mensen meer in de sociale werkvoorziening. Mensen met een arbeidsbeperking vallen vanaf deze datum onder de Participatiewet. Personen die op 31 december 2014 werkzaam zijn in een Wsw dienstbetrekking behouden hun huidige rechten en plichten (sterfhuisconstructie). Personen die op de wachtlijst Wsw staan, zij hebben wel een Wsw indicatie maar nog geen Wsw dienstverband, vallen vanaf 1 januari 2015 direct onder de Participatiewet (op dit moment staan in Uithoorn 10 personen op de wachtlijst).

Bovendien worden de beschikbare budgetten voor de WSW afgebouwd. De Rijksbijdrage per plek van het zittende bestand neemt met € 500 per jaar af van ongeveer € 25.900 in 2014 naar ongeveer € 22.700 structureel in 2020. Een aandachtspunt is dat tekorten van de Wsw ten laste komen van het Participatiebudget. Dit is het budget dat beschikbaar is voor de doelgroep.

Conclusie: de gemeente moet met minder geld meer mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk helpen.

Visie op Participatie

De burgers van Uithoorn zijn zelf verantwoordelijk om al datgene te doen wat nodig en mogelijk is om in hun eigen bestaan te voorzien. Zij worden geacht zelfstandig in het bestaan te kunnen voorzien door middel van arbeid. Als dit niet mogelijk is en geen andere voorzieningen beschikbaar zijn, kunnen zij een beroep doen op de gemeentelijke organisatie om hen te helpen bij het zoeken naar werk. En zolang nog geen zelfstandig bestaan mogelijk is, met (tijdelijke) ondersteuning op het gebied van inkomen en maatschappelijke participatie

Deze visie is nader uitgewerkt in de volgende beleidsuitgangspunten:

- De ondersteuning die Uithoorn biedt aan hun cliënten is allereerst gericht op het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Pas als gebleken is dat een cliënt niet zelfstandig aan het werk kan, biedt de gemeente ondersteuning gericht op re-integratie en participatie en het zo nodig wegnemen van drempels die dit in de weg staan.
- Maatwerk staat voorop en gaat uit van dat wat de cliënt wel kan en niet van zijn of haar beperkingen of onmogelijkheden.
- Het primaire doel is duurzame uitstroom naar een reguliere werkgever bij voorkeur voordat de aanvraag om bijstand wordt ingenomen.
- Daar waar een uitkering of een financiële bijdrage toch noodzakelijk is, is het beleid gericht op een rechtmatige, tijdige en efficiënte verstrekking van de juiste voorziening.
- Als regulier werk op korte termijn niet tot de mogelijkheden behoort, wordt beoordeeld of vrijwilligerswerk en/of een tegenprestatie mogelijk is (waar mogelijk in een verdienmodel).
- De doelgroepen worden tijdig geïnformeerd over hun rechten en plichten. Het niet nemen van eigen verantwoordelijkheid leidt tot een (tijdelijke) verlaging van de uitkering.

Onze ambitie

Gemeente Uithoorn heeft de ambitie om iedereen in staat te stellen als volwaardig burger mee te doen en bij te dragen aan de samenleving. Voor de meeste mensen is meedoen vanzelfsprekend; zij hebben een baan, kunnen voorzien in hun eigen levensonderhoud en zijn ook op andere manieren maatschappelijk actief. Voor andere mensen is volwaardig meedoen een grotere opgave. Ook aan deze mensen moet perspectief geboden worden op volwaardig burgerschap. Hierbij wordt uitgegaan van de eigen kracht van mensen en er wordt alleen ondersteuning geboden waar dit nodig is.

Het wetsvoorstel voor de Participatiewet is op deze belangrijke uitgangspunten gebaseerd. De regering streeft ernaar om te komen tot een arbeidsmarkt die plaats biedt voor jongeren en ouderen en voor mensen met en zonder beperking. Participatie, bij voorkeur via werk, zorgt voor sociale, economische en financiële zelfstandigheid, draagt bij aan het gevoel van eigenwaarde en versterkt het eigen netwerk (dus ook de eigen kracht).

Werkgeversbenadering

Voor het succes van de Participatiewet zijn banen voor mensen met een arbeidsbeperking essentieel. In het sociaal akkoord is afgesproken dat olopend tot 2026 werkgevers zich garant stellen voor 100.000 extra banen voor de doelgroep arbeidsgehandicapten. De overheid staat olopend tot 2024 garant voor 25.000 banen. Als deze aantallen niet worden behaald, gaat het Rijk een quotumregeling instellen.

Landelijke toename gemeentelijke doelgroep Participatiewet

Onderstaand tabel (tabel 1) laat zien dat de groep die een beroep kan doen op de 'nieuwe' Participatiewet vanaf 2015 tot en met 2018 landelijk met circa 30 duizend personen per jaar zal toenemen. Ongeveer twee derde van deze toename komt uit de huidige Wajongregeling. Het overige deel betreft personen die vanaf 1 januari 2015 niet meer in de Wajong en de Wsw kunnen instromen.

Tabel 1

Jaar	2015	2016	2017	2018
totaal toename gemeentelijke doelgroep (cumulatief)	7000	35000	66000	94.000

Wat pakken we regionaal aan?

Het motto van de gemeente Uithoorn is 'lokaal wat lokaal kan en regionaal wat regionaal moet'.

Ter voorbereiding op de Participatiewet wordt regionaal samengewerkt op drie onderdelen:

- 1. Wsw: deze wet wordt momenteel uitgevoerd door de GR AM Groep**
De gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Haarlemmermeer, Ouder- Amstel en Uithoorn nemen deel aan een Gemeenschappelijke Regeling voor de uitvoering van de Wsw. De betrokken gemeenten hebben de uitvoering van de Wsw overgedragen aan het Werkvoorzieningschap Amstelland en de Meerlanden (AM Groep) te Hoofddorp.
- 2. Werkgeversbenadering: het WSP Groot Amsterdam en Satelliet Amstel-Venen**
Sinds november 2010 werken het UWV Werkbedrijf, de AM Groep en de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, De Ronde Venen en Uithoorn samen in het Werkgeversservicepunt (WSP) Amstel-Venen. Het WSP Amstel-Venen is opgericht om werkgevers in de regio te enthousiasmeren om mensen met een uitkering in dienst te nemen. Sinds november 2011 is het WSP Amstel-Venen als 'satelliet' aangesloten bij het WSP Groot – Amsterdam, waarbij samengewerkt wordt met de twee andere satellieten Haarlemmermeer en Amsterdam. Aanleiding tot deze samenwerking is de wens van het Rijk om te komen tot 35 regionale werkgeversservicepunten. In de wet SUWI staat vermeld dat UWV en gemeenten er voor moeten zorgen dat er in iedere regio één aanspreekpunt is waar werkgevers terecht kunnen voor informatie en advies.
- 3. Werkbedrijf Groot - Amsterdam (dit laatste is nog in ontwikkeling)**
In het sociaal akkoord is afgesproken dat er 35 regionale Werkbedrijven komen. Deze werkbedrijven vormen de schakel tussen de werkgevers en de mensen met een arbeidsbeperking die aan de slag moeten worden geholpen. Bij een Werkbedrijf is geen sprake van een bedrijf met muren er omheen. Het gaat hierom een regionale overlegstructuur (tafel) die het matchen gemakkelijk maakt en waarin efficiency het uitgangspunt is. Het streven daarbij is om zoveel mogelijk aan te sluiten op de al bestaande 35 arbeidsmarktregio's.

6.2 Versterken van de civil society

Het belang van burgermaatschappij

De meeste inwoners weten zichzelf te redden en hebben de gemeente helemaal niet nodig. Het overgrote deel van de gemeente Uithoorn is zelfredzaam, zelfstandig en heeft een eigen inkomen. Het zorgdragen voor elkaar is binnen de Participatiewet minder aanwezig, omdat het hier gaat om een situatie waar al toegang wordt gevraagd tot een uitkering. Natuurlijk kan een sociaal netwerk wel helpen bij het vinden van een (betaalde) baan of andere vorm van participatie of het bieden van ondersteuning bij bijvoorbeeld solliciteren.

Doelen

Wat willen we bereiken?

De gemeente heeft als doel dat het overgrote deel van haar inwoners (zo'n 80%) zichzelf redt en financieel onafhankelijk is. Inwoners participeren actief in de samenleving door het hebben van betaald werk en/of het zelfstandig zoeken naar werk, door actief te zijn als vrijwilliger als opstapje naar werk en door een gezond financieel beheer. De inzet vanuit de gemeente is beperkt

Acties

Wat gaan we (anders) doen?

- De zelfredzaamheid en het zelfinitiatief van burgers bij het vinden van werk wordt versterkt door hen te wijzen op het eigen netwerk die hen helpt bij het solliciteren en hen te wijzen op websites als werk.nl. en de digitale kaart met vacatures van het UWV. Hetzelfde geldt voor mensen die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn.
- Vrijwilligers- en buurtsteunpunten die gericht zijn op het weer aan het werk helpen van mensen worden gestimuleerd en zo nodig gefaciliteerd, zoals het geven van sollicitatietrainingen. Jaarlijks wordt bepaald welke gerichte activiteiten worden ingezet om de brede basis zo groot mogelijk te laten zijn.
- Niet uitkeringsgerechtigden en (Nuggers¹³) die onder de re-integratieverantwoordelijkheid van de gemeente vallen worden in hun eigen kracht gezet door middel van voorlichting en digitale beschikbaarheid van informatie. Zonodig wordt gedurende korte tijd ondersteuning geboden.
- Burger- en vrijwilligersinitiatieven die gericht zijn op het voorkomen van armoede en schulden worden versterkt, bijvoorbeeld de Humanitas Thuisadministratie voor het beheren van het huishoudboekje en Stichting Jeugdfonds Uithoorn-de Kwakel. De gemeente heeft hierin een preventieve en faciliterende rol en geeft zo nodig, informatie en voorlichting over deze initiatieven.
- Binnen de pilot vrijwillige inzet (zie koersbeschrijving Wmo) wordt aandacht gegeven aan het stimuleren vrijwilligerswerk ten behoeve van de doelgroep en specifieke organisaties (bijvoorbeeld mantelzorgsteunpunt), door middel van diverse inzet media of bestaande kanalen.
- Digitale informatie wordt ingezet ter bevordering van de zelfredzaamheid.

---

¹³ Nuggers zijn niet uitkeringsgerechtigden die ingeschreven staan als werkzoekende bij het UWV, maar die geen uitkering van het UWV of van een andere instantie. De gemeente heeft de re-integratieplicht voor deze groep evenals de personen die een uitkering op grond van de Algemene nabestaandenwet hebben. Tot nu toe melden zich geen 10 personen per jaar voor re-integratie. Daarom wordt hier verder niet op ingegaan.

6.3 Versterken signaleren en doorverwijzen

Het belang van signalering en doorverwijzing

Met signalering willen we bereiken dat inwoners met potentiële werk- en inkomensvragen of problematiek vroegtijdig in beeld zijn. De gemeente Uithoorn wil in een vroeg stadium zicht krijgen op wat er op de gemeente af kan komen. Immers het voorkomen van een uitkering is de beste manier om aan de efficiency en bezuinigingsmaatregelen te voldoen die door het Rijk worden opgelegd aan gemeenten. Om meer grip te krijgen op eventuele instroom in de uitkering is het van belang dat het netwerk met sociale partners wordt versterkt en goede afspraken worden gemaakt over het tijdig signaleren van knelpunten die kunnen leiden tot het aanvragen van een uitkering.

Doelen

Wat willen we bereiken?

De (vroeg)signaleringsfunctie versterken door afspraken te maken met belanghebbende instanties en partners. Doel hiervan is dat tijdig re-integratieactiviteiten worden ingezet om te voorkomen dat een uitkering wordt aangevraagd

Acties

Wat gaan we (anders) doen?

De gemeente Uithoorn wil:

- Direct zicht krijgen op Wajongers waarvan vastgesteld is dat zij over arbeidsvermogen beschikken (en na een wachtperiode van zes maanden doorstromen van het UWV naar de gemeente).
- Drie maanden voor einde uitkeringsduur WW van het UWV melding krijgen van WW'ers die mogelijk doorstromen naar de Participatiewet.
- Signalen krijgen over jongeren die uitvallen op school en mogelijk aangewezen raken op een uitkering.
- Onderzoek doen naar een mogelijke signalerende rol voor het RMC voor jongeren tussen 23 en 27 jaar (huidige doelgroep beperkt zich tot 23 jaar).
- Dat Sociale partners in de regio op de hoogte zijn van de voorzieningen die de gemeente kan bieden aan bewoners die niet kunnen meedoen in de samenleving.

Instroom in de uitkering komt ook doordat personen vanuit een andere gemeente naar de gemeente Uithoorn verhuizen. De uitkering wordt dan als het ware van een andere gemeente overgenomen. Het gaat hier vaak om een moeilijke doelgroep met meervoudige problematiek. Signalering hierop is lastig.

6.4 Versterken van preventie

Het belang van preventie

Preventie ligt in het verlengde van de signaleringsfunctie. Het doel is het voorkomen van een uitkering. Op het terrein van werk en inkomen zetten we al sterk in op het voorkomen van een uitkeringsaanvraag door het actief aanbieden van werk, een actieve werkgeversbenadering en door een streng poortwachterbeleid. Daarnaast geldt het belang van een goede werkgeversbenadering en de voorbeeldfunctie van de gemeente als werkgever.

Doelen

Wat willen we bereiken?

De poortwachtersfunctie bij de gemeente wordt (nog) meer verstevigd en het percentage meldingen dat niet leidt tot een uitkering bedraagt tenminste 35%¹⁴. Bij Wajongers die gedeeltelijk arbeidsgeschikt zijn en doorstromen naar de gemeente, hanteren we een doelstelling van 25% dat wordt bemiddeld naar werk

Acties

Wat gaan we (anders) doen?

- Wajongers tijdens overgangperiode bemiddelen naar regulier werk, zodat een uitkering van de gemeente niet noodzakelijk is. Doelstelling is dat 25% binnen de wachtperiode wordt bemiddeld naar werk.
- Jongeren motiveren alsnog een startkwalificatie te halen of verder te studeren. Als dat niet tot de mogelijkheden behoort, zo snel mogelijk toeleiden naar betaald werk.
- WW'ers die mogelijk doorstromen naar de Participatiewet aan het einde van hun WW periode bemiddelen naar werk, zodat een uiteindelijk verstrekking van een uitkering door de gemeente niet noodzakelijk is.
- Aan het UWV wordt voorgesteld om iemand te detacheren naar de gemeente voor ondersteuning bij de zoektocht naar werk, met als doel het voorkomen van een uitkeringsaanvraag bij de gemeente. Daarnaast biedt dit een gezamenlijke inzet richting werk. Dit kan onder andere door een gecombineerde inzet van instrumenten van UWV en gemeenten. Voorbeelden zijn de werkgeversbenadering, work fast en sollicitatietrainingen. Ook andere problemen, zoals inkomensterugval, kunnen tijdig gesignaleerd worden.

De vraaggerichte en aanbodgerichte werkgeversbenadering wordt verder doorontwikkeld, waaronder het creëren van banen voor de doelgroep die valt onder de Participatiewet

- Doordat meer mensen met een arbeidshandicap aan het werk geholpen moeten worden, maakt het WSP Amstel-Venen (in samenspraak met Groot - Amsterdam) afspraken met werkgevers over het afgeven van baangaranties van deze groep (in het kader van het sociaal akkoord). De klantmanagers worden betrokken in dit proces.
- Ook lokaal worden de banden met de werkgevers verstevigd.
- Ontzorgen van werkgevers en bieden van voorzieningen om risico's en vooroordelen weg te nemen. Onder deze voorzieningen vallen de no-risk polis, proefplaatsingen en nazorg.
- De samenwerking met ondernemingsverenigingen wordt versterkt door hen gericht te benaderen en de sociale betrokkenheid, d.m.v. maatschappelijk ondernemen, te stimuleren.
- Contacten binnen de gemeente (economische zaken, inkoop, facilitair) worden met elkaar in verbinding gebracht met als doel de lokale werkgeversbenadering te verstevigen.
- Aan de hand van marktanalyses worden jaarlijks de preventie-activiteiten en projecten open/of bijgesteld.

¹⁴ Het huidige resultaat binnen de Wwb is 40%. Maar omdat de doelgroep binnen de Participatiewet moeilijker wordt, is de ambitie naar beneden bijgesteld.

De gemeente Uithoorn houdt zich als werkgever aan de verplichtingen uit het Sociaal Akkoord wat betreft het aannemen van mensen uit de gemeentelijke doelgroep met een arbeidshandicap

- Interne vacatures worden ook opengesteld voor mensen met een arbeidshandicap.
- Bij inkoop en aanbestedingsprocedures worden afspraken gemaakt over het betrekken van de doelgroep bij de uitvoering van de werkzaamheden.
- Social return wordt verder uitgewerkt en ingebed in de organisatie. We werken hierin samen met de regio Groot Amsterdam.

6.5 Zorg en ondersteuning

Zorg en ondersteuning

In dit koersdocument over de Participatiewet benoemen we specifiek zorg en ondersteuning. Bij zorg gaat het om het wegnemen van belemmeringen bij personen uit de doelgroep zodat zij (op termijn) betaald werk kunnen aanvaarden. Bij ondersteuning hebben wij het over middelen die worden ingezet om hen weer aan het werk te helpen. Jaarlijks zal in beleidsplannen en beleidsverslagen inzicht worden geboden in de voorgang en zullen de effecten en resultaten worden gemonitord/geëvalueerd voor een gerichte inzet van middelen en capaciteit. Werkwijzen kunnen vanuit die analyse worden aangepast.

Het belang van zorg

Zorg is het wegnemen van belemmeringen die het aanvaarden van betaald werk en of (arbeids)participatie in de weg staan. Een voorbeeld van een belemmering is het hebben van schulden. Dat kan leiden tot isolement en kan de bemiddeling naar werk in de weg staan door bijvoorbeeld psychische spanningen. Andere voorbeelden zijn verslavingsproblematiek, psychosociale problematiek en/of andere in de persoon gelegen factoren. Het zoeken van aansluiting en kortere verbindingen met bestaande organisaties zoals de GGZ, schuldhulpverlening en het algemeen maatschappelijk werk is daarbij van belang. In het huidige WWB bestand worden veel mensen door het GGZ begeleid.

Toeleden naar participatie

Doelen

Wat willen we bereiken?

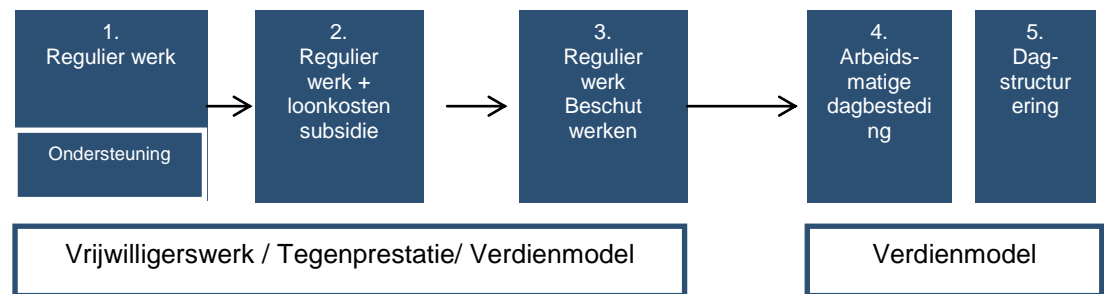
Uitkeringsgerechtigden

Zoveel mogelijk uitkeringsgerechtigden in staat stellen als volwaardig burger mee te doen en bij te dragen aan de samenleving door het verrichten van betaald (gesubsidieerd) werk en/of het verrichten van vrijwilligerswerk. Daarbij wordt de participatiegraad van de uitkeringsgerechtigden die geen mogelijkheden hebben op betaald werk verhoogd naar tenminste 40%. Onder participatie wordt hier verstaan: dagbesteding, vrijwilligerswerk en/of tegenprestatie

We willen bereiken dat 35% van de meldingen niet leidt tot een uitkeringsaanvraag. Door handhaving of omdat we bij de melding direct werk aanbieden. Als alsnog een aanvraag volgt dan volgen we de weg die hieronder wordt beschreven.

Het belang van ondersteuning

Zoals eerder opgemerkt: mensen worden aan de poort bemiddeld naar werk met als doel het voorkomen van een uitkering. Zoals in de bijlage 3 Analyse doelgroepen staat aangegeven wordt op dit moment 40% afgevangen. Bij de verdere invulling van dit onderdeel gaan wij er van uit dat een aanvraag om bijstand is ontvangen. In de uitvoering wordt altijd uitgegaan van mogelijkheden en niet van belemmeringen. Als een aanvraag om een uitkering is ontvangen, geldt onderstaand doorstroomschema. Het doorloopschema is richtingbepalend voor het uitvoeren van de Participatiewet. Bij punten 1 tot en met 3 gaat het om personen met arbeidsvermogen. Bij punt 4 en 5 gaat het om personen zonder arbeidsvermogen.

Gelet op het belang van dit onderdeel wordt eerst een nadere uitleg gegeven over bovenstaand doorstroomschema:

1. Regulier werk en ondersteuning

Mocht een cliënt niet aan de poort naar regulier werk begeleid kunnen worden, dan wordt gekozen voor een vorm van ondersteuning. Het kan hier om lichtere en zwaardere vormen van ondersteuning gaan, waaronder sociale activering en/of een zorgtraject. Het gaat hier om maatwerk.

Nieuw is dat meer wordt gekeken naar de inzet van het eigen netwerk (hoe kan het netwerk van de klant worden ingezet om een passende baan te vinden, bijvoorbeeld connecties met werkgevers of ondersteuning bij solliciteren).

Een goede werkgeversbenadering en werkgeversdienstverlening zijn belangrijk. Immers het kunnen aanbieden van betaald werk voorkomt het aanvragen van een uitkering en draagt zorg voor een snelle uitstroom naar werk. Bij het onderdeel versterken preventie is daarop al ingegaan.

2. Regulier werk met loonkostensubsidie

Als regulier werk (zonder loonkostensubsidie) niet tot de mogelijkheden behoort, wordt gekeken of regulier werk (of beschermt) werk met inzet van een loonkostensubsidie tot de mogelijkheden behoort.

Met de invoering van de Participatiewet komt het instrument loonkostensubsidie (LKS) beschikbaar. De LKS kunnen gemeenten inzetten voor personen met een arbeidsbeperking die bij een werkgever een dienstverband gaan krijgen. De loonwaarde van de werknemer wordt vastgesteld. Van de werkgever ontvangt de werknemer een loon conform de voor de bedrijfstak geldende cao. De werkgever ontvangt LKS voor het verschil tussen de loonwaarde en het Wettelijk minimumloon (Wml). Als het Cao-loon hoger is dan het Wml, dan komen deze kosten voor de werkgever. Jaarlijks wordt het arbeidsvermogen herbeoordeeld. In een optimale situatie kan het arbeidsvermogen toenemen en daarmee de LKS verlaagd worden. Maar voor een deel zal dit ook onmogelijk zijn.

3. Regulier werk: beschut werken

Het tweede instrument is beschut werken. Dit instrument kan samen met LKS worden ingezet. Bij beschut werken gaat het eveneens om een dienstverband bij een reguliere werkgever. Voor alle duidelijkheid wordt opgemerkt dat het beschut werken een andere betekenis heeft dan het beschut werken binnen de Wsw. Het gaat hier om zwaardere arbeidsbelemmeringen en een aanpassing van de werkplek. Hier vindt de herbeoordeling naar arbeidsvermogen één keer per drie jaar plaats.

Vrijwilligerswerk / verdienmodel / tegenprestatie

Vaststaat dat voor meer dan 50% van het uitkeringsbestand er bijna geen mogelijkheden zijn op de huidige arbeidsmarkt door in de persoon gelegen factoren. Het kan ook zijn dat de leeftijd een belemmerende rol speelt bij het verkrijgen van werk.

Voor zowel de groepen onder 1, 2 en 3 geldt dat wanneer regulier werk (op korte termijn) nog niet tot de mogelijkheden behoort en wordt gekeken of vrijwilligerswerk en/of een tegenprestatie mogelijk is (als voortraject richting betaald werk). Onderzocht gaat worden of voor deze groep een verdienmodel mogelijk is (waardoor er minder uitkering versterkt hoeft te worden). Met een verdienmodel wordt bijvoorbeeld bedoeld dat de uitkering die een persoon ontvangt middels een tegenprestatie gedeeltelijk wordt terugverdiend.

4. Arbeidsmatige dagbesteding

Als er geen arbeidsvermogen aanwezig is, geldt de arbeidsmatige dagbesteding. Ook hier gaat, gezamenlijk met de Wmo, onderzocht worden of er een verdienmodel mogelijk is.

Aan het geschetste doorstroomschema (inclusief toelichting) kunnen een aantal doelstellingen worden gekoppeld.

Acties

Wat gaan we (anders) doen?

De (flexibele) inzet vanuit de gemeente is gericht op het:

- Inzetten van het eigen netwerk van de klant bij het vinden van een passende baan.
- Voor kwetsbare burgers waarvan duidelijk is gebleken dat zij niet zelfstandig in hun bestaan kunnen voorzien wordt ondersteuning aangeboden. Deze ondersteuning is gericht op activering, re-integratie, educatie, zorg en handhaving en zo nodig het wegnemen van drempels die dit in de weg staan. Daarbij wordt slim, efficiënt en effectief gebruik gemaakt van de mogelijkheden om mensen hoger in het doorstroomschema te krijgen.
- Zo snel mogelijk plaatsen van de klant op een reguliere werkplek door directe bemiddeling van de klantmanager en bij voorkeur zonder het aanbieden van re-integratietrajecten.
- Maatwerk bieden ook bij specifieke doelgroepen.
- Versterken van de werkgeversbenadering en werkgeversdienstverlening op lokaal niveau, onder andere door het inzetten van de juiste instrumenten, bijvoorbeeld loonkostensubsidies, proefplaatsingen, no-riskpolis, het aanbieden van begeleiding op de werkvloer en het bieden van nazorg.
- Voor zowel de groepen onder 1, 2 en 3 geldt dat nazorg en begeleiding op de werkvloer essentieel zijn om tot duurzame plaatsingen te komen. Deze omslag wordt al gemaakt binnen de gemeente en is een koers die kan worden voortgezet en uitgebouwd.
- Keuzes maken aan wie wel of geen ondersteuning meer wordt geboden. Dit wordt gerelateerd aan de beperkte financiële middelen die beschikbaar zijn.
- Onderzoeken of voor personen met en zonder arbeidsvermogen een verdienmodel mogelijk is.
- Overlap in activiteiten en budgetten opsporen en benutten, denk hierbij aan Jeugd(veiligheid)/Wmo/overige organisaties.
- Participatiebudget: alles inzetten om mensen aan het werk te krijgen, inclusief werkarrangementen en slimme/effectieve verbindingen maken met mogelijkheden binnen bestaande organisaties (zoals GGZ) en de 3D's binnen het sociale domein.
- De mogelijkheden onderzoeken voor het inzetten van andere budgetten (zoals ESF subsidie).
- Werkervaringsplekken inzetten om mensen te ontwikkelen bij een potentiële werkgever.
- Bieden van nazorg/begeleiding op de werkvloer.
- In 2014 moet de werkgeversbenadering versterkt worden (om per 1 januari 2015 banen beschikbaar te hebben voor de – nieuwe – doelgroep).

Doelen

Wat willen we bereiken?

Het uitkeringsbestand bestaat voor ongeveer 25% uit een groep met een meervoudige, complexe problematiek en een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Dit percentage willen we uiteindelijk terugbrengen naar 15% van het uitkeringsbestand

Acties

Wat gaan we (anders) doen?

- Meer verbindingen zoeken bij bestaande zorg/hulpverleningsorganisaties. Een optie is dat een medewerker van het GGZ gedetacheerd wordt bij de gemeente of gaat analyseren of bepaalde problematiek in groepsverband kan worden georganiseerd.
- Uitkeringsgerechtigden met meervoudige problematiek worden ingebracht in het sociaal team.
- Door middel van een **integrale** aanpak (één huishouden, één plan, één regisseur) wordt de klant naar de juiste instanties doorverwezen en begeleid. Daarbij wordt nauw samengewerkt met maatschappelijke instanties en de overige disciplines binnen het sociaal domein.
- Bijzondere bijstand wordt meer ingezet op stimulering (arbeids)participatie

Een cliënt waarbij arbeidsparticipatie en vrijwilligerswerk als opstapje naar werk (vooral nog) niet mogelijk is, gaat al naar gelang zijn of haar mogelijkheden daarvoor iets terug doen voor de gemeente in de vorm van een tegenprestatie. Deze tegenprestatie sluit zo goed mogelijk aan bij de mogelijkheden van de klant. Hierbij moet bedacht worden dat een groot deel van de Wajong doelgroep naar de gemeente toekomt. Dit laatste heeft als gevolg dat de doelgroep met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt nog groter wordt.

- Het begrip 'tegenprestatie' wordt uitgewerkt. Het gaat daarbij om een tijdelijke bijdrage, voorkeur als opstapje naar werk. Het uiteindelijk doel blijft regulier werk. Er wordt een relatie gelegd met het begrip 'tegenprestatie' in de Participatiewet.
- Bij de uitwerking van de tegenprestatie wordt bezien of hierbij andere (vrijwilligers) organisaties kunnen worden betrokken die de wederdienst kunnen uitvoeren.
- Onderzocht wordt of de vraag aan ondersteuning en het aanbod aan (arbeids)potentieel van mensen met een uitkering op elkaar afgestemd en gematched kunnen worden.

De Wsw wordt zo snel mogelijk afgebouwd

- Afbouwen van en daarmee verder herstructureren van de Wsw met als belangrijkste doelstelling het versneld doorontwikkelen en doorstromen van zoveel mogelijk WSW werknemers naar plaatsing bij een reguliere werkgever.
- De exploitatie van het SW bedrijf zoveel mogelijk kostendekkend te laten zijn (binnen het beschikbare budget WSW) door bijvoorbeeld meer mensen te detacheren bij werkgevers of te plaatsen op begeleid werken (verdienmodel) en overheadkosten terug te brengen.
- Verschillende opties onderzoeken voor de toekomst van AM Groep. De voorkeur gaat uit om het SW bedrijf te verzelfstandigen. Hierin wordt ook meegenomen de relatie met de arbeidsmatige dagbesteding en het beschut werk (conform de Participatiewet).
- Als kostenreducering niet tot de mogelijkheden behoort, zoeken we naar andere partijen/oplossingen.

De regie ligt bij de vijf deelnemende gemeenten (Aalsmeer, Amstelveen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn).

Voor de regionale werkgeversbenadering blijft aansluiting gezocht worden met het WSP Groot - Amsterdam en de satelliet Amstel-Venen

- Het is onze intentie is om de satellietenstructuur van het WSP Groot Amsterdam in stand te houden vanwege de resultaten en de succesvolle kleinschalige aanpak.
- Instrumenten als loonkostensubsidie, proefplaatsingen en no-riskpolis worden op regionaal niveau verder ontwikkeld, afgestemd en zonodig geharmoniseerd.
- Voor het actieplan Jeugdwerkloosheid Groot - Amsterdam wordt zo mogelijk ESF gelden ingezet.
- Vanuit het WSP wordt sectoriaal de markt bewerkt. Per sector bekijken we waar prioriteiten liggen. Binnen satelliet Amstel-Venen wordt ook gekeken welke sectoren kansrijk zijn.
- Met het WSP Amstel-Venen wordt jaarlijks targets afgesproken over het aantal vacatures dat beschikbaar is voor de doelgroep en het aantal plaatsingen.
- Het WSP Amstel-Venen richt zich, in het kader van ontzorgen van de werkgevers, voortaan ook op de nazorg van de geplaatste kandidaat zodat een mogelijke terugval in de bijstand zoveel mogelijk voorkomen wordt.
- We starten in 2014 een pilot om de lokale werkgeversbenadering te versterken.

Het toekomstig Werkbedrijf Groot - Amsterdam wordt verder ontwikkeld als gevolg van de afspraken uit het sociaal akkoord (en uitspraken Werkkamer). Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande structuren. Daarbij heeft de lokale aanpak de voorkeur: 'lokaal wat kan en regionaal wat moet'

- De toekomst van de SW bedrijven wordt verkend.
- Er wordt betere aansluiting gezocht met het praktijkonderwijs, leer/werkplaatsen en de samenwerking van het SW bedrijf hierin.
- Een methodiek voor loonwaarde wordt vastgesteld, in verband met het inzetten van de loonkostensubsidie.
- De baangarantie wordt door werkgevers voorbereid.
- Inventarisatie van mogelijk kansrijke toekomstige arrangementen in de regio.
- De overgang van de Wajong van het UWV naar de gemeente wordt georganiseerd.
- Het WSP wordt in relatie gebracht tot het werkbedrijf.

Het instrument van de loonkostensubsidie wordt nader uitgewerkt. Aandacht daarbij is er ook voor de structurele financiële gevolgen van dit instrumentarium

- Inkomensdeel voor een deel gaan inzetten voor LKS; in 2014 een pilot starten.
- In 2014 onderzoeken wie van het huidige uitkeringsbestand in aanmerking kan komen voor LKS en wie bij deze voorziening voorrang krijgt.
- Bepalen wie uitvoering gaat geven aan loonwaardemeting (arbeidscapaciteit).

6.6 Drang en dwang

Het belang van drang en dwang

Binnen de Participatiewet wordt de handhavingsplicht opnieuw sterk aangescherpt waardoor de mogelijkheid om te sanctioneren met een (financiële) maatregel ook groter wordt. Bij een maatregel gaat het om gedrag te corrigeren, bij een boete gaat het om het opleggen van een financiële sanctie omdat de inlichtingenplicht is geschonden. Het terugvorderen van ten onrechte ontvangen bijstand en het opleggen van een (financiële)boete is een plicht vanuit de wetgeving.

Gedrag is niet altijd met een financiële maatregel te corrigeren. Dit is vooral van toepassing als er sprake is van meervoudige problematiek. Als mensen zorg mijden en niet zelf hulp zoeken om hun problematiek aan te pakken, zal de drang en dwang toepassing krijgen door de casus in te brengen in het sociaal team. Er is dan sprake van bemoeizorg.

Doelen

Wat willen we bereiken?

Het toepassen van het handhavingsbeleid dat door het Rijk is en wordt opgelegd. Dit betekent het verder aanscherpen van de handhavingsplicht en het maatregel- en boetebeleid

Acties

Wat gaan we (anders) doen?

- Daar waar een uitkering of een financiële bijdrage toch noodzakelijk is, is het beleid gericht op een 'rechtmatige' verstrekking van de juiste uitkering.
- De doelgroepen worden tijdig geïnformeerd over hun rechten en plichten. Het niet nemen van eigen verantwoordelijkheid leidt tot een (tijdelijke) 'verlaging' van de uitkering. De handhaving wordt aangescherpt in de Participatiewet.
- Mensen met meervoudige problematiek worden aangemeld bij het sociaal team.

6.7 Financiën en organisatie

Risico's en dilemma's

In onderstaand schema zijn de beschikbare budgetten weergegeven die binnen de Participatiewet beschikbaar komen. Bij de berekening is uitgegaan van de macrobudgetten die beschikbaar komen en de huidige verdeelmaatstaven. In 2015 zal naar verwachting een nieuw verdeelmodel worden ingevoerd. Voor de hoogte van het macrobudget zal dit naar alle waarschijnlijkheid geen effect hebben, maar wel voor de verdeling. Hierover valt vooralsnog geen voorspelling te doen. De verwachting is dat dit pas in de tweede helft van 2014 mogelijk is. Bij de berekening is steeds uitgegaan van de macrobudgetten zoals deze in de in hoofdstuk XV Sociale zaken en Werkgelegenheid van de Rijksbegroting 2014 zijn opgenomen. Er zijn drie scenario's uitgewerkt (goed-midden-slecht). Op advies van Stimulanz¹⁵ is uitgegaan van het midden scenario.

Het WSW budget is berekend op 58 personen. Als dit aantal afneemt (sterfhuisconstructie) wordt het budget evenredig verlaagd.

¹⁵ bron cijfers: Stimulanz . Stimulanz is een onafhankelijke stichting, die gemeenten ondersteunt bij het ontwikkelen en uitvoeren van een goed lokaal beleid voor de sociale zekerheid.

Budget voor WSW en participatie			Budget voor loonkostensubsidie			Budget voor bekostiging uitkeringen		
Jaar	Wsw, uitgaande van 58 pers	Participatie budget re-integratie 436 pers	Jaar	Uithoorn	Plekken (cum.)	Jaar	Uithoorn	Gem aantal uitkeringen dat bekostigd kan worden
2015	1.464.754	354.200	2015	51.850	6	2015	3.736.000	288
2016	1.353.515	367.500	2016	85.400	9	2016	3.984.000	307
2017	1.245.491	374.900	2017	125.050	14	2017	4.189.000	323
2018	1.145.183	392.900	structureel	292.800	33	2018	4.367.000	336

Het bovenstaand overzicht laat zien dat de Wsw ten opzichte van het aantal personen (58) een dure voorziening is. Het participatiebudget is lager en van dit budget moeten meer personen ondersteuning krijgen richting werk. Dit leidt tot een aantal dilemma's en risico's die hieronder worden beschreven.

Dilemma's

- De kosten Wsw zijn (nu al) hoger dan het beschikbare Wsw budget. Deze tekorten komen ten laste van het participatiebudget.
Uitgaven 2012 WSW zijn € 1.576.552
Uitgaven 2012 re-integratie zijn € 580.447
- LKS bedraagt per jaar 9.000 euro op basis van 50% arbeidscapaciteit. De hele doelgroep waar de gemeente re-integratieverantwoordelijkheid heeft, kan onder doelgroep LKS vallen. Verwachte instroom 2015 Wajong en Wsw is 45.
- In 2015 kunnen gemiddeld 288 volledige uitkeringen bekostigd worden. De prognose is cumulatief 436 uitkeringen. Dit betekent dat 148 personen moeten uitstromen.

Risico's

- Tekorten Wsw: er ontstaat een (groter) tekort aan participatiegelden voor de overige doelgroep (436 personen, exclusief Nuggers).
- Het participatiebudget is verlaagd, dus er is minder geld beschikbaar voor een grotere doelgroep (in 2015 per participant € 812 (€ 354.200:436)).
- Het gaat om een moeilijke doelgroep. Daarom is nazorg bieden belangrijk om zo een plaatsing succesvol te laten zijn. Het tijdsbeslag is nog niet in te schatten. Daarom is er wellicht extra formatie nodig.
- Als arbeidscapaciteit tijdens dienstverband niet boven de 80% komt, blijft de LKS van toepassing.
- Als werkgevers niet bereid zijn mensen met een beperking in dienst te nemen, worden de doelen van de Participatiewet niet behaald.
- Het gaat bij LKS om mogelijk langdurige verplichtingen.
- Als niet genoeg mensen naar werk worden bemiddeld, ontstaat er een tekort op het budget voor bekostiging uitkeringen (inkomensdeel).
- Risico is dat te veel mensen vanuit de WW doorstromen. De WW uitkeringen zijn opgelopen van 491 (eind 2012) naar 650 (oktober 2013).
- Er geldt een eigen risico op het budget Inkomensdeel van 10% (voor 2015 € 373.600). Voor meerkosten kan IAU (incidenteel aanvullende uitkering) worden aangevraagd bij het Rijk. Bij onvoldoende afname van het bestand is dit eigen risico aannemelijk, onzeker is of de IAU toegekend wordt. Dat is afhankelijk van een 100% correcte bedrijfsvoering/uitvoering.
- In 2014 maken we een formatieberekening op basis van de nieuwe doelgroep die naar de gemeente overkomt.

DEEL III

Bijlagen

Bijlage 1. Doelgroep analyse Wmo

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de doelgroep welke onder de nieuwe Wmo gaat vallen. Jeugd tot 18 jaar valt straks niet meer onder de Wmo, maar onder de Jeugdwet. Voor een specifieke analyse over jeugd wordt daarom verwezen naar het koersbesluit jeugd. Voor een groot deel is de doelgroep van de nieuwe Wmo al bij ons bekend. Met de toevoeging van de nieuwe taken vanuit het Rijk krijgen we voor nieuwe, zwaardere doelgroepen verantwoordelijkheid.

Cijfers over demografie Uithoorn

Uithoorn kent ruim 28.000 inwoners. De meesten van hen weten zich uitstekend zelf te redden en hebben de gemeente niet nodig. Het overgrote deel van de bevolking van Uithoorn is zelfredzaam en zelfstandig, heeft een eigen inkomen en bovendien een goed sociaal netwerk.

Bevolkingsopbouw Uithoorn (2012)			
Leeftijd	Mannen	Vrouwen	Totaal
0-24	4.392	3.965	8.357
25-64	7.431	7.706	15.137
65-74	1.173	1.370	2.543
75 en ouder	858	1.217	2.075
Totaal	13.854	14.258	28.112

Actieve burgers

Veel van onze inwoners doen actief mee aan de samenleving en zijn maatschappelijk actief. Zij zetten zich bij tijd en wijle in voor mensen in hun naaste omgeving of buurt. Wij vinden het belangrijk dat mensen zich om elkaar en hun omgeving bekommeren en dat onze inwoners op elkaar kunnen rekenen. De maatschappelijke inzet van onze inwoners vormt het hart van het sociale domein in Uithoorn.

Vergrijzing

Op grond van de vergrijzing van de bevolking verwachten wij dat het aantal mensen dat een beroep zal doen op ondersteuning en zorg bij het zelfstandig wonen de komende jaren zal groeien. Dat zijn vooral ouderen. De levensverwachting van 65-jarigen is de afgelopen dertig jaar gestegen. Ouderen leven niet alleen langer, maar brengen ook meer jaren in goed ervaren gezondheid door na hun 65ste. Ook het aantal jaren zonder lichamelijke beperkingen neemt toe. Ouderen worden wel langer geconfronteerd met chronische ziekten. Uithoorn kent nu 4.618 inwoners van 65 jaar of ouder, dat is ongeveer 16 procent van de bevolking. Prognoses laten zien dat zij met 7.300 personen in 2030 ongeveer een kwart van de Uithoornse bevolking vormen.

Dementie neemt in Uithoorn de komende jaren fors toe. Uit cijfers van Alzheimer Nederland blijkt dat Uithoorn nu ongeveer 432 mensen met dementie kent. Dat aantal verdubbelt in de komende 30 jaar. Er wordt daardoor een toenemend beroep op gedaan op mantelzorg(ondersteuning), respitzorg en begeleiding voor mensen met (beginnende) dementie.

Cijfers over doelgroepen binnen de huidige Wmo

Vrijwilligers

Uitgaande van het landelijk gemiddelde van 19 procent zijn in onze gemeente naar schatting 5.000 - 6.000 inwoners van 18 jaar en ouder met enige regelmaat actief als vrijwilliger gedurende gemiddeld 4 à 5 uur per week. De wijze waarop mensen vrijwilligerswerk willen doen verandert. Vrijwilligers willen steeds meer hun inzet leveren door eenmalige en kortere bijdragen. Het wordt voor Uithoorn met name een uitdaging om de beschikbare vrijwillige inzet te koppelen aan de toenemende behoefte bij ondersteuning en zorg. Hiervoor gaan we een pilot opzetten.

Mantelzorgers

Op basis van landelijke cijfers kan gesteld worden dat in Uithoorn 5.864 inwoners van 18 jaar en ouder mantelzorger zijn. Zo'n 4.400 van hen leveren langdurige of intensieve zorg en 1.900 inwoners leveren én langdurig én intensief zorg aan iemand in hun nabije omgeving. Het aantal zwaar- of overbelaste mantelzorgers in onze gemeente wordt geschat op een kleine 800 personen. Het aantal mantelzorgers waar het Mantelzorg Steunpunt ondersteuning aan levert of contact mee onderhoudt varieert tussen de 200 en 300 mantelzorgadressen (per adres zijn er gemiddeld 2 a 3 mantelzorgers). Door de vergrijzing, de toenemende verwachtingen ten aanzien van het eigen netwerk en de nieuwe taken, neemt de druk op mantelzorgers toe. Uithoorn vindt het van belang dat deze goed ondersteund worden om overbelasting te voorkomen.

Wmo-cliënten

Meerdere inwoners uit de gemeente Uithoorn ontvangen ondersteuning via individuele voorzieningen. Dat zijn vooral ouderen en mensen met een fysieke, psychogeriatrische of verstandelijke beperking. Er zijn circa 530 huishoudens welke hulp bij het huishouden ontvangen. Circa 570 huishoudens hebben een aanpassing in de woning. Een kleine 200 inwoners hebben een speciaal vervoersmiddel zoals een aangepaste fiets of een scootmobiel. Circa 1.960 mensen hebben een pas voor de Regiotaxi. Ongeveer 350 inwoners hebben van de gemeente een rolstoel in gebruik. In bijna alle gevallen gaat het om inwoners die van meerdere Wmo-voorzieningen gebruik maken. Circa 40 leefeenheden ontvangen gespecialiseerde begeleiding. Dit is een vorm van begeleiding welke wordt ingezet bij ernstig ontregelde huishoudens.

Mensen met een OGGz-achtergrond

Uithoorn kent een kleine groep mensen die wij rekenen tot onze meest kwetsbare inwoners. Er is meervoudige problematiek vaak bestaande uit een combinatie van verslaving, psychiatrische problematiek en huiselijk geweld. Het zijn vaak mensen die zelf niet actief om hulp vragen of zelfs de hulp die hen wordt aangeboden mijden. Mede daarom zijn onze meest kwetsbare inwoners lastig in kaart te brengen.

Een half procent van onze volwassenen heeft een OGGz-achtergrond. Dat zijn nu ruim 100 mensen en dat aantal groeit in lijn met de bevolkingstoename tot zo'n 125 in 2030. Dakloosheid bedreigt jaarlijks 5 tot 10 mensen in Uithoorn. Het is niet bekend hoeveel Uithoornse ingeschrevenen momenteel in de daklozen opvang in Amsterdam zitten. Afspraken zijn gemaakt met Centrumgemeente Amsterdam om het aantal mensen te monitoren dat afkomstig is uit Uithoorn en in de maatschappelijke opvang verblijft. Bij de zorgcoördinator zijn circa 11 jong volwassenen met een OGGz-achtergrond in traject.

Slachtoffers huiselijk geweld

In 2010 zijn 24 gevallen van huiselijk geweld bekend bij het Steunpunt Huiselijk Geweld en uit aangiften bij de politie. We hebben hierbij een dubbele doelstelling. De belangrijkste doelstelling is het terugdringen van huiselijk geweld. Tegelijkertijd willen we, als er sprake is van huiselijk geweld, dit eerder zichtbaar hebben om adequate ondersteuning te kunnen leveren.

Ex-gedetineerden

Mensen die na het plegen van een misdrijf zijn veroordeeld tot het uitzitten van een straf komen op enig moment uit de gevangenis. Het is dan van belang dat recidive voorkomen wordt, en de kans op maatschappelijk ongewenste situaties zoals dakloosheid, verslaving en zo klein mogelijk wordt gehouden. Ook voor deze doelgroep geldt dat ondersteuning alleen plaats vindt op het moment dat men het niet voldoende op eigen kracht weet te redden. In Uithoorn gaat het jaarlijks om circa 12- 20 mensen. Het grootste gedeelte daarvan weet op eigen kracht te re-integreren.

Cijfers over de doelgroepen bij de nieuwe taken begeleiding en persoonlijke verzorging

Begeleiding

Circa 419 inwoners krijgen nu begeleiding vanuit de AWBZ. De verhouding tussen volwassenen en jongeren is circa 25 % jongeren en 75% volwassenen. De begeleiding voor jongeren wordt na de decentralisatie 'geleverd' vanuit de Jeugdwet. Die voor volwassenen uit de Wmo.

Tabel 1¹⁶

Mensen met begeleiding	Natura	Pgb	Cliënten
Volwassenen (> 18 jaar)	260	52	312
Jongeren (< 18 jaar)	32	75	107
Totaal	292	127	419

Verhoudingsgewijs wordt bij jongeren veel meer PGB ingezet (circa 75%) als bij volwassenen (circa 16%). Geconcludeerd kan worden dat ouders er de voorkeur aan geven begeleiding voor hun kinderen met PGB te regelen in plaats van in natura te ontvangen.

Tabel 2¹⁷ Grondslagen indicaties begeleiding volwassenen vergeleken tussen Uithoorn en landelijke beeld

Indicaties	Absoluut en procentueel Uithoorn per grondslag	Absoluut en procentueel Uithoorn uitgesplitst naar BGG en BGI	Procentueel landelijk uitgesplitst naar BGG en BGI	Procentueel landelijk per grondslag	Vershil Totaal Uithoorn met landelijk uitgesplitst naar BGG en BGI	Vershil Totaal Uithoorn met landelijk naar grondslag
Lichamelijke handicap BGG	20 8,7%	10 4,3%	4,8%	9,8%	-0,5%	-1,1%
Lichamelijke handicap BGI		10 4,3%	5,0%		-0,7%	
Psychiatrische aandoening BGG	85 37%	30 13%	11,8%	42,1%	+1,2%	-5,1%
Psychiatrische aandoening BGI		55 23,9%	30,3%		-6,4%	
Psychogeriatrische aandoening BGG	40 17,4%	25 10,8%	6,0%	8,7%	+4,8%	+8,7%
Psychogeriatrische aandoening BGI		15 6,5%	2,7%		+3,8%	
Somatische aandoening BGG	40 17,4%	25 10,8%	8,2%	13%	+2,6%	+4,4%
Somatische aandoening BGI		15 6,5%	4,8%		+1,7%	
Verstandelijke handicap BGG	45 19,6%	10 4,3%	5,7%	22,4%	-1,4%	-2,8%
Verstandelijke handicap BGI		35 15,2%	16,7%		-1,5%	
Zintuigelijke handicap	0 0%	0	1,9%	1,9%	-1,9%	-1,9%
Totaal	230 100%	230	100%	100%		

De indicatiestelling of mensen voor begeleiding in aanmerking komen, gebeurt in de AWBZ op basis van grondslagen. In tabel 2 wordt een vergelijking gemaakt tussen de verdeling van de grondslagen in Uithoorn met het gemiddelde in Nederland voor volwassenen.

Opvallend is dat de groep mensen met een psychiatrische aandoening de grootste groep in Uithoorn is met 37%. Tegelijkertijd is dit lager dan het landelijke beeld waarbij 42,1% van de mensen met begeleiding de grondslag PSY heeft.

¹⁶ Het gaat hier om daadwerkelijk gebruik van zorg op basis van gebruik in natura in 2012 en PGB in 2011

¹⁷ In deze tabel worden de aantallen indicaties benoemd gegeven in 2012 voor volwassenen boven de 18 jaar. Dit is niet gelijk aan het daadwerkelijke zorggebruik. Indicaties worden vaak voor langere tijd afgegeven. Tegelijk worden niet alle indicaties 'verzilverd' voor zorg

De groepen met een psychiatrische aandoening en verstandelijke handicap hebben beide duidelijk meer individuele begeleiding dan groepsbegeleiding.

Verhoudingsgewijs heeft Uithoorn meer mensen met een PG grondslag (17%) dan landelijk (8,8%). De verklaring hiervoor is dat Uithoorn op dit moment relatief vergrijsder is dan de rest van Nederland.

Tabel 3¹⁸ Grondslagen indicaties begeleiding jongeren onder de 18 jaar vergeleken tussen Uithoorn en landelijke beeld

Indicaties	Absoluut en procentueel Uithoorn per grondslag	Absoluut en procentueel Uithoorn uitgesplitst naar BGG en BGI	Procentueel landelijk uitgesplitst naar BGG en BGI	Procentueel landelijk per grondslag	Vershil Totaal Uithoorn met landelijk uitgesplitst naar BGG en BGI	Vershil Totaal Uithoorn met landelijk naar grondslag
Lichamelijke handicap BGG	0	0	2,1%	5,7%	-2,1%	-5,7%
Lichamelijke handicap BGI		0	3,6%		-3,6%	
Somatische aandoening BGG	0	0	0,7%	2,4%	-0,7%	-2,4%
Somatische aandoening BGI		0	1,7%		-1,7%	
Verstandelijke handicap BGG	80 100%	35 43,75%	36,9%	88,2%	+6,85%	+11,8%
Verstandelijke handicap BGI		30 37,5%	34,5%		+3%	
Verstandelijke handicap Kortdurend verblijf		15 18,75%	16,8%		+1,95%	
Totaal	80 100%	80 100%	100%	100%		

Bij begeleiding bij jongeren in Uithoorn geldt dat de meest voorkomende en de enige grondslag Verstandelijke handicap is (100%). Landelijk is dat 88,2% van de indicaties. Dat dit aantal zo hoog is voor deze grondslag komt omdat er relatief veel meer jongeren zijn met een (licht) verstandelijke beperking dan met een lichamelijke handicap, somatische aandoening of zintuigelijk handicap.

Opvallend is verder dat er bij jongeren veel gebruik gemaakt wordt (18,75%) van kort durend verblijf. Bij kortdurend verblijf wordt de zorg voor de jongere tijdelijk volledig overgenomen om de ouders te ontlasten.

Persoonlijke verzorging

Het Kabinet heeft besloten om niet, zoals in het Regeerakkoord is afgesproken, de volledige persoonlijke verzorging over te hevelen naar de gemeenten. Alleen het deel van de persoonlijke verzorging dat in het verlengde ligt van de begeleiding voor de doelgroepen met een zintuigelijke beperking, een verstandelijke beperking of een psychiatrische beperking komt naar de gemeenten met 5% van het totale budget voor persoonlijke verzorging.

Er zijn op dit moment nog geen gegevens beschikbaar over deze doelgroep in Uithoorn.

¹⁸ In deze tabel worden de aantallen indicaties benoemd gegeven in 2012 voor jongeren onder de 18 jaar. Dit is niet gelijk aan het daadwerkelijke zorggebruik. Indicaties worden vaak voor langere tijd afgegeven. Tegelijk worden niet alle indicaties 'verzilverd' voor zorg

Bijlage 2. Wmo: belangrijkste maatregelen van het Rijk

Het Rijk wil de langdurige zorg hervormen. De belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- Er worden andere eisen aan de langdurige zorg gesteld: mensen wonen langer thuis met een betere kwaliteit van ondersteuning en zorg.
- De betrokkenheid van mensen met elkaar in de samenleving moet worden vergroot. Er kan meer zorg voor elkaar zijn.
- Het stelsel dient hervormd te worden om de financiële houdbaarheid te waarborgen. Het Rijk gaat structureel bezuinigen op de beschikbare middelen voor ondersteuning.

De uitgangspunten die het Rijk hierbij hanteert zijn:

- Uitgaan van wat mensen (nog) wel kunnen in plaats van wat zij niet kunnen.
- Als ondersteuning nodig is, wordt allereerst gekeken naar het eigen, sociale netwerk en de financiële mogelijkheden van betrokkenen en wordt de hulp dichtbij georganiseerd.
- Voor diegene die (ook met steun van de omgeving) niet zelfredzaam kan zijn, is er op participatie gerichte ondersteuning en/of passende zorg.
- De meest kwetsbare mensen krijgen recht op passende zorg in een beschermde, intramurale omgeving.

Deze uitgangspunten van het Rijk sluiten aan bij de uitgangspunten die de gemeente Uithoorn hanteert in zijn visie op het sociale domein. Een vertaling van bovenstaande uitgangspunten van het Rijk betekent dat gemeenten vanaf 1 januari 2015 een brede verantwoordelijkheid krijgen voor ondersteuning van burgers die beperkt kunnen participeren. Deze ondersteuning richt zich op :

- Het versterken van zelfredzaamheid van mensen
- Uitvoeren van dagelijkse levensverrichtingen
- Ontmoeten van anderen
- Langer thuis wonen
- Participeren in de maatschappij

De belangrijkste maatregelen van het Rijk op een rij

Aanpassing huishoudelijke hulp

De voorziening hulp bij het huishouden in de Wmo wordt beperkt tot mensen die deze echt nodig hebben en die er zelf (financieel) niet in kunnen voorzien. Vanaf 2015 is (een vorm van) huishoudelijke hulp in individuele situaties mogelijk, mogelijk als onderdeel van een breed ondersteuningspakket. Gemeenten krijgen met ingang van 2015 nog slechts 60% van de middelen die ze nu ontvangen voor huishoudelijke hulp.

Begeleiding individueel, begeleiding groep en kortdurend verblijf

De aanspraken op begeleiding individueel, begeleiding groep en bijbehorend vervoer en kortdurend verblijf in de AWBZ komen te vervallen met ingang van 1 januari 2015. Vanaf dan vallen begeleiding en persoonlijke verzorging onder de Wmo. Bijbehorende budgetten worden met een korting van 25% overgeheveld naar gemeenten. Begeleiding en persoonlijke verzorging voor jongeren onder de 18 jaar gaat naar de Jeugdwet.

Persoonlijke verzorging

Per 2015 kan geen aanspraak meer worden gemaakt op de extramurale functie persoonlijke verzorging in de AWBZ. Gemeenten worden verantwoordelijk voor ondersteuning en ontvangen circa 85% van het budget. Bestaande en nieuwe cliënten gaan naar de Wmo.

Scheiden wonen met zorg

Het Kabinet wil de beleidslijn scheiden wonen met zorg doorzetten. Dat betekent dat straks alleen de hele zware zorg intramuraal (binnen de muren van een instelling) wordt geleverd. Dit wordt de kern AWBZ-genoemd. Voor het overige geldt dat mensen in principe thuis wonen en daar hun ondersteuning ontvangen. Voor mensen waarvoor dat niet kan maar die geen aanspraak kunnen maken op de kern AWBZ dienen tussenvormen van wonen met zorg beschikbaar te zijn zoals bijvoorbeeld geclusterd of begeleid wonen.

Scheiden wonen met zorg speelt in drie sectoren: verpleging en verzorging (VV), verstandelijk gehandicapten (VG) en geestelijke gezondheidszorg (GGZ). Zorg wordt aangeduid in zorgzwaartepakketten (ZZP's). Gefaseerd worden de komende jaren de lichtere ZZP aanspraken in de AWBZ in de diverse sectoren afgebouwd.

Maatwerkvoorziening

Per 1 januari 2014 worden de bestaande regelingen (Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg), de Compensatie Eigen Risico (CER), de fiscale regeling voor aftrek van specifieke zorgkosten en de daarmee samenhangende Tegemoetkoming Specifieke Zorgkosten) afgeschaft en vervangen door één vangnet bij de gemeenten.

Gemeenten kunnen maatwerk bieden door het compenseren van beperkingen met voorzieningen via de Wmo of het geven van directe inkomenssteun via de bijzondere bijstand. Het budget wordt met een korting via het sociaal domein in het Gemeentefonds overgeheveld naar gemeenten.

Hulpmiddelen

Het Kabinet heeft de gedachte dat gemeenten kunnen besparen op uitgaven aan hulpmiddelen in de Wmo. Het Gemeentefonds wordt daartoe taakstellend verlaagd met structureel € 50 mln. Het Kabinet gaat daarbij uit van hergebruik van hulpmiddelen en het ontwikkelen van poolbeheer voor scootmobielen. Hergebruik is wat Uithoorn al lang doet.

Cliëntondersteuning

Volgens de brief van de Staatssecretaris worden gemeenten vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk voor cliëntondersteuning. Dit wordt nu uitgevoerd door MEE, organisatie voor cliëntondersteuning. De middelen die daar nu beschikbaar voor zijn, worden vanaf 2015 overgeheveld uit AWBZ naar Wmo.

Persoonsgebonden budget

In de nieuwe Wmo blijft het recht op een persoonsgebonden budget gelden, maar alleen onder strikte voorwaarden.

Begeleid wonen

In de Wmo 2015 wordt een onderscheid gemaakt tussen het bieden van een beschermde woonomgeving bij wie de op participatie gerichte ondersteuning centraal staat en het bieden van een beschermde woonomgeving waarbij de behandeling centraal staat.

Gemeenten worden verantwoordelijk voor de ondersteuning van mensen met psychiatrische problemen bij wie de op participatie gerichte ondersteuning vanuit een beschermende woonomgeving centraal staat, inclusief het bieden van de beschermde woonomgeving zelf. Daartoe worden, vooralsnog, primair de 43 centrumgemeenten maatschappelijke opvang, verantwoordelijk voor de opvang van deze groep.

Indien het verblijf gericht is op behandeling en er een grote verwevenheid bestaat tussen behandeling en (woon)begeleiding, dan valt de behandeling en verblijf onder de Zorgverzekeringswet. Hiervan is bijvoorbeeld sprake indien de aanwezigheid van een psychiater of arts in de directe nabijheid van de cliënt noodzakelijk is.

De belangrijkste kenmerken van de nieuwe concept Wmo 2015

In deze paragraaf worden de belangrijkste kenmerken van de nieuwe Wmo beschreven. Dit is onder voorbehoud van behandeling in Tweede en Eerste Kamer. In de nieuwe Wmo zijn de gevolgen van de decentralisatie van een aantal functies uit de AWBZ, als ook de gevolgen van de nieuwe wet op de jeugdzorg en de nieuwe participatiewet verwerkt.

Drie doelen

De negen prestatievelden in de huidige Wmo worden vervangen door drie doelen:

- Bevorderen van sociale samenhang, de mantelzorg, het vrijwilligerswerk en de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, evenals voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld.
- Ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronisch psychische of psychosociale problemen, zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving. Onder dit doel vallen de nieuwe taken begeleiding en persoonlijke verzorging.
- Bieden van opvang (maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, beschermd wonen en verslavingszorg vallen hieronder).

Het oude prestatieveld 2 'op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden' komt te vervallen binnen de nieuwe Wmo en wordt onderdeel van de nieuwe Jeugdwet.

Algemene en maatwerk voorzieningen

De gemeenten moeten algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen bieden, die de zelfredzaamheid en participatie van de cliënten ondersteunen.

De algemene voorzieningen in de gemeente zijn in principe toegankelijk voor iedereen, soms met een lichte toegangstoets. Anderzijds maken algemene voorzieningen de samenleving toegankelijker voor mensen met een beperking (inclusieve samenleving). De algemene voorzieningen zijn voorliggend op maatwerkvoorzieningen.

Een maatwerkvoorziening is in de wet een individuele voorziening. Deze is redelijkerwijs een voorwaarde voor deelname van de burger aan de samenleving. Voor maatwerkvoorzieningen geldt in veel gevallen een inkomensafhankelijke eigen bijdrage.

'Een algemene voorziening is een aanbod van diensten en activiteiten dat zonder uitgebreid voorafgaand onderzoek naar de behoeften en persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers toegankelijk is en dat is gericht op het versterken van de zelfredzaamheid en participatie of opvang.'

'Een maatwerkvoorziening is een op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen.'

De compensatieplicht in de huidige Wmo wordt vervangen door de ruimer geformuleerde resultaatverplichting. Dit benadrukt dat gemeente en burger de ruimte hebben om te komen tot oplossingen die zijn toegesneden op individuele en lokale omstandigheden.

Overgangsrecht in de overgangsfase

De aanspraken op de overgaande AWBZ taken vervallen per 1 januari 2015. Het vervallen van die aanspraken zal door velen als ingrijpend worden ervaren. Daarom is er een overgangsregeling getroffen die ervoor zorgt dat betrokkenen de zorg die zij bij de inwerkingtreding van het wetsvoorstel ontvangen, nog een zekere tijd kunnen blijven ontvangen. De overgangperiode duurt in principe een jaar, tenzij de indicatie eerder vervalt. De overgangperiode voorziet erin dat de gemeente, desgewenst eerder dan na een jaar, een nieuw ondersteuningsarrangement kan vaststellen. Als de betrokkene zich daarin kan vinden, vervalt de AWBZ-overgangstermijn en gaat het nieuwe arrangement in werking. Dit geldt ook voor mensen die gebruik maken van een PGB AWBZ.

Mensen met een AWBZ indicatie van vóór 1 januari 2015 kunnen uiterlijk tot 1 januari 2016 hun recht op zorg behouden, onder de "oude" AWBZ-condities en door de "oude" zorgaanbieder, zelfs als deze niet is gecontracteerd door de gemeente. Dit laatste is een heikel punt in het overleg tussen de Staatssecretaris en de VNG. De VNG stelt zich op het standpunt dat men gemeenten niet met een verplichting kan opzadelen om tegen eerder overeengekomen tarieven door te leveren. Het zorgt aan de ene kant voor een onwerkbaar situatie en anderzijds wordt het erg lastig voor gemeenten om de taken met gekorte budgetten uit te voeren.

De twee grootste nieuwe taken: begeleiding en persoonlijke verzorging

Gemeenten krijgen twee grote nieuwe taken met ingang van 1 januari 2015. Het gaat om begeleiding en persoonlijke verzorging.

Begeleiding is tot 1 januari 2015 nog een aanspraak binnen de AWBZ. Een cliënt kan alleen aanspraak maken op AWBZ-zorg, als voor hem of haar een grondslag kan worden vastgesteld. Een grondslag is

een aandoening, beperking of handicap waardoor de verzekerde kan zijn aangewezen op zorg. Er zijn binnen de AWBZ zes grondslagen:

- Somatische aandoening/beperking (SOM)
- Psychogeriatrische aandoening/ beperking (PG)
- Psychiatrische aandoening/ beperking (PSY)
- Lichamelijke handicap (LG)
- Verstandelijke handicap (VG)
- Zintuiglijke handicap (ZG)

Het doel van de functie begeleiding is bevordering, behoud of compensatie van zelfredzaamheid zodat opname in een instelling of verwaarlozing wordt voorkomen.

Vanaf 1 januari 2015 worden gemeente verantwoordelijk voor begeleiding. Dan gelden andere omschrijvingen van de inhoud en wordt begeleiding op een andere manier geleverd dan nu.

De functie begeleiding kent twee vormen: Individueel en Groep. Dit leidt tot de functies Begeleiding Individueel (BGI) en Begeleiding Groep (BGG). Bij BGG valt het vervoer van en naar de dagactiviteit ook onder de begeleiding.

Concrete activiteiten waar begeleiding uit kan bestaan zijn (niet uitputtend):

- Hulp bij regievoering dagelijks leven
- Aanbrengen structuur in dag, leven en in huishouden
- Doorbreken isolement: ondersteunen en stimuleren aangaan sociale contacten
- Hulp bij contacten met officiële instanties
- Ondersteunen bij administratie, veelal sprake van schuldenproblematiek
- Realiseren zinvolle dagbesteding
- Sturing bij de zelfzorg (zelfhygiëne)

Om een beeld te krijgen wat begeleiding betekent vanuit cliëntperspectief zie:

<http://www.youtube.com/watch?v=opjLshP-0fg>

Persoonlijke verzorging omvat het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging in verband met een (psycho)somatische, psychogeriatrische of psychiatrische aandoening, of een lichamelijke en/of verstandelijke beperking, of een zintuiglijke handicap, gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid. Concreet gaat het dan om het ondersteunen bij of het overnemen van lichaamsgebonden zorg, zoals wassen, aankleden, hulp bij eten en drinken of bij toiletgebruik.

Bijlage 3: Hoofdpijnen concept Wmo 2015

Onderstaand worden de contouren geschetst van de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning. Vervolgens wordt een samenvatting gegeven van de concept wettekst en de memorie van toelichting.

In de nieuwe wet maatschappelijke ondersteuning zijn de gevolgen van de decentralisatie van een aantal functies uit de AWBZ, als ook de gevolgen van de nieuwe wet op de jeugdzorg en de nieuwe participatiewet verwerkt.

De nieuwe wet in het kort

De nieuwe wet maatschappelijke ondersteuning ziet er als volgt uit:

- De negen prestatievelden in de huidige wet worden vervangen door drie doelen:
  - Bevorderen van sociale samenhang, de mantelzorg, het vrijwilligerswerk en de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, evenals voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld.
  - Ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen, zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving.
  - Bieden van opvang (maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, beschermd wonen en verslavingszorg vallen hieronder).

Gemeenten moeten daarbij mantelzorgers en vrijwilligers ondersteunen en voorkomen dat inwoners op ondersteuning aangewezen zijn.

De gemeenten moeten algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen bieden, die de zelfredzaamheid en participatie van de cliënten ondersteunen. Daarnaast moet een maatwerkvoorziening voor opvang geboden worden.

De algemene voorzieningen in de gemeente zijn in principe toegankelijk voor iedereen, soms met een lichte toegangstoets. Anderzijds maken algemene voorzieningen de samenleving toegankelijker voor mensen met een beperking (inclusieve samenleving). De algemene voorzieningen zijn voorliggend op maatwerkvoorzieningen.

Een maatwerkvoorziening is in de wet een individuele voorziening. Deze is redelijkerwijs een voorwaarde voor deelname van de burger aan de samenleving. Voor maatwerkvoorzieningen geldt in veel gevallen een inkomensafhankelijke eigen bijdrage.

De compensatieplicht in de huidige Wmo wordt vervangen door de ruimer geformuleerde resultaatverplichting. Dit benadrukt dat gemeente en burger de ruimte hebben om te komen tot oplossingen die zijn toegesneden op individuele en lokale omstandigheden.

Concepttekst Wmo 2015 en memorie van toelichting samengevat

De opdracht voor de gemeente:

- De gemeente moet zorg dragen voor de maatschappelijke ondersteuning en bevordert in dat verband goede toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een handicap en de zelfredzaamheid en participatie van personen met een beperking, chronische psychische of psychosociale problemen, teneinde te bevorderen dat burgers zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven wonen.
- De gemeente draagt zorg voor de kwaliteit en de continuïteit van de voorzieningen.

Periodiek plan

Het te voeren beleid wordt vastgelegd in een periodiek plan, vast te stellen door de gemeenteraad. Het plan beschrijft de beleidsvoornemens inzake door het college te nemen besluiten of te verrichten handelingen gericht op:

- Sociale samenhang (toegankelijkheid, veiligheid, leefbaarheid, voorkoming en bestrijding huiselijk geweld).
- Ondersteuning Mantelzorgers en andere vrijwilligers.
- Voorkomen beroep op ondersteuning (preventie).

- Aanbod algemene voorzieningen aan mensen die maatschappelijke ondersteuning nodig hebben.
- Maatwerkvoorzieningen ter ondersteuning van zelfredzaamheid en participatie aan mensen die daar niet of onvoldoende op eigen kracht of met hulp van mantelzorg, gebruikelijke hulp, of sociaal netwerk toe in staat zijn.
- Maatwerkvoorzieningen aan mensen die zich niet op eigen kracht kunnen handhaven in de samenleving. Ze hebben opvang of beschermd wonen nodig ivm psychische of psychosociale problemen of mensen die hun huis hebben verlaten als gevolg van huiselijk geweld.

Het plan is erop gericht dat:

- Mensen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven.
- Mensen die beschermd of in opvang wonen, zo snel mogelijk weer op eigen kracht te lasten deelnemen aan de samenleving.

In het plan is aandacht voor:

- Een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, zorg, jeugdzorg, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen.
- Een zo integraal mogelijke dienstverlening door samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders (ZVW).
- Keuzemogelijkheden tussen aanbieders.
- Toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een handicap.

De verordening

De gemeenteraad stelt een verordening vast met de uitvoeringsregels. In de verordening moet in ieder geval worden bepaald (art. 2.1.3.):

- Op welke wijze en op basis van welke criteria of de cliënt voor een maatwerkvoorziening in aanmerking komt.
- Op welke wijze de hoogte van het budget wordt vastgesteld.
- Welke eisen worden gesteld aan de kwaliteit van de voorzieningen, waaronder deskundigheid van beroepskrachten.
- Welke eisen aan aanbieders worden gesteld m.b.t. bedrijfsstructuur en bedrijfsvoering.
- Welke eisen worden gesteld aan de afhandeling van klachten.
- Welke eisen gelden voor het melden van calamiteiten en geweld.
- Op welke wijze inwoners worden betrokken bij de uitvoering van de wet.
- Regels over onrechtmatig gebruik.
- Op welke wijze het college zorg draagt voor de jaarlijkse blijk van waardering voor mantelzorgers.

Verder kan in de verordening worden bepaald (art.2.1.4.):

- Of er een eigen bijdrage moet worden betaald.
- De eigen bijdrage kan voor de verschillende voorzieningen verschillend worden vastgesteld.
- Er kan een korting op de eigen bijdrage voor een algemene voorziening worden gegeven.
- De bijdrage voor de maatwerkvoorziening dan wel een budget mag afhankelijk worden gesteld van het inkomen en het vermogen van de cliënt en zijn echtgenoot.
- Regels over woningaanpassingen.
- (Nadere uitleg over bijdragen voorzieningen en bepalingen daarover in art. 2.1.4 en 2.1.5).

Algemene maatregelen en algemene voorzieningen

(Het betreft hier door het college te treffen maatregelen en voorzieningen)

- Bevorderen sociale samenhang, toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten, bevorderen veiligheid en leefbaarheid, voorkomen en bestrijden huiselijk geweld (via ketenaanpak: voorkomen-signaleren-stoppen-opvang-nazorg).
  - Bevorderen mantelzorg en vrijwilligerswerk en de ondersteuning daarvan.
  - Bevorderen zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen en opvang.
  - Het beschikbaar hebben van een luisterend oor en cliëntondersteuning op ieder moment van de dag (telefonisch of elektronisch).
  - Bij cliëntondersteuning is het belang van de betrokkene het uitgangspunt.
  - Organisatie van een steunpunt huiselijk geweld met bijbehorende taken.
  - Samenwerking tussen SHG en AMK en de vorming tot één AMHK.

Maatwerkvoorzieningen

(Een maatwerkvoorziening is vergelijkbaar met een huidig pakket van individuele voorzieningen)
Een maatwerkvoorziening is een op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en ander maatregelen ten behoeve van:

- Zelfredzaamheid (waaronder ook kortdurend verblijf ter ontlasting van de mantelzorger, het daarvoor noodzakelijke vervoer etc.)
- Participatie (inclusief vervoer etc.)
- Beschermd wonen en opvang

De aanvraag voor een maatwerkvoorziening

- Een aanvraag door of voor iemand die ondersteuning nodig heeft of lijkt te behoeven wordt door of namens betrokkene bij het college gedaan.
- Bij de aanvraag wordt duidelijk gemaakt welke mogelijkheden er bestaan om te kiezen voor de verstrekking van een budget.
- Er vindt een onderzoek plaats dat uiterlijk zes weken in beslag mag nemen.
- De cliënt ontvangt een verslag van de uitkomsten van het onderzoek.
- In spoedeisende gevallen kan het college een passende tijdelijke maatregel treffen.
- Het college stuurt de cliënt een beschikking.
- Het college kan een maatwerkvoorziening weigeren als de klant aanspraak kan maken op een AWBZ voorziening.

Nadere omschrijving opvang en beschermd wonen

De gemeente heeft de opdracht om passende opvang te bieden zo lang dat noodzakelijk is aan mensen die niet (meer) in staat zijn zich op eigen kracht in de samenleving te handhaven. (slachtoffers huiselijk geweld, van gerelateerd geweld, van loverboys, mensen die een uitweg zoeken uit de prostitutie, mensen met psychiatrische patiënten etc). Zij hebben mogelijk hulp nodig bij het zelfstandig wonen, het vinden van een dagbesteding, werk, financiële zaken of opbouw van een sociaal netwerk)

De (centrum) gemeente wordt verantwoordelijk voor het bieden van een beschermende woonomgeving aan personen met psychische problemen. Het verblijf is dan primair gericht op participatie (en dus niet op behandeling)

(persoonsgebonden) Budget

- Een klant kan een budget krijgen voor de inkoop van zijn maatwerkvoorziening.
- Er kan in de verordening opgenomen dat een budget voor bepaalde voorzieningen niet mogelijk is. Ook kan worden bepaald onder welke voorwaarden het budget wordt verstrekt.

Een budget wordt alleen verstrekt indien:

- De klant in staat geacht wordt de bijbehorende taken op verantwoorde wijze uit te voeren.
- De klant zich gemotiveerd op het standpunt stelt dat hij de voorziening niet wenst geleverd te krijgen door een aanbieder.
- De voorzieningen van goede kwaliteit zijn.

Daarnaast kan de gemeente om redenen van doelmatigheid bepalen welke mogelijkheden geboden worden om niet-professionals financieel voor hun diensten te belonen. De regering acht het wenselijk dat dit beperkt blijft tot die gevallen waarin dit aantoonbaar tot betere en effectievere ondersteuning leidt (bijvoorbeeld 24/7 beschikbaarheid van ondersteuning op afroep). De gemeente kan differentiatie aanbrenge voor professionele en niet professionele ondersteuning.

Het budget kan gezien worden als een subsidie en kan daarom (op grond van de Awb) worden terug gevorderd als niet aan de gestelde eisen is voldaan.

Ter voorkoming van misstanden wordt niet meer een geldbedrag aan de klant verstrekt, maar stelt de gemeente een budget beschikbaar waaruit de Sociale Verzekeringsbank namens het college betalingen kan doen aan degene die de aanvrager, na een toets door het college of aan de gestelde voorwaarden is voldaan, heeft ingeschakeld voor zijn ondersteuning..

Kwaliteit

In de wet is een aantal kwaliteit borgende maatregelen opgenomen. Deze hebben betrekking op:

- De inhoud van het plan.
- De inhoud van de verordening.
- Het onderzoek na melding, afhandeltermijnen en besluitvorming op aanvraag.
- Beschikbaarheid van cliëntondersteuning, informatie en advies.
- De kwaliteitseisen voor aanbieders.

De aanbieder van een maatwerkvoorziening is verantwoordelijk voor de goede kwaliteit van de maatwerkvoorziening, dat wil zeggen

- Veilig, doeltreffend en cliëntgericht.
  - Afgestemd op de reële behoefte van de klant.
  - Voldoet aan de professionele standaard.
  - Met respect voor en inachtneming van de rechten van de klant.
  - De meldcode: de aanbieder werkt met een meldcode: een stappenplan voor de omgang met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Het klachtrecht en de medezeggenschap.
  - Jaarlijks onderzoek naar cliëntervaring.
  - De inrichting van het toezicht.

Gegevensverwerking

Het college is bevoegd tot verwerking van de persoonsgegevens die voor de uitvoering van de wet noodzakelijk zijn. Het betreft de gegevens van de klant, zijn echtgenoot en de thuiswonende minderjarige kinderen, de mantelzorger en het sociale netwerk.

Ook de toezichthoudende ambtenaren, het CAK, de SVB, het SHG en de aanbieder van de maatwerkvoorziening hebben deze bevoegdheden.

In het wetsvoorstel wordt op grond van een juridisch kader aangegeven op welke wijze en onder welke voorwaarden de gegevens kunnen worden uitgewisseld tussen de gemeente, de aanbieders, het CAK, de SVB en de zorgverzekeraars. Dit is nodig om een integrale dienstverlening aan de klant te garanderen en om een zo efficiënt mogelijk pakket van ondersteuning aan de klant te bieden. Ook maakt dit continuering van zorg mogelijk, bijvoorbeeld wanneer iemand uitbehandeld is op grond van de Zvw en nog wel ondersteuning vanuit de Wmo nodig heeft. Gegevensuitwisseling vindt verplicht plaats op grond van bsn-nummers.

Evaluatie van beleid

Een jaarlijks tevredenheidsonderzoek waarvan de uitkomsten voor 1 juli gepubliceerd zijn.

Overige bepalingen

- De sociale verzekeringsbank voert de betalingen ten laste van verstrekte budgetten uit.
- Het college kan de uitvoering van de wet door derden laten verrichten, behalve de vaststelling van rechten en plichten van de belanghebbende.
- Bij een eventuele aanbesteding mag het college niet uitsluitend op grond van de laagste prijs gunnen.
- In de verordening worden de basistarieven voor huishoudelijke hulp in het kader van een werkvoorziening vastgesteld.

Toezicht en handhaving

Het college wijst toezichthouders op de naleving van deze wet aan.

De minister stelt toezichthouders aan op de naleving van de kwaliteit. De rijksinspecties werken daarbij toe naar een integrale benadering van het toezicht door IGZ, Inspectie Jeugdzorg, Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie Sociale Zaken en /werkgelegenheid. Zij toetsen of de inspanningen van de gezamenlijke hulpverleners leiden tot een ondersteuning die voldoet aan de werkelijke behoefte.

Taak aanbieders: De aanbieder doet direct aangifte bij de toezichthoudende ambtenaar bij calamiteit of geweld bij de verstrekking van een voorziening. Hij verstrekt daartoe alle gegevens die daartoe nodig zijn.

Overgangsrecht in de overgangsfase

De aanspraken op de overgaande AWBZ taken vervallen per 1 januari 2015. Het vervallen van die aanspraken zal door velen als ingrijpend worden ervaren. Daarom is er een overgangsregeling getroffen die ervoor zorgt dat betrokkenen de zorg die zijn bij de inwerkingtreding van het wetsvoorstel ontvangen, nog een zekere tijd kunnen blijven ontvangen. De overgangsfase duurt in principe een jaar, tenzij de indicatie eerder vervalt. De overgangsfase voorziet erin dat de gemeente, desgewenst eerder dan na een jaar, een nieuw ondersteuningsarrangement kan vaststellen. Als de betrokkene zich daarin kan vinden, vervalt de AWBZ-overgangstermijn en gaat het nieuwe arrangement in werking. Dit geldt ook voor mensen die gebruik maken van een PGB.

Mensen met een AWBZ indicatie kunnen uiterlijk tot 1 januari 2016 hun recht op zorg behouden, onder de "oude" AWBZ-condities en door de "oude" zorgaanbieder, zelfs als deze niet is gecontracteerd door de gemeente.

Voor mensen met een AWBZ aanspraak op beschermd wonen geldt een overgangstermijn van vijf jaar, omdat het om kwetsbare mensen gaat die vaak al jaren in een instelling beschermd wonen verblijven.

Als mensen tijdens de overgangperiode een aanvraag indienen bij het CIZ, dan moet het CIZ de gemeente vragen om hun zienswijze, voordat zij een besluit nemen.

Bijlage 4. Doelgroep analyse Jeugd

De eerste constatering is tevens de meest eenvoudige: een jongere is een persoon tot de leeftijd van 18 jaar. Alle hieronder staande cijfers zijn gebaseerd op dit statistische uitgangspunt, ook omdat alle berekeningen en huidige financiering van tweedelijnszorg is gebaseerd op de leeftijdsgrens van 18. De gemeente Uithoorn beseft zich dat de zorg en ondersteuning niet stopt bij een jongvolwassene van 18, sterker nog, soms begint de problematiek pas op dat moment. Schuldproblematiek al dan niet gerelateerd aan werk, jonge ouders met opvoedproblematiek: dit zijn inhoudelijke elementen die een plek verdienen in dit koersbesluit. In dit hoofdstuk kijken we puur cijfermatig naar de omvang van onze populatie en de mate van zorg en ondersteuning die jongeren in Uithoorn nodig hebben (gehad).

Algemene cijfers Uithoorn, augustus 2012

Leeftijd	Aantal
0 – 4	1.523
5 – 9	1.767
10 – 14	1.953
15 – 19	1.734
20 – 24	1.380
Totaal	8.357

Cijfers preventief jeugdbeleid

Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan cijfers over de preventieve kant van jeugddomein en welke problemen hier spelen en waar we tegenaan lopen. Deze cijfers zullen in de definitieve versie van het koersbesluit worden opgenomen.

Cijfers tweedelijns jeugdhulp – alle sectoren

In samenwerking met KPMG en de leveranciers van zorg is er een overzicht gecreëerd van de geleverde trajecten jeugdhulp in Uithoorn. Deze cijfers zijn gebaseerd op zowel 2011 als het jaar 2012 en geven in die zin slechts een indicatief beeld van de huidige situatie. Recente ontwikkelingen binnen de sectoren, die zullen worden toegelicht in de hierna volgende hoofdstukken, zijn dan ook niet of nauwelijks meegenomen in deze cijfers.

Financieringsstroom	Zorgtype	Zorgproduct	Aantal trajecten (minimum, alle aantallen <5 zijn als 1 meegenomen)
AWBZ (cijfers 2012)	Extramuraal	Begeleiding groepsverband	19
		Begeleiding individueel	9
		Behandeling groepsverband	10
		Ondersteunende begeleiding dagprogramma	0
		Persoonlijke verzorging	2
		Verblijf Tijdelijk	1
		Vervoer	28
	Intramuraal	Langdurige zorg GGZ	0
		Langdurige zorg LVG	19
		Langdurige zorg VG	0
		Langdurige zorg ZG	0
	PGB	PGB	163

	Overig	Overig	0
ZVW (cijfers 2011)	Eerstelijns psychologische zorg	Eerstelijns psychologische zorg	139
	Generalistische zorg	Behandeling Kort	139
		Diagnostiek Kort	42
	Specialistische zorg	Behandeling Lang	39
		Behandeling Middel	144
		Crisisinterventie	9
		Diagnostiek Kort	0
		Diagnostiek Middel	12
		Verblijf Kort	3
		Verblijf Lang	6
		Verblijf Middel	1
	Overig	Overig	0
	Jeugdzorg plus (cijfers 2012)	Jeugdzorg plus	6
Overig		0	
Provinciale Jeugdzorg (cijfers 2012)	BJAA overige toegangstaken	0	
	BJAA GGW drang	57	
	Jeugdbescherming/jeugdreclassering	38	
	JZ Ambulant	56	
	JZ Crisis	36	
	JZ Dagbehandeling	7	
	JZ Pleegzorg	14	
	JZ Residentieel	5	

De aansluiting met andere sectoren

Specifiek binnen de AWBZ gefinancierde zorg kan worden opgemerkt dat er een nauwe aansluiting zit met het Wmo-deel. De ondersteuning van jongeren met LVB problematiek eindigt op dit moment op 18 jarige leeftijd, met een maximale doorloop tot 23 jaar (alleen indien de indicatie vóór de leeftijdsgrens van 18 is afgegeven). De beperking waar deze jongeren mee te maken hebben stopt echter niet bij 18. Vanuit de (L)VB sector wordt dan ook aandacht gevraagd voor de aansluiting met VB zorg en ondersteuning, die deels naar de gemeente komt vanuit de decentralisatie Wmo. Daarnaast komen de extramurale functies zoals begeleiding en persoonlijke verzorging over naar de gemeente, waarbij dezelfde uitgangspunten gelden voor 18+. Daarom wordt er een stevige verbinding gemaakt met het koersbesluit Wmo, waarin deze functies verder zullen worden toegelicht.

Bijlage 5. Hoofdpijnen Jeugdwet – verantwoordelijkheden college en raad

Het **College** is verantwoordelijk voor onderstaande taken:

- Versterken van het opvoedkundig klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen en Kinderopvang.
- Voorzien in een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod van de verschillende vormen van jeugdhulp. Jeugdhulp wordt daarbij omschreven als: ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en hun ouders bij het voorkomen, verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen, psychosociale problemen of gedragsproblemen van de jeugdige, of opvoedingsproblemen, waaronder ondersteuning, hulp en zorg die verleend wordt in het kader van een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering (CW, p.2).
- Advies geven over en het bepalen en inzetten van de aangewezen vorm van jeugdhulp op verzoek van de jeugdige of zijn ouders, na een melding van een derde, uit eigen beweging of in het kader van een rechterlijke beslissing inzake gesloten jeugdhulp.
- Advies geven aan degene die beroepsmatig met jeugdigen werkt over de door hem voorgelegde vragen en problemen.
- Per telefoon laten adviseren aan jeugdigen over de door hen telefonisch voorgelegde vragen en problemen.
- Als dat nodig is, het doen van een verzoek tot onderzoek bij de Raad voor de Kinderbescherming.
- Compenseren van beperkingen in de zelfredzaamheid en de maatschappelijke participatie van een jeugdige, waardoor de jeugdige, in overeenstemming met zijn ontwikkelingsniveau, in staat wordt gesteld dagelijkse levensverrichtingen uit te voeren en het persoonlijk leven te structureren en daarover regie te voeren.
- Voorzien in een toereikend aanbod van gecertificeerde instellingen (NB – in de definitieve wet zal de certificering van instellingen waarschijnlijk een Rijkstaak blijven).
- De aanwijzing van een onafhankelijke vertrouwenspersoon waarop jeugdigen en ouders die jeugdhulp in de zin van deze wet ontvangen, een beroep kunnen doen.
- Voorzien in maatregelen om kindermishandeling te voorkomen.

De **gemeenteraad** stelt vervolgens een of meer plannen vast, die hoofdzaken bevatten van het door de gemeente te voeren beleid betreffende jeugdhulp, de uitvoering van de kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. De gemeenteraad stelt dat plan telkens voor een periode van ten hoogste vier jaren vast. In het plan wordt in ieder geval aangegeven:

- Wat de gemeentelijke visie en doelstellingen zijn voor jeugdhulp, kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.
- Hoe het samenhangende beleid zal worden uitgevoerd.
- Welke resultaten de gemeente in de door het plan bestreken periode wenst te behalen.
- Welke kwaliteitseisen aan jeugdhulp worden gesteld en hoe toezicht en handhaving worden geregeld (NB - wordt in de definitieve jeugdwet waarschijnlijk een taak van het Rijk).
- Hoe wordt gewaarborgd dat de jeugdhulpaanbieder voldoet aan de eisen (NB - wordt in de definitieve jeugdwet waarschijnlijk een taak van het Rijk).
- Hoe zorggedragen wordt voor effectieve en laagdrempelige afhandeling van klachten.

- Welke eisen voor de medezeggenschap van jeugdigen, hun ouders en pleegouders gelden.
- Op welke wijze wordt voorzien in een vertrouwenspersoon.
- Welke maatregelen de gemeente neemt om voor degene aan wie jeugdhulp wordt verleend, keuzevrijheid te bieden.
- Op welke wijze de gemeente zich heeft vergewist van de behoeften van kleine doelgroepen. Het plan wordt pas vastgesteld nadat op overeenstemming gericht overleg heeft plaatsgevonden met het samenwerkingsverband van het primair en voortgezet onderwijs. (CW, p 6-7).

Bijlage 6. Doelgroep analyse Participatie

In deze bijlage geven we een beschrijving van de doelgroepen die onder de participatiewetgeving gaan vallen. De volgende onderwerpen aan de orde:

- Cijfers en demografie van Uithoorn
- Inwoners van Uithoorn met een uitkering
- De huidige WWB doelgroep
- De huidige Wajong doelgroep
- De huidige Wsw doelgroep
- Prognose aantal participanten 2015

Cijfers en demografie van Uithoorn

Uithoorn heeft 28.305 inwoners, bestaande uit 12.245 huishoudens. De verdeling ziet er als volgt uit:

• Inwoners 0 tot 15 jaar:	19%
• Inwoners 15 tot 25 jaar:	11%
• Inwoners 25 tot 45 jaar:	25%
• Inwoners 45 tot 65 jaar:	28%
• Inwoners 65+:	17%
Eenpersoonshuishoudens:	32%
Huishoudens zonder kinderen:	29%
Huishoudens met kinderen:	39%

De meeste inwoners weten zichzelf te redden en hebben de gemeente niet nodig. Het overgrote deel van de inwoners van de gemeente Uithoorn is zelfredzaam, zelfstandig en heeft een eigen inkomen. Wel is te zien dat de groep 45 tot 65 relatief groot is. Voor deze personen is het bij werkloosheid moeilijker om weer betaald werk te vinden.

Inwoners van Uithoorn met een uitkering

In onderstaand schema (tabel 1) staat het aantal inwoners van Uithoorn met een uitkering. Uithoorn heeft op 1 januari 2013 18.204 inwoners tussen 15 en 65 jaar. Hiervan zijn 2.091 personen (11,5%) aangewezen op een uitkering.

Tabel 1

Totaal 2.091 mensen met een uitkering					
Gemeente 279 personen		UWV 1812 personen			
WWB 221	Wsw 58 (+10 wachtlijst)	Wajong 282	WW 650	WAO 582	Andere uitkeringen 298

De cijfers geven de stand van zaken per 1 januari 2013 aan. Bij de WW gaat het om de stand van zaken per 1 oktober 2013. Reden hiervan is dat het WW-bestand in de periode 1 januari 2012 tot 1 oktober 2013 sterk is opgelopen van 491 naar 650 uitkeringen.

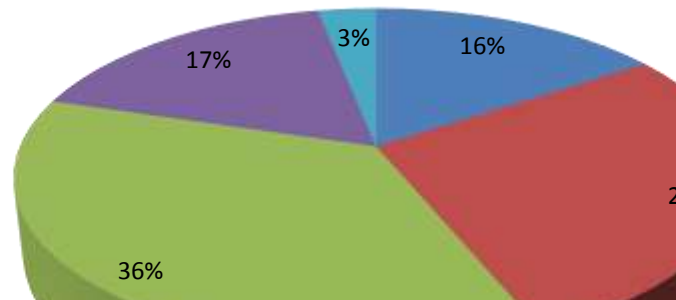
De huidige WWB doelgroep

De preventieve werkwijze is dat bij melding voor een uitkering direct werk wordt aangeboden en streng wordt gecontroleerd of er wel recht bestaat op bijstand (handhaving). Dit heeft tot gevolg, dat over de periode 1 januari 2013 tot 1 november 2013 40% van de meldingen niet heeft geleid tot een uitkering (tabel 2).

Tabel 2

	Aantal uitk. per 1-1-2013	melding	instroom	uitstroom	Aantal uitk. per 1-11-2013
Uithoorn	221	181	97	82	236

- Leeftijdsindeling bestand huidige WWB**

- Jongeren in de WWB**

Van 1 januari tot 1 november 2013 hebben 42 jongeren in de leeftijd tot 27 jaar zich gemeld voor een WWB-uitkering. Het aantal jongeren met een bijstandsuitkering betreft op 1 november 2013 tien personen (8 uitkeringen + 2 partners). Dit aantal is relatief laag, omdat jongeren aan de poort snel aan werk worden geholpen of worden teruggeleid naar school. De groep die in een uitkering heeft betreft de groep waar sprake is van meervoudige problematiek.

- Welk deel van de huidige WWB doelgroep is actief?**

Een uitkering kan aan meerdere personen verstrekt worden, denk hierbij aan gehuwden. De hierboven vermelde 236 uitkeringen wordt verstrekt aan 270 personen (236 cliënten/34 partners). Een groot deel van deze groep participeert, het zij door deeltijd werk, vrijwilligerswerk en/of een re-integratie/zorgtraject. In tabel 4 wordt de onderverdeling aangegeven.

Tabel 3

Aantal personen in de uitkering	270
Personen die inkomsten uit deeltijd hebben	42
Personen die vrijwilligerswerk doen	40
Personen die een re-integratie- of zorg / sociaal activeringstraject volgen	188

Kenmerken huidige belemmeringen in de WWB

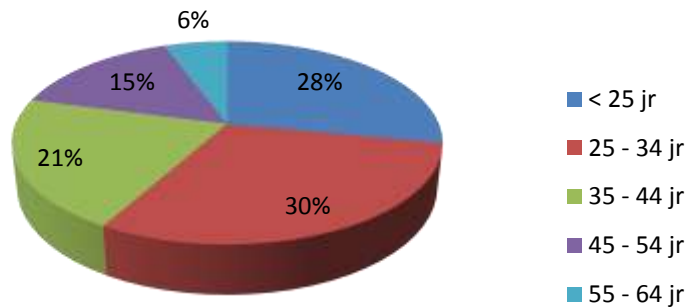
In de WWB is een relatief grote groep die door een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking niet in een reguliere baan aan de slag kunnen. Waar mogelijk wordt, als voorliggende voorziening van de bijstandsverlening, de verplichting opgelegd om alsnog een Wajong uitkering aan te vragen. Een van de voorwaarden voor een Wajong uitkering is dat de arbeidsbelemmering al op de 17e verjaardag aanwezig moet zijn geweest. Ook zijn personen voor een passende baan gemotiveerd om een Wsw indicatie aan te vragen. Vanuit de WWB is het echter niet mogelijk om iemand te verplichten een Wsw indicatie aan te vragen (en niet iedereen was en is bereid een Wsw indicatie aan te vragen).

Vast staat dat voor meer dan 50% van het uitkeringsbestand Wwb er niet of nauwelijks mogelijkheden zijn op de huidige arbeidsmarkt door in de persoon gelegen factoren. Het gaat hier voornamelijk om cliënten die drie jaar of langer een uitkering hebben. Tegelijkertijd heeft maar een klein deel van deze groep een volledige ontheffing van de arbeidsverplichtingen. Er wordt voorzichtig omgegaan met het geven van een ontheffing van de arbeidsverplichtingen. Immers, een ontheffing bevestigt mensen in hun onmogelijkheden in plaats van te benadrukken wat zij wel kunnen. Tot nu toe wordt wel wat met deze groep gedaan waaronder sociale activering en het doen van vrijwilligerswerk.

De huidige Wajong doelgroep

De doelgroep Wajong bestaat op dit moment niet alleen uit jongeren. Het totaal aantal Wajonguitkeringen is 282 personen, waarvan 253 volledig arbeidsongeschikt en 29 gedeeltelijk arbeidsongeschikt.

- **Leeftijdsindeling bestand Wajong**

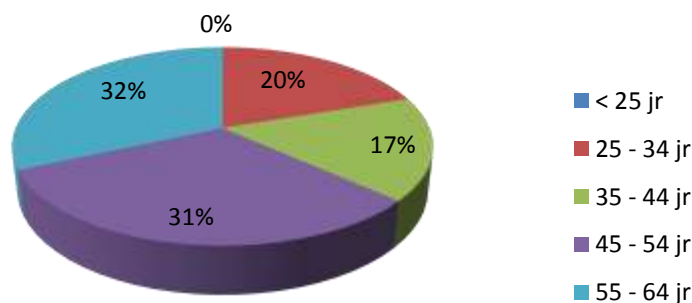
- **Kenmerken huidige belemmeringen in de Wajong**

Het gaat bij de groep Wajong om mensen met een arbeidsbeperking die aan het werk geholpen moeten worden. Het kan gaan om een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking.

De huidige Wsw doelgroep

Het aantal Wsw-gerechtigden is 58. Daarnaast staan er nog 10 personen op de wachtlijst.

- **Leeftijdsindeling bestand Wsw**

Op 1 november 2013 ziet het profiel van de personen met een dienstbetrekking er als volgt uit: bijna eenderde is tussen de 45 en 54 jaar (32%) en eenderde is tussen de 55-64 jaar (32%). Er zijn geen personen onder de 25 jaar binnen de Wsw werkzaam. Geconcludeerd wordt dat de sterfhuisconstructie een lange periode van afbouw betekent.

- **Kenmerken huidige belemmeringen in de Wsw**

Binnen de WSW worden twee soorten van handicaps onderscheiden: ernstig en matig. Ongeveer zes mensen (10%) hebben een ernstige arbeidshandicap (zie tabel 5).

Tabel 4

Verdeling naar handicap			
	Ernstig	Matig	Eindtotaal
Uithoorn	10%	90%	100%

Begeleid werken wil zeggen dat de persoon met een WSW indicatie bij een reguliere werkgever in dienst is (en van de Wsw subsidie een loonkostensubsidie ontvangt). Begeleid werken levert binnen de Wsw het hoogste rendement op. De overige groepen hebben een dienstverband bij AM-Groep en werken beschut, zijn gedetacheerd of werken op locatie (zie tabel 5).

Tabel 5

Personen					
	begeleid werken	beschut	deta	wol	Eindtotaal
Uithoorn	8%	13%	62%	17%	100%

Prognose participanten vanaf 2015

Zoals hierboven aangegeven bestaat de doelgroep van de Participatiewet uit personen die voorheen onder de WWB, de Wsw en de Wajong vielen.

Tabel 6 geeft een overzicht van de te verwachten instroom van het aantal Wajongers na beoordeling op arbeidsvermogen en het aantal voorheen Wajongers en Wsw geïndiceerden. De prognose is dat van het huidige Wajong bestand (282 uitkeringen) 96 personen gefaseerd doorstromen in de Participatiewet.

Tabel 6

	Jaarlijks		wachtlst 10
	10	+ in 2015	
Voorheen Wsw geïndiceerd	10		
Voorheen Wajong geïndiceerd	15		
Instroom arbeidsgehandicapten na herkeuring	2015	20	
	2016	40	
	2017	30	
	2018	6	

Tabel 7 geeft een overzicht van het aantal *participanten* dat in 2015 wordt verwacht.

Uitleg cijfers: de groei van het aantal bijstandsgerechtigden is van 2013 naar 2014 door het CBS geraamd op 7,55%. Van 2014 naar 2015 bedraagt de raming hiervoor 9,98%. Uitgaande van 221 uitkeringen (stand van zaken per 1 januari 2013) vermeerderd met de groei van 7,55% resp. 9,98% is de verwachting dat de gemeente Uithoorn het kalenderjaar 2015 start met 261 uitkeringen.

Daar komt (in de loop van) 2015 bij: de *reguliere* instroom uitkeringsgerechtigden voorheen WWB, de instroom arbeidsgehandicapten voorheen Wajong geïndiceerd en geleidelijke instroom van zittend bestand Wajong, de instroom personen van voorheen WSW geïndiceerd en personen op de wachtlst. Uit tabel 8 blijkt dat de gemeente in 2015 te maken krijgt met 436 *participanten*¹⁹ die onder de nieuwe wet gaan vallen.

Tabel 7

Verwacht aantal WWB uitkeringen per 1 januari 2015	Verwachte reguliere instroom uitkeringsgerechtigden (o.b.v. ervaringscijfers + CBS raming)	Verwachte instroom arbeidsgehandicapten voorheen Wajong geïndiceerd	Verwachte instroom personen voorheen WSW geïndiceerd	Verwachte geleidelijke instroom zittend bestand Wajong (na herkeuring)	Verwachte instroom personen wachtlst WSW	Totaal
261	120	20	10	15	10	436

¹⁹ Participanten: personen die vallen onder de Participatiewet

Wat zijn de bijzonderheden en aandachtspunten?

In deze paragraaf wordt weergegeven wat opvalt aan deze cijfers (bijzonderheden) en de hierbij behorende aandachtspunten:

- De Wsw wordt afgebouwd en hiervoor is structureel minder geld beschikbaar. Omdat de loonkosten van de Wsw hoger zijn dan het budget dat het Rijk beschikbaar stelt is (verder) herstructureren van de Wsw noodzakelijk. Dit geldt ook voor het onderdeel beschut werken. De relatie leggen met de arbeidsmatige dagbesteding is hierbij gewenst.
- Het aantal arbeidsgehandicapten dat in de gemeente naar werk toegeleid moet worden, neemt toe. Hoewel de participatie naar werk voorop blijft staan, eventueel met behulp van loonkostensubsidie, zal het budget voor loonkostensubsidie niet voldoende zijn om deze totale doelgroep direct aan het werk te helpen. Vrijwilligerswerk en activering als opstapje naar werk is hiervoor het alternatief.
- Een aandachtspunt is dat de forse toename van de WW-uitkeringen (op termijn) effect heeft op het WWB bestand. Als gevolg van de recessie is de doorstroom van het aantal mensen vanuit de WW naar de bijstand groter geworden. Dit is zeker het laatste jaar al merkbaar. Het UWV heeft geen middelen om deze groep personen toe te leiden naar werk, omdat hun dienstverlening voornamelijk digitaal is.
- Het uitkeringsbestand van de huidige WWB kenmerkt zich door een groot aantal personen boven de 45 jaar (45%). Voor deze groep is het moeilijker binnen te komen bij reguliere werkgevers.
- Er melden zich relatief veel jongeren om een uitkering, maar slechts een klein aandeel daarvan heeft een uitkering. Bij deze laatste groep is veelal sprake van een meervoudige problematiek.
- In de WWB is een grote groep die door een lichamelijke, verstandelijke of psychische handicap niet in een (volledige) reguliere baan aan de slag kan. De kenmerken zijn ook terug te vinden in de doelgroepen Wsw/Wajong die onder de Participatiewet gaan vallen.
- Een deel van het bestand WWB is momenteel al actief door het verrichten van arbeid in deeltijd, verrichten van vrijwilligerswerk of het volgen van een re-integratie/zorgtraject.
- De doelgroep Wajong bestaat niet alleen uit jongeren.
- De prognose is dat de gemeente in 2015 te maken krijgt met 436 *Participanten*.
- Als werkgevers niet bereid zijn mensen met een beperking in dienst te nemen, worden de doelen van de Participatiewet niet behaald.
- Tenslotte is de financiën een aandachtspunt. Hoewel de doelgroep groter en moeilijker wordt, is er minder geld beschikbaar voor activering en re-integratie.

Bijlage 7. Lijst van gebruikte afkortingen

AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
AMHK	Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BJAA	Bureau Jeugdzorg agglomeratie Amsterdam
CIZ	Centrum voor Indicatiestelling Zorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
DUO+	Diemen, Uithoorn, Ouder-Amstel en Ronde Venen
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
jGGZ	(jeugdigen)Geestelijke Gezondheidszorg
JB	Jeugdbescherming
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JR	Jeugdreclassering
(L)VB	(Licht) verstandelijk beperkten
MKBA	Maatschappelijke kosten-batenanalyse
OTS	Onder toezicht stelling
PGB	Persoonsgebonden budget
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voor Vroegtijdig Schoolverlaten
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
SHG	Steunpunt huiselijk geweld
UHP	Uit huis plaatsing
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
Wajong	Wet Werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wsg	William Schrikkergroep
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WWB	Wet Werk en Bijstand
Zvw	Zorgverzekeringswet